

DISKULOGEN

SLÄKTORSKARNYTT

nr100 2013-04

DISKULOGEN med Släktforskarlytt

Så här tar du kameran för DISGEN 8

Restaurering av foten Arvbetar stor kunskap

Landsbygdens ärvigde släktforskar dagar i Rönneby

Få jakt efter rötter på Gotland

DISBYT och UpphovsRätt

www.dis.se

- DISKULOGEN -

Välkommen till DIS 22:a årsmöte

DIS 22:a årsmöte

DIS 22:a årsmöte

Diskulogen med Släktforskarlytt

Välkommen till DIS 22:a årsmöte

DIS 22:a årsmöte

DIS 22:a årsmöte

DISKULOGEN med Släktforskarlytt

3 LEVERANTÖRER BERÄTTAR

Säkerhetskopiering Med kameran i arkiven

Våra faddrar

DISKULOGEN med Släktforskarlytt

Ut och surfa på Internet

DIS NYA HEMSIDA <http://www.dis.se/>

E-post

DIS adress: dis@dis.se

USA säger man NEJ till "skräp"-genetik!

DISKULOGEN med Släktforskarlytt

God Jul och Gott Nytt År!

God Jul och Gott Nytt År!

DISKULOGEN med Släktforskarlytt

Räkna ut penningvärdet på Internet

De digitaliserade mantalslängderna

Ett samtal till USA för två kronor

Dis produktred planerar Disgen

Lär dig mer: Så gör du utdrag

DISKULOGEN med Släktforskarlytt

Nummer 53, februari 2001 ISSN 1101-3826

Rapporter från det gångna årets begivenheter: Släktforskar dagarna, 20-årsjubileet och Årsmötet

Leverans av DISGEN 8 beräknas ske under februari månad!

erbjuder DIS medlemmar rabatt på abonnemang!

Pryd din dräkt, kavaj, tröja, mössa eller hatt med en äkta DIS-pin!

DISKULOGEN med Släktforskarlytt

Så värder du dina fotografier

Från Brattfors till Rice Lake

Lär dig mer: Hjälpfunktioner i Disgen 8

Mac-palten: Apple byter till Intel-processorer

Genlinesvar på kritik

Amerikaresenärer stuvades som kollin

7000 besökte årets släktforskar dagar

Malmö 2008

DISKULOGEN med Släktforskarlytt

Så värder du dina fotografier

Från Brattfors till Rice Lake

Lär dig mer: Hjälpfunktioner i Disgen 8

Mac-palten: Apple byter till Intel-processorer

Genlinesvar på kritik

Amerikaresenärer stuvades som kollin

7000 besökte årets släktforskar dagar

Malmö 2008

DISKULOGEN med Släktforskarlytt

Räkna ut penningvärdet på Internet

De digitaliserade mantalslängderna

Ett samtal till USA för två kronor

Dis produktred planerar Disgen

Lär dig mer: Så gör du utdrag

DIS årsmöte 2013 i Mölndal.

Foto: Jan Nilsson

3 Ledaren

Information från föreningens ordförande.

4 Kort & Gott

Nyheter om bl.a. att FamilySearch har nått en miljard indexeringar, Googles glasögon släpps snart, 3D-släkträd på PC, 3D-skrivare, projektet Digidaily är slut och DIS nya kanslist.

5 Medlem nr 50 000

Ulla Helligren från Västra Frölunda har redan hunnit prata med många äldre släktingar. Om man frågar får man ofta intressanta svar har hon upptäckt.

7 Datasäkerhet

Datorer kan få problem om de är fulla med damm. Sköt om din dator och se till att allt är uppdaterat för bästa prestanda.

8 Distansutbildning

Bengt Kjällström har äntligen fått realisera sina idéer om utbildning på distans.

11 Våra medlemmar

Två medlemmar presenterar sig och sin forskning.

12 Ogifta kvinnor och deras...

oäkta barn. Kvinnorna blev övergivna av männen men gjorde allt för att barnen skulle få det så bra som möjligt.

14 Macspalten

Ritprogrammet Intaglio kan komplettera Reunion när man skapar utskrifter.

17 Jakten på en serietecknare

Vem var serietecknaren Sture Ramberg? Man vet mycket väl vilka serier han tecknat, men inget om vem han var. Vet du?

18 DIS årsmöte 2013

Nästan 100 medlemmar närvarade vid årsmötetsförhandlingarna som hölls i Mölndal.

20 DIS Ekonomi 2012

21 Verksamhetsberättelse 2012

24 Sverige Amerika Centret

Mathias Nilsson berättade om vilka arkiv som kan nås via EmiWeb.

28 DIS-historia

Se en sammanfattning av Diskulogens, och föreningens, historia i ett diagram.

30 En tillbakablick på Disbyt

Olof Cronberg kommer ihåg när man skickade in Disbyt-utdrag på disketter och hur Disbyts WAP-portal fungerade.

32 Klippen berättar historia

Sture Bjelkåker berättar om DISMON, Dis hemsida, kansliet och DNA-forskning.

35 Landsfiskalen &

lappmarksdoktorn. Den berömda lappmarksdoktorn öppnade Silvermuseet i Arjeplog.

38 Släktforskarnas årsbok

Eva beskriver Släktforskarnas årsboks förträfflighet.

39 Disbyt

Disbyt är ett släktforskningsverktyg som ständigt är aktuellt. Disbyt ger mervärde för de medlemmar som bidrar.

40 Diskulogen

Björn Johansson berättar om första numret av Diskulogen och efterföljande utveckling.

42 Rötters Vänners databaser

Om man blir medlem i Rötters Vänner får man tillgång till flera olika databaser.

44 Lidgatu

En sammanställning av de fyra hemmanen i en västernorrländsk by.

50 Dispos ännu bättre

Hitta rätt sida i kyrkoboken, oavsett vilken kyrkoboksleverantör du använder.

54 DIS informerar

Avlidna medlemmar och beställningar.

56 Faddrar & Disbytombud

Här finns hjälp med dina problem. Fråga någon i din närhet.

57 Styrelsen

De förtroendevalda som håller ordning i föreningen.

58 Regionföreningarna

Information från Sveriges alla hörn.

Jämna nummer...

DET ÄR MÅNGA JÄMNA NUMMER NU. I DIN HAND håller du Diskulogen nummer 100. Vid årsmötet nyss kunde vi hälsa medlem nummer 50 000 välkommen. Inte så att vi har 50 000 medlemmar—vi återanvänder inte gamla medlemsnummer—men totalt cirka 50 000 personer är eller har varit medlemmar i DIS. Vidare passerade vi nyss 27 miljoner poster i DISBYT. Vi har mer än 80 % av socknarna täckta i GIDx (se artikeln om DISPOS). När man tänker på det är det en fantastisk mängd arbete som har gjorts under de dryga 30 år som föreningen har funnits.

Utvecklingen har gått med stora steg framåt men ändå går den inte alltid så fort som man lätt kan tro. Först ska idéerna kläckas, sedan ska de utvecklas ett tag, därefter ska folk övertygas om att det nya är bra. När detta har skett, och det tar alltid ett par år, upphör det nya att vara nytt och blir vanligt istället, men det tar ändå ett bra tag innan de gamla lösningarna försvinner.

Att saker oftast inte händer över en natt är ganska bra ibland. Som man ser av siffrorna från årsmötet ser vi början på en nedåtgående trend i medlemsantalet. Vad nu, behövs inte DIS längre? Jodå, men vi behöver t ex ge DISGEN en knuff framåt, se till att DISBYT och DISPOS blir lättare att använda och går lätt att använda på

läsplattor, hitta på lite fiffiga appar med släktforskaranknytning (här finns åtskilliga idéer), ordna någon lösning så att det går att samarbeta kring släktforskningsprojekt (tänk en viss släkt, eller en sockengenealogi) på webben, med mera. Det saknas inte roliga utvecklingsprojekt för den som vill engagera sig, och målet med dem alla är att höja värdet på medlemskapet så att alla vill vara med i DIS.

Nu kanske man inte vill engagera sig ideellt med just utveckling och grota i programkod med mera, men vi behöver alltid fler faddrar, gärna för andra program än dem vi redan har faddrar för. Support är en viktig förmån för dem som är medlemmar i DIS. Eller kanske du kan tänka dig att ge en kurs? Regionföreningarna gör ett stort jobb med utbildning och behöver fler medlemmar som kan medverka vid kurser.

Vi har naturligtvis också mindre saker som behöver göras. Vad har örnögon och två timmar till övers varje kvartal? Jo, en medlem som kan hjälpa till med korrekturläsning av Diskulogen.

Är du intresserad av att engagera dig, så titta gärna på DIS hemsida och använd den nedersta av de blå knapparna till höger.

Mot medlem 60 000!

Tyck till i Dis Forum eller via e-post till ordf@dis.se.

Diskulogen med Släktforskarnytt är medlemstidningen för Föreningen DIS: Föreningen för datorhjälp i släktforskningen.

FÖRENINGEN

Föreningen Dis,
Gamla Linköping
582 46 Linköping
Telefon: 013-149 043
Fax: 013-149 091
dis@dis.se, www.dis.se

PG: 1 40 33-5, BG: 5009-6742

Medlemsavgift: 150 kr per år.

Familjemedlem: 75 kr per år.

EXPEDITION & FORSKARSTUGA

Hovslagaregatan 3,
Gamla Linköping
Öppet mån-fre kl 9-16.
Kansliet lunchstängt kl 12-13.
Ring gärna innan besök!

KANSLISTER

Marie Andersson
Helena Carlsson

REDAKTÖR

Anna Linder, diskulogen@dis.se
Burliden 7, 937 92 Burträsk
070-2294804

ANNONSERING

Kontakta redaktör Anna Linder

ANSVARIG UTGIVARE

Daniel Berglund

LÖSNUMMERPRIS

25 kr

UPPLAGA

27 400 exemplar

UTGIVNING

4 gånger per år

TRYCK

Sandvikens Tryckeri

ISSN

1101-3826

En miljard poster

FamilySearch påbörjade sitt indexeringsprojekt i september 2006 och nu har man snart nått en miljard indexerade poster.

familysearch.org

Googles glasögon

Google testar nu sina Glass-glasögon för att börja sälja dem i slutet av året. Glasögonen innehåller ett glasprisma som gör att man bl.a. kan fotografera och filma det man tittar på. Man kan även skicka meddelanden och surfa på nätet med hjälp av glasögonen.

www.nyteknik.se

3D-släkträd

MacFamilyTree för Mac har kunnat visa släkträd i 3D sedan 2008, nu finns möjligheten även för PC-användare genom programmet Progeny 3D Family Tree.

progenygenealogy.com

3D-skrivare

Det pratas allt mer om 3D-skrivare och nu planerar en arkitektfirma i Amsterdam att bygga upp en hel byggnad med hjälp av en stor 3D-skrivare! Enligt Ny Teknik kostar de billigaste 3D-skrivarna på konsumentmarknaden under 5000 kr.

www.nyteknik.se

3D-skrivaren Cube från 3D Systems.

Digidaily

Nu har slutredovisningen av EU-projektet Digidaily presenterats. Digidaily är ett utvecklingsprojekt där Riksarkivet, Kungliga biblioteket och Mittuniversitetet tillsammans utvecklade rationella metoder och processer för digitalisering av dagstidningar. Man har skannat och kört OCR på många tidningar på Kungliga Biblioteket, men för tillfället kan få av dem göras tillgängliga via internet på grund av upphovsrättsregler. Man kan läsa tidningarna digitalt på Kungliga Biblioteket.

www.riksarkivet.se

ArkivDigital släpper app till iPad

Med hjälp av appen kan man läsa kyrkböckerna direkt på iPaden om man har abonnemang hos ArkivDigital.

www.arkivdigital.se

DIS nya kanslist

Helena Carlsson har börjat som kanslist i Linköping. Helena och Marie Andersson sköter DIS kansli vilket innebär att de har daglig kontakt med DIS-medlemmar.

– Jag började mitt arbetsliv som djurskötare men har jobbat inom familjens datorföretag de senaste fjorton åren. På min halvtidstjänst hos DIS kommer jag främst jobba med ekonomi och administration. Jag hembygdsforskade en del i Rinna socken i Östergötland under nittio-talet men är nybörjare i släktforskning, berättar Helena.

Foto: Anna Linder

Medlem nr 50 000

DIS-medlem nummer 50 000, Ulla Hellgren från Västra Frölunda, uppmärksammades under årsmötet i Mölndal.

ULLA, SOM ÄR FÖDD OCH UPPVUXEN I GÖTEBORG, JOBBAR som verksamhetsanalytiker på AstraZeneca i Mölndal. Hon är sjuksköterska i grunden men har sedan byggt på med studier i systemvetenskap.

– Jag programmerade förut, men nu arbetar jag mest med användarnas krav på IT-systemen, berättar Ulla.

Ulla har länge varit intresserad av släktforskning, men med barn som nu är tonåringar har det varit svårt att hitta tid till en ny hobby. Men hon har i alla fall hunnit prata en del med äldre släktingar och skrivit ner lite av vad de har berättat. Av sin mormor fick hon även ett anträd, men någon släktforskning i arkiven fanns det inte tid till.

I höstas började Ulla prata med sin far om slakten. Det visade sig att han hade en hel pärm med information, både om sin fars och mors släkt, material som han antagligen fått av olika släktingar. Han visade henne pärmen.

– Pappa var ganska sjuk så jag visste att han inte skulle finnas kvar länge till. När han gick bort i januari kändes det angeläget att börja släktforska på riktigt. Jag började titta mer i den där pärmen.

På sin fars begravning träffade hon en man som kunde svara på hur hon skulle gå tillväga för att börja släktforska – gå med i DIS! Så då gjorde hon det.

– Jag har nu fyllt i mycket av informationen från pärmen i DISGEN. Jag har fyllt i det jag tycker är intressant, syskon till den äldre generationen, som jag inte vet vilka det var, har jag inte fyllt i. Men sedan har jag inte kommit så långt att jag har skaffat något abonnemang för att läsa kyrkoböcker. Det blir senare.

Nästa steg blir att besöka landsarkivet under Släktforskningens dag. Där kanske hon också ska träffa sin kusin som redan släktforskat en del. Ulla träffade kusinen på pappans begravning. Ulla intresserar sig för sin farmors släkt från trakterna kring Linköping och Mjölby. Kusinen forskar däremot främst på Ullas farfars släkt som var husarer i Småland.

– Vi bestämde att vi ska börja utbyta information om vad vi kommer fram till. Det var ju roligt att även han var intresserad av släktforskning.

Ulla var nyligen på ytterligare en begravning, och kom då att sitta bredvid sin mammas kusin som hon genast började prata släkt med.

– Hon är nästan den enda som är kvar nu när så många av hennes generation gått bort. Hon hade mycket intressant att berätta.

Mammans kusin tipsade även om släktforskningshjälp som fanns att få i form av en god vän som jobbat på landsarkivet, men som pensionär nu ofta sitter där och forskar.

– Jag har ju kommit en bit i min forskning bara genom att fråga andra. Mammans kusin och jag hade så mycket att prata om att vi kommer att träffas för att fortsätta diskussionen. Hon kommer även att skicka gamla bilder och dokument till mig. Det är så roligt att prata med den äldre generationen. Det är även ett bra sätt att lära känna varandra lite bättre.

Ulla har pratat en del med en äldre moster i nittioårsåldern, som börjar visa demenstecken, men som tack och lov ändå ofta har klara minnen från händelser förr i tiden. När Ulla pratat med henne har hon även antecknat svaren för att lättare komma ihåg allt.

Många inser först när det är för sent att de borde ha pratat med och ställt frågor till äldre släktingar. Även Ulla har upplevt det.

→ – Vi satt ju och pratade, pappa och jag, när han visade mig släktpärmen. Men jag skrev inte ner någonting, och då glömmar man ju mycket av vad man sagt. Jag kände senare hur synd det är att inte det här intresset drog igång när han fortfarande var i livet, för då hade man ju kunnat ställa följdfrågor. Men nu är det som det är.

De två begravningarna satte igång Ullas intresse för släktforskning på allvar. Och hon har fått en bra start på sitt släktforskande.

– Jag har mycket nerskrivet, säkert mer än många andra nybörjare. Sedan har jag hittat folk i min närhet som också är intresserade. Det är bra.

Planen är nu att skaffa ett abonnemang till semestern. När hon var på årsmötet passade hon även på att fråga vilket abonnemang man ska välja. Hon fick många bra tips, men de flesta hon pratade med tyckte att hon skulle börja med ArkivDigital.

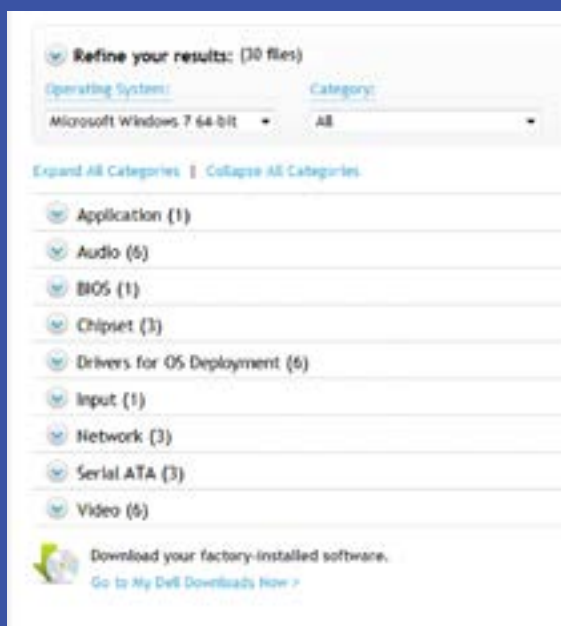
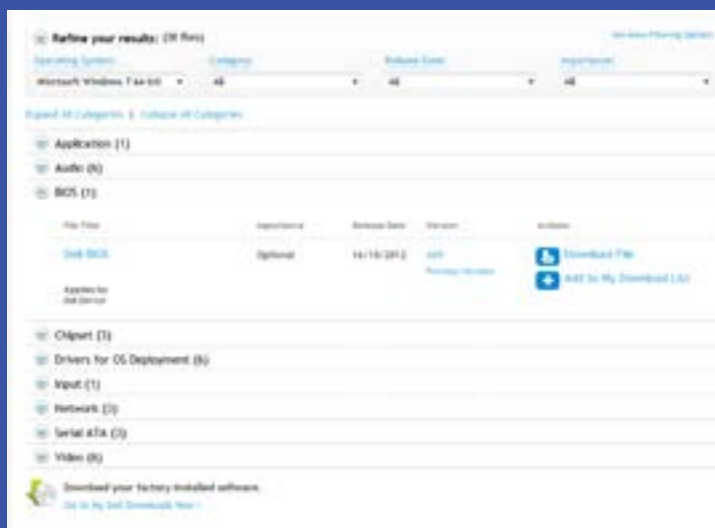
– Barnen är tonåringar, så de har inte visat något intresse för släktforskning, men min syster är intresserad av vad jag kommer fram till. När jag hittade var min mormors mor och far är begravda tyckte hon att det var spännande och att vi borde besöka deras grav.

Det finns även några intressanta historier i slakten som Ulla skulle vilja ta reda på mer om genom sin släktforskning.

– Jag är född och uppvuxen i Göteborg, vilket min mamma och mormor också var. Men i min mormors fars släkt fanns det en kvinna, hans mamma eller mormor, som ärvde en fin gård i Alingsås-trakten som hennes man senare spelade bort så att familjen blev tvungna att flytta in till Göteborg. Jag vill veta mer om det här. Det är ett mål jag har. Jag vill veta var gården låg och kanske åka och besöka platsen.

– Mammans kusin berättade att hennes morfar, min mormors far, byggde ett litet torp åt sin mamma i Hemsjö utanför Alingsås. Det kan ju möjligtvis ha varit samma kvinna som blev av med sin gård. Då vill jag ju även veta var torpet låg. Jag har många frågor att besvara med min släktforskning. Men det är roligt att jag redan har fått veta så mycket, bara genom att fråga. 🐿

Föreningen Dis bildades för 33 år sedan - den 1 april 1980. Av de 120 medlemmar som fanns redan första verksamhetsåret är 35 kvar i dag, dvs. 30 %.

Datasäkerhet

DATORER ÄR INTE ALLTID ATT LITA PÅ. DE ÄR som gamla bilar som kan få för sig att inte starta en dag. Kör man en bil i några år utan att underhålla den kommer den nog att rasa ihop. Datorn kommer troligen att göra detsamma. För att undvika sådana problem kan förebyggande underhåll vara en god idé.

En orsak till problem med datorn kan vara damm. Står den igång länge samlas damm inuti och kan orsaka överhettning av komponenter, b.l.a. hårddisken och grafikkortet. Blir datorn för varm kan den sluta fungera. Dammet går att ta bort genom att försiktigt blåsa rent genom kylkanalerna.

En bärbar dator behöver luft för att kunna kylas ordentligt. Placering i soffan eller sängen kan vara direkt skadligt om man täpper till ventilationsgallren. Det kan även leda till brand.

Har man ingen backup när olyckan är framme kan allt som fanns i datorn vara borta. Därför kan en andra hårddisk utanför datorn vara ett skydd mot dataförlust. Det kan gå att få ut data ur en trasig hårddisk, men oftast är prislappen mycket hög, 16 000 kr eller mer. En extern hårddisk kostar under tusen kronor.

Mekaniska hårddiskar far illa av värme och oavsiktliga stötar. Man bör därför hantera en laptop försiktigt. Även en stationär dator är känslig för stötar om den har mekanisk (roterande) hårddisk.

Uppdatera BIOS

En kontroll och uppdatering av BIOS kan lösa problem på ett tidigt stadium. Många datortillverkare har egna uppdateringsprogram som kan meddela om det finns uppdateringar tillgängliga,

t.ex. HP Support Assistent eller DELL Uppdatering. Man måste var väldigt noggrann med BIOS-uppgraderingar annars kan man i värsta fall göra datorn oanvändbar.

Ett annat sätt att kontrollera BIOS är att gå till datortillverkarens hemsida och välja support och nedladdningar för den modell man äger. Även här måste man vara noggrann med modellnummer. Där kan man sedan ladda ner BIOS-uppdateringar och nya drivrutiner för operativsystemet man använder. Detta kan förbättra datorns stabilitet och livslängd.

Problem med operativsystemet

Om datorn vägrar att starta en dag kan det vara problem med operativsystemet. Det behöver dock inte betyda att allt på hårddisken är förstört. En lösning kan vara att försiktigt installera operativsystemet på nytt. Har man Windows 7 eller Mac OS X skapas en ny installation vid sidan av den gamla. Då kan man sedan kopiera över det man behöver av sina dokument etc. och därefter ta bort den gamla installationen.

En annan metod går ut på att plocka ut hårddisken och ansluta den till en fungerande dator. Då kan man ofta kopiera över det man vill spara från den trasiga installationen till en extern hårddisk.

Antivirusprogram

Virus och trojaner kan också ställa till stora problem om man inte tar dem på allvar. Det finns flera gratisversioner av antivirusprogram, som t.ex. Avast och AVG, att ladda ner. Ett antivirusprogram och ett operativsystem som uppdateras regelbundet ökar säkerheten rejält.

Även andra program man använder som t.ex. Adobe Reader, Adobe Flash, Java m.fl. bör uppdateras regelbundet.

Man ska dock inte ha dubbla antivirusprogram. De kan då börja motarbeta varandra och därmed göra att datorn blir långsam eller inte fungerar som den ska.

Webbläsare och adresser

Man bör även kontrollera om webbläsare som Internet Explorer, Mozilla Firefox, Opera, Safari m.fl. behöver uppdateras. Menyn *Hjälp* > *Om Firefox* visar om det finns uppdateringar.

Är man ute på nätet och ska handla något kan det vara bra att kontrollera vilken adress som står i adressfältet högst upp i webbläsaren för att försäkra sig om att man verkligen är på hemsidan för det företag eller den organisation man sökt sig till. Att hålla koll på adressen är viktigt för att undvika s.k. nätfiske.

Det bör även stå *https://* först i namnet på en webbplats där man tänker handla. Bokstaven *s* efter *http* betyder *secure* eller säker. Om *s*:et saknas kanske trafiken avlyssnas. Det har hänt att personer har blivit dirigerade till Asien när man trott sig vara i USA eller Sverige. Det upptäcker man oftast genom att hålla koll på adressfältet.

Länkar i e-posten kan också dirigera om användaren till någon obskyr plats där man ombeds lämna ut sina lösenord eller andra privata uppgifter. Det brukar ofta inte bli trevligt om man gör det. Lite sund skepsis brukar vara klokt om man är osäker. 🐛

Länkar:

www.avast.com

www.avg.com > AVG AntiVirus FREE 2013

Distansutbildning

Bengt Kjöllérström i Lund är en drivande kraft bakom DIS satsning på distansutbildning.

BENGT KJÖLLÉRSTRÖM BESKRIVER SIG SJÄLV SOM EN INFÖDD LUNDABO som tillbringat hela sitt yrkesliv som lärare i fysik vid fysiska institutionen vid Lunds Universitet. Och någon som har haft väldigt roligt under tiden. Distansutbildning är inte en ny företeelse för Bengt.

– Jag har tänkt på det i tjugo år. När jag såg den moderna datateknikens snabba utveckling föddes tidigt tanken på distansutbildning. Jag ville göra ett datorspel som innebar att man lärde sig fysik. Det skulle vara så bra att ungdomarna själva skulle vilja köpa det för att spela, berättar Bengt.

Tyvärr kunde Bengt inte arbeta vidare på det spåret. Han började istället som rådgivare till rektorsämbetet där hans uppgift var att utbilda universitetets professorer i hur man kunde använda datorn för att höja utbildningens kvalitet.

– Det var mycket intressant och spännande att få vara med och se hur datorn utvecklades till ett ännu bättre arbetsredskap.

– Jag har hållit på med utbildningsfrågor i hela mitt liv. Jag tycker att det är mycket intressant. Vad jag säger som lärare är en sak, och vad eleverna förstår är ju en annan sak. Och det är inte förrän eleverna förstår som det händer någonting. För två år sedan insåg jag att jag inom släktforskningen kunde förverkliga de där idéerna jag hade för tjugo år sedan. Jag började titta på hur

man kunde genomföra släktforskningsutbildning på distans.

Släktforskningsstarten

Bengt blev inbjuden till en släkträff 2002. Det skulle komma 125 personer till den. Han började därför genast att sortera listan över de personer som skulle komma. Bengt införskaffade DISGEN och matade in släktingarna.

– På släkträffen hade jag sedan en släkttavla med mig som fuskklapp för att ha någon chans att hålla reda på alla personer jag träffade. När jag hälsade på någon, och de presenterade sig, kunde jag säga, jaha du hör hemma där och där. Det slutade med att alla ville ha min släkttavla. Jag var ju inte ensam med mitt bekymmer hur man skulle veta vilka alla släktingar var. Det var så det började.

Bengt blev invald i DIS Syds styrelse 2004. Där satsade han främst på utveckling av kursverksamheten.

Första distanskursen

Bengt gjorde en försökskurs förra våren, och höll sedan en riktig kurs i höstas. Den andra kursen pågår nu med 97 deltagare. Under början av året planerar Bengt att starta kurser den 15:e i varje månad för att få en uppdelning i lite mindre grupper.

– Jag tycker att information ut till DIS medlemmar är angeläget. Det är många av kursdeltagarna som har köpt eller fått DISGEN får några år sedan, som gått en kurs och försökt, men ändå inte

kommit igång med DISGEN. Jag tycker att det är synd. Och det är dumt att DIS har medlemmar som inte är förtjusta i sitt släktforskningsprogram. Där vill jag dra mitt strå till stacken. Jag tror att distansutbildning kan vara ett sätt att råda bot på problemet. Du hittar kursen på kurs.dis.se.

Under januari har arbetet med distansutbildningen motsvarat en heltidsanställning. Bengt har inte haft tid till annat. De 97 kursdeltagarna kontaktar ofta Bengt med olika frågeställningar.

– Kontakten sker främst via mejl, vilket jag föredrar, men några elever ringer också. När någon ställer en fråga av allmänt intresse så svarar jag till hela gruppen. Det är ett sätt att ta hand om en fråga som många är lite rädda för att ställa och skäms för. Jag svarar till alla eftersom jag vet att de flesta har samma fråga. Det hoppas jag uppskattas.

– Principen för distansutbildning är att man ska kunna studera när man vill och hålla den hastighet som passar. Jag har försökt hjälpa till att hålla hastigheten uppe genom att skicka ut ett veckobrev där jag tar en modul i taget. En del kör betydligt fortare och en del halkar efter.

Bengt är mycket nöjd över att han fått tillåtelse av både DIS och Släktforskarförbundet att låta distanseleverna utforska DISBYT och CD-skivorna *Sveriges Befolkning* genom att, via TeamViewer, logga in på hans dator.

– Jag tror att när folk sett hur skivorna och DISBYT fungerar så blir de in-

Bengt Kjällerström.

Foto: Jan Nilsson

tresserade av att själva införskaffa dem. De som börjar kursen är ju inte nödvändigtvis medlemmar i DIS. Men det slutar med att alla blir medlemmar.

Bengts släktforskning

Bengts anor på pappans sida finns lokaliserade till en församling, endast någon enstaka gång har en driftig yngling gått till grannförsamlingen och friat. På hans mammas sida är anorna spridda över hela Sverige. De var präster och akademiker som blev utplacerade i landet.

– Jag har tagit det kontroversiella beslutet att dela med mig av mina släktforskningsresultat via internet. Det leder till att jag varje vecka får något meddelande från några av de här okända släktingarna om att de fått barn, eller att jag har gjort fel etc. Det är ganska trevligt, för då ser man ju att släkttavlan lever sitt eget liv. Men så måste jag tillägga att jag några gånger per år får ett surt brev där man påpekar att jag publicerat uppgifter utan tillåtelse och att det strider mot PUL. Men jag anser att det inte strider mot PUL. Det finns ingen rättspraxis så man kan därför inte säga vad som gäller. Jag har lagt upp allt på internet, inklusive alla levande släktingar.

Bengt har för tillfället ingen tid till egen släktforskning, men när han väl får det följer han de impulser som kommit utifrån och forskar på det som faller honom in.

– Jag har ett eget mål att skapa ordentliga släkttavlor till alla mina 36 kusin-

ner och ge dem i present. Vi är släktkära, och jag tycker att det är fantastiskt att se att vi har både bra och dåliga drag gemensamt. Man är insatt i ett sammanhang.

Kursutveckling

Bengts kursupplägg utvecklas ständigt eftersom han alltid tar till sig kritik och önskemål samt själv lär sig mer i arbetet med kursen. Han inspireras av vad folk efterlyser.

– För tillfället går jag en kurs – en distansutbildning i distansutbildning – med 40 000 deltagare. Kursen arrangeras av några universitet i USA som ibland ger gratisutbildning till massorna. Det är spännande att delta. Jag är kanske inte alltid med på noterna men det är en nyttig erfarenhet. Om jag sitter och irriterar mig på den distansutbildningen, kan jag ju fråga mig hur det ser ut för eleverna på min kurs. Orsakar jag samma irritation? Och får jag goda tips så funderar jag genast på hur jag kan använda dem. För oberoende om kursen jag går är bra eller dålig så är den betydelsefull och ger inspiration till kurserna jag själv håller.

Bengt funderar även mycket på hur man kan skapa en möjlighet för distans elever att umgås virtuellt på fritiden.

– Jag minns att vi under min studietid, efter en föreläsning, gick ut och tog en öl tillsammans, och det var då man bearbetade stoffet. Det är nödvändigt för att man ska lära sig någonting. Hur kan man åstadkomma en "virtuell öl"

för deltagare på distanskurser? Det är en ordentlig utmaning. Deltagarna har en del kontakt med varandra över den gemensamma mejladressen, men hur mycket diskussioner som sker mellan deltagarna enskilt vet jag inte.

Framtidens kurser

Bengt håller även på att skriva och planera för en ny kurs om hur man gör en släktbok.

– Det är den andra pelaren jag kör med. Det bottenar i att jag inte gillar att andra släktforskare frågar hur många släktingar man har hittat, eller hur långt bakåt i tiden man kommit. Jag tycker att det är frimärkssamling. För mig är den viktigaste frågan: Hur många personer har du delgivit dina släktforskningsresultat? Jag uppmanar alla deltagare att ge bort en släkttavla i present vid högtidsdagar och julafton. Det är en present som är fantastiskt värdefull utan att kosta något.

Varför gå en distanskurs?

Till sist berättar Bengt varför han tycker att man ska gå en distanskurs i DISGEN.

– Om man har DISGEN tycker jag att man ska använda programmet. Det är ett fantastiskt släktforskningsprogram. Jag har sett att många har bekymmer med att komma igång och använda DISGEN. Det här kan vara ett sätt. Här finns ett forum där man är bland andra och kan ställa de "dumma" frågorna. Och man får hjälp direkt. 🙋

SLÄKTFORSKNING PÅ INTERNET

Hitta nya släktingar bland de gröna löven i släkträd

När du bygger ditt släkträd hos Ancestry.se genomsöks 44 miljoner träd med mer än 4 miljarder namn för att du enkelt ska kunna hitta nya grenar till ditt träd. Att bygga släkträd hos Ancestry är gratis oavsett hur många personer du har i trädet. Har du släktforskningen lagrad i ett program på din dator laddar du enkelt upp den som en GEDCOM-fil.

När du har laddat upp din släktforskning till ett nytt släkträd hos Ancestry kan du fortsätta lägga till nya personer och ny information i trädet, koppla uppgifterna till dokument hos Ancestry och titta på de gröna löven med tips om nya uppgifter. Via de gröna löven kan du få kontakt med släktingar som har uppgifter om hittills okända grenar i ditt träd.

Du kan enkelt dela med dig av ditt släkträd så att dina släktingar kan se de uppgifter du lagt in. Du kan även använda släkträdet i din telefon med hjälp av Ancestrys gratis appar för iPhone, iPad eller Android.

Hos Ancestry.se finns de svenska kyrkböckerna och många andra databaser där du bland annat kan söka efter emigranter. Som medlem i DIS får du 25 % rabatt på World Deluxe-abonnemang och betalar endast 1496,25 kr för ett år (ord. pris 1 995 kr).

Beställ ditt abonnemang på www.ancestry.se/sveriges

* För att koppla dokument till trädet samt granska tipsen i de gröna löven behöver du ha ett abonnemang hos Ancestry.

Göran Modig
medlem 41369

Florence Westergren-Göthe
medlem 20566

Frågor

Vilket släktforskningsprogram använder du? Vilka är de bästa programfunktionerna?

Jag använder DISGEN. Det har jag gjort ända sedan de omöjliga MS-DOS varianterna. Jag använder i stort sett alla funktioner som erbjuds i DISGEN.

Jag har använt DISGEN av och till i cirka 12 år, kopplingen till DISBYT är outstanding. Fortfarande har jag mycket att lära om användarmöjligheterna i DISGEN så jag ser fram emot kommande distanskurs.

Vilka andra fritidsintressen har du? Rekommendera en bra bok. Vilken är din favoritmat och vilka resmål är intressanta?

Med god mat menar jag husmanskost från olika länder. Helst det italienska köket eller det libanesiska köket. Sedan finns det pärlor i det tyska samt svenska köket som är utmärkta.

Jag är ordförande i en samhällsförening, ledamot i kyrkorådet och ordförande i sockenrådet. Jag släktforskar periodvis, älskar ö-, båt- och badliv samt att resa såväl inom som utom landet. Det är härligt att umgås med vänner över en bit mat och ett glas vin. När jag varit inne i mina släktforskarperioder har jag skämtsamt sagt att min bästa bok f.n. är Sveriges dödbok. För övrigt läser jag gärna böcker som exempelvis Ernst Lundbergs serie om Fjordarnas folk, Folket på ön och Fältpästrén. Jag läser gärna också deckare av såväl Camilla Läckberg som Ann Rosman.

Var i Sverige finns din släkt? Har du andra intressanta släktforskningsresultat att berätta för oss om? Har du kört fast eller har något annat problem med någon släktgren?

Min egen släkthistoria är totalt utan spänningsmoment. Min far gjorde svärdsida och jag spinnside. Efter hans bortgång rotar jag även i svärdsidan. De följer den svenska mallen med bönder som bryts ned till torpare som flyttar till städerna och blir arbetare. Några få emigrerar och några utbildar sig under 1900-talet.

Min farfar och bakåt kommer alla från Kåringön i Bohuslän. Min farmor och bakåt kommer alla från Göteborgs- och Bohuslän. Jag har också sparat upp att min farfar (verkade som fyrmästare större delen av sitt yrkesverksamma liv) blivit intervjua av Folke Olhagen för sina bragder under första och andra världskriget (har det på CD-skiva).

Däremot fick jag en spännande förfrågan från en god vän som skulle fira sitt företags 100-årsjubileum. Han ville då även passa på att titta lite i släkten. Det blev en resa till Poltava och adlande, varulager förstörda i slottsbranden, kontrakt med en förfader och Louis de Geer, resmilans införande i Sverige, gjutjärnets utveckling under 1800-talet med Järnkontorets annaler, samt naturligtvis en del emigranter, en Långholmsresa och många olyckliga dödsfall. Min uppgift var delvis även att knäcka en gåta kring en eventuell oäkting. Det tog tre år!

Min morfar kommer från Skaraslätten och min mormor var född och uppvuxen i Göteborg. Framför allt har jag lyckats med farfar och farmor bakåt i tiden och betydligt mindre med morfar och mormor.

Jag har knutit en hel del för mig värdefulla kontakter, företrädesvis i tredje led, d.v.s. tremänningar/ syslingar som jag inte ens visste om att jag hade innan jag började släktforska. Detta har känts värdefullt för mig eftersom jag själv är enda barnet, liksom min far och min mor också var enda barnet. Vilket fått till följd att jag varken har fastrar, mostrar eller kusiner.

Göran Modig, 59 år, bor i Borås med fru och två barn. Han är historiker. Göran har släktforskat i 40 år och är medlem i DIS sedan 1980-talet (med några kortare avbrott).

Florence Westergren-Göthe, 66 år, bor i Henån och på Kåringön. Hon är pensionerad socialtjänsteman. Florence har släktforskat i 12 år och är medlem i Dis sedan 2001.

Ogifta kvinnor och deras barn

Denna berättelse beskriver hur jag hittade information om en ogift moder som lämnade bort sina barn i början på 1900-talet.

FÖDELSEBÖCKERNA KAN JAG FÖLJA VAR MODERN VARIT SKRIVEN OCH i husförhørs- respektive församlingsböckerna kan jag sedan hitta familjen. I dem står också noterat om utflyttning skett och vart man flyttat och när.

Under in- och utflyttningar noteras också hur många män respektive kvinnor som flyttat. När inte alla i familjen är upptagna vid nästa flytt gäller det att hitta var de saknade, i detta fall barnen, tagit vägen.

Maria Lind

Jag har följt en flicka genom husförhör, dödböcker och andra tillgängliga källor hos ArkivDigital. Hon fick namnet Maria Lind när hon föddes år 1898 i Södertälje. Hennes mor var Kristina Lind och fadern var stenarbetaren Karl Berg. År 1900 flyttade den lilla familjen till Spånga.

Maria församling 1903–1908

Nästa flytt gick till Maria församling i Stockholm i början på år 1903. År 1906 lämnades Maria till fosterföräldrar i Askeröd, Jönköpings län. Åttaåriga Maria kom till byggmästare Andersson som bodde i ett Betelkapell. Troligen var familjen Andersson troende och medlemmar i församlingen. Om så var fallet fick den lilla flickan förmodligen följa med på möten och kanske också gå i söndagskola där.

Maria bodde kvar i familjen tills hon fyllde 17 år och blev piga i grannbyn Wära. Fosterföräldrarna flyttade då till Asker. Som piga blev hon inte långvarig

i Wära utan flyttade till Asker och skrevs in på samma sida i församlingsboken som fosterföräldrarna.

Erik

Maria var inte längre ett barn och i 18-årsåldern flyttade hon ensam till Gräve, Örebro län, och därefter till Örebro i Olaus församling år 1918. Hon arbetade som städerska på ett av stadens hotell när hon märkte att hon väntade barn. Barnet föddes i november 1919 och lilla sonen Erik står inskriven i församlingsboken för det hotellet. Fader till barnet var en bagare från Enköping vid namn Svensson. Denna bagare gifte sig några år senare, men inte med Maria, utan med en annan kvinna.

Maria grubblade nog ofta på hur hon skulle klara av att försörja både pojken och sig själv. För Maria kan det inte ha känts lätt att lämna den lille tvååringen till adoptivföräldrar, men hon litade väl på att han skulle få en bättre uppväxt hos dem än vad hon kunde ge. År 1921 adopterades Erik av en skomakare i Örebro.

Margareta

Margareta föddes som Marias andra barn i januari 1923 i Gustav Vasa församling, Stockholm, dit modern flyttat samma år. När Margareta nyss lärt sig gå, och inom kort skulle fylla ett år, befann hon sig på barnhemmet i Örebro. Här fick hon vänta på att någon familj skulle ta henne som fosterbarn. Så skedde i slutet av 1925. Fosterfadern var August Jönsson i Almy. Familjen flyttade

dock till Örebro 1926 och Margareta står som inflyttad till Karlskrona amiralitetsförsamling 1926. Lundin på Hantverkargatan skulle ta hand om henne. Margareta blev endast 9 år. Hon dog i Karlskrona år 1932.

Äktenskap

År 1926 den 27 oktober hölls vigsel i Engelbrekts församling i Stockholm. Maria gifte sig med volontären Gustaf Jonsson. Sonen Oskar föddes år 1925 och i födelseuppgiften står att fadern erkänt faderskap.

I december månad 1925 hade Maria och Oskar flyttat från Gustav Vasa till Storkyrkoförsamlingen. I april 1926 flyttade hon och sonen till Engelbrekt. De två barnen Erik och Margareta hade fått fosterhem och Maria trodde nog att hon äntligen skulle få ett hem och en familj. Inte som hennes mor hade haft det.

Så blev det inte. Redan den 15 december, innan julafton skulle firas i hemmet, flyttade maken ifrån Maria och de två barnen Oskar och Hugo. Lilla Hugo var blott en månad gammal.

Fler födslar

Anna föddes i mars 1928. Redan den 29 oktober lämnades hon till barnavårdsnämnden i Örebro län. På samma sida i utflyttningslängden står Hugo, som på sin tvåårsdag flyttade till Knista.

Drygt ett år senare, dagen innan Svenska Flaggans dag år 1929, gjorde en gosse entré till världen. Något namn på pojken blev det inte eftersom mor och son

dog samma dag, denna dag i juni månad. Maria dog endast 31 år gammal, ogift, skild och om det var i barnsäng eller på grund av missfall kan jag inte uttyda av dödsnotisen eftersom den står på latin.

Sonen Oskar Lind flyttade i december 1929, som femåring, till Vintrosa och lantbrukaren Eriksson i Lanna.

Mormor Kristina Lind

Kristina Lind var dåtidens sambo i kringelstaden Södertälje. Mannen som hon var sammanboende med var stenarbetare och hette Karl Berg. I staden lystes det tre gånger år 1895 för de båda föräldrarna, men någon vigsel kom inte till stånd. I alla husförhör står denna notering med. Kristina var född 1872 i Runtuna och Berg två år tidigare i Länna, båda i Södermanlands län.

År 1900 flyttade den lilla familjen till Spånga. Mannen arbetade fortfarande som stenarbetare och Kristina födde en son år 1902, som fick samma namn som fadern. Pojken dog samma år.

Från Maria fs. till Katarina fs.

Nästa flytt gick till Maria församling i Stockholm, i början av år 1903. Elisabeth kom till världen år 1904, och angavs som oäkta. Samma år flyttade fadern Berg till Kungsholms församling och yrket var nu målare. Kristina tog ensam hand om barnen. Kristina stannade dock kvar i Maria församling och sonen Olof föddes i Katarina församling i juli månad 1908.

Flytten till Katarina skedde i januari månad och hur familjen försörjde sig under denna tid är ovisst. Ida blev återigen gravid och Per föddes 1910. Denna pojke blev endast 10 månader gammal och dog i Solna 1911.

Tiden i Solna

Familjen Lind flyttade till Solna i mars 1911. I inflyttningslängden står sko-

makare Björk och Kristina på raderna under varandra och med samma inflyttningsadress. Vad är förklaringen till detta? Hade de redan träffats i Katarina församling? Björk står som inflyttad från Danmark samma datum år 1911.

Namnförväxling av prästen

I Solna blev Kristina hushållerska åt skomakare Björk. Han var tio år yngre och tycks inte ha haft något emot Idas familj. Dottern Elisabeth, född 1904, bodde kvar hos modern tills hon gifte sig.

I lysningsnotisen står flicknamnet Björk, men här har nog prästen skrivit fel. Blivande maken var guldsmed. De flyttade till Brännkyrka församling efter vigseln.

Ytterligare två söner begåvas Kristina med, nämligen en ny son med namnet Per, född 1912. 18 år gammal dog Per i sjukdomen tbc. Sonen Nils föddes 1914. I utflyttningslängden 1938 för Solna återfinns Nils som köpman, ogift, och flyttad till Matteus församling i Stockholm.

Berg skild och gift

I församlingsboken för åren 1914–26 finns infört att skiljebrev utfärdats. Kristina som uppgett sig som trolovad vid födslarna insåg att hon aldrig skulle stå brud för Berg. År 1920 gifte sig Berg med en tretton år yngre änka. De fick två barn, födda på 1920-talet.

Brännkyrka

År 1925 i november månad flyttade Kristina och Björk, samt Olof, Per och Nils till Brännkyrka. Ett år senare var familjen tillbaka i Solna igen, dock utan skomakare Björk. Skomakaren flyttade dock till Solna i januari 1930 då Kristina var svårt sjuk i tbc. Hon dog den 25 februari 1930. Skomakare Björk gifte sig inte heller med Kristina. Han dog år 1949 som ogift i Solna.

Olof utflyttade från Solna till Klara församling 1934. Han står som ogift i flyttlängden.

De tragiska åren 1929–30

Sonen Per, som föddes 1912, dog i tbc i maj 1930 i Solna. Äldsta dottern Maria dog också 1930. Dottern Elisabeth dog i november 1931 i tbc och fyra månader senare dog också Kristina i tbc.

Av de åtta barn som Kristina fick lämnades de två äldsta till fosterhemsplacering. Två barn dog i unga år, men de fyra yngsta barnen bodde kvar i hemmet i Solna tills de flyttade för att börja ett eget liv.

Kristina blev 58 år och trots många besvikelser kan man märka att hon behöll hoppet om ett bra liv ända fram till sin död. Men hoppet om att bli en ärlig kvinna, en gift kvinna, infriades aldrig. Tuberkulosen satte definitivt stopp för Idas chanser att till sist stå brud.

Epilog

Orsaken till att jag började forska på dessa livsöden var för att se vilka Eriks föräldrar var. Inte trodde jag då att det skulle bli en sådan invecklad historia. Eriks biologiska far, som gifte sig år 1921, fick ytterligare tre barn.

Jag undrar om alla halvsyskon visste om varandra. Och hur barnens frågor om sin härkomst besvarades. Och vad fäderna tyckte och tänkte.

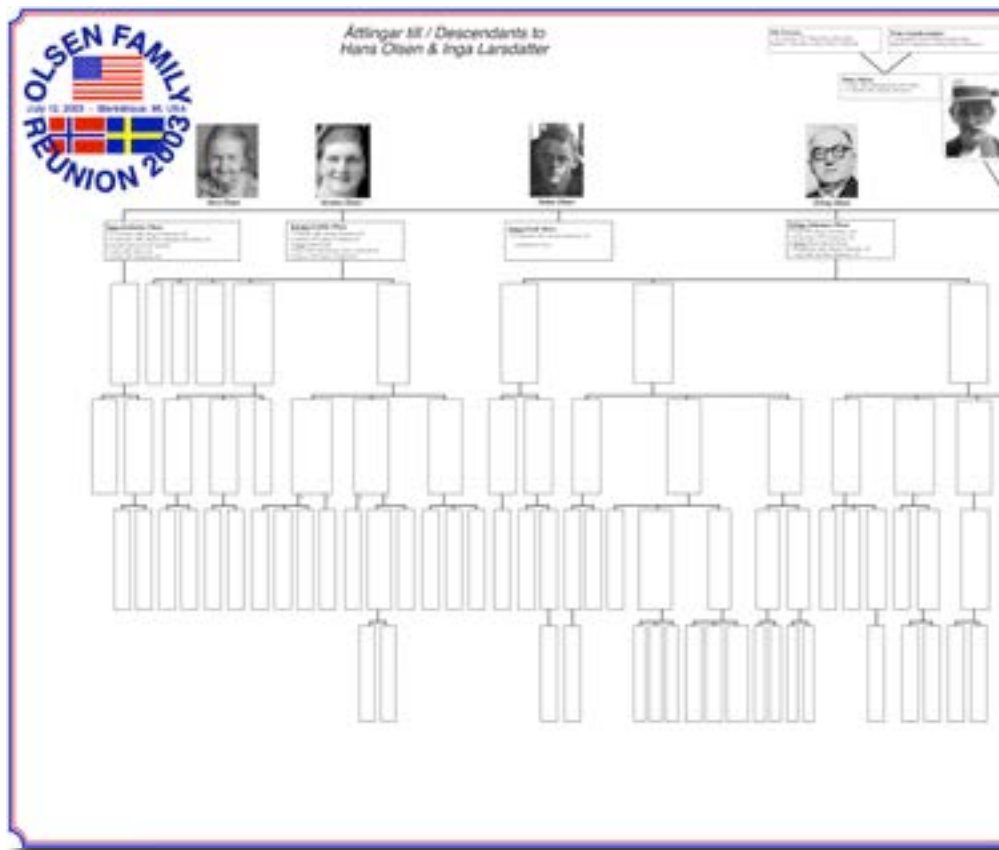
Maria lämnade själv bort alla sina barn till fosterhem, förutom Oskar som var kvar i hemmet när hon dog.

Att lämnas bort som åttaåring sätter nog sina spår. Jag har inga svar på alla frågor, men jag känner stor medkänsla med dessa kvinnor, som övergivits av sina män, men ändå försökt göra det som de trodde var bäst för barnen. Osjälviskhet är väl det epitet jag skulle ge dessa kvinnor. 🕯

HELGE OLSSON
helge@dis-syd.se
www.kulturenanderslov.se/helge

GUNNAR FLYGH
gunnar.flygh@bredband.net

Ritprogram som komplement till Reunion

I dagens Macspalt är Gunnar Flygh gästskribent med sin artikel om hur ritprogrammet Intaglio kan komplettera Reunion vid skapandet av utskrifter.

JAG HAR ANVÄNT PROGRAMMET INTAGLIO REGELBUNDET I NÅGRA ÅR för att komplettera och justera träden som först skapas i Reunion 9.

Jag använde Reunion 5 och senare Reunion 8 innan jag gick över till Reunion 9 när det kom för ett antal år sedan. Reunion 9 var en kraftig förbättring av version 8 och gjorde programmet mycket mer lättanvänt i mitt tycke. Däremot var version 10 en besvikelse och jag kommer att fortsätta med version 9. Det finns inget annat program, varken för Windows eller för Mac, som kan mäta sig med Reunion när det gäller att skapa grafiska träd. Däremot tycker jag att antavlor i textformat är värdelösa hos Reunion – barnen listas endast med förnamn plus födelseår och dödsår (ej efternamn, födelsedatum eller födelseort). Men när jag vill skapa en antavla i textformat så gör jag bara en GEDCOM-fil som jag sedan importerar i DISGEN 8 som jag också har för detta ändamål. Jag använder

VMware Fusion för att köra Windows på min Mac, så förutom DISGEN kan jag även använda alla skivorna som Sveriges befolkning, Sveriges dödbok m.m.

Ritprogram som komplement

Även om det är lätt att göra snygga antavlor och släktträd direkt i Reunion så vill man ibland kunna redigera dessa ytterligare. Fram till Mac OS 9 fanns ritprogrammen MacDraw II och MacDrawPro, men tyvärr går dessa program inte att använda på Mac OS X. Men ritprogrammet Intaglio är ett utmärkt hjälpmedel för att ytterligare komplettera och redigera släktträden man skapat i Reunion.

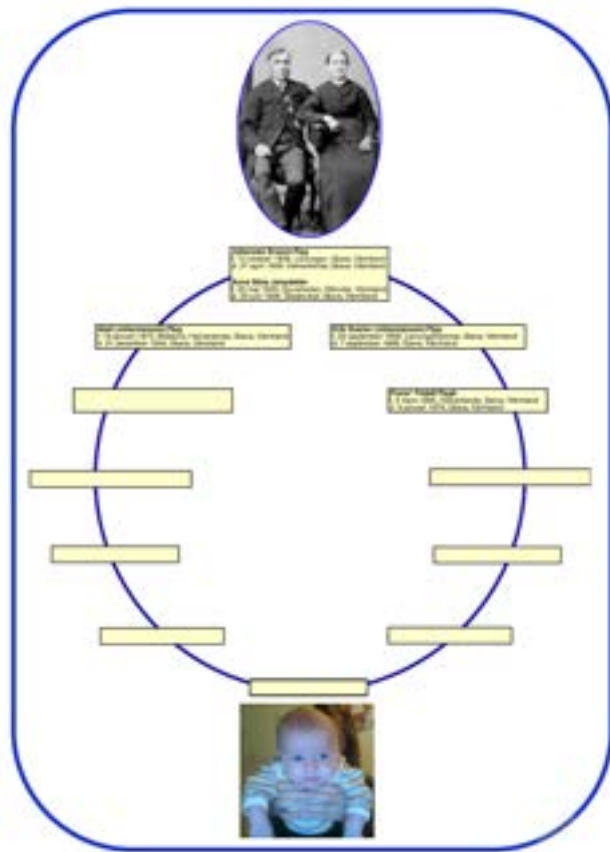
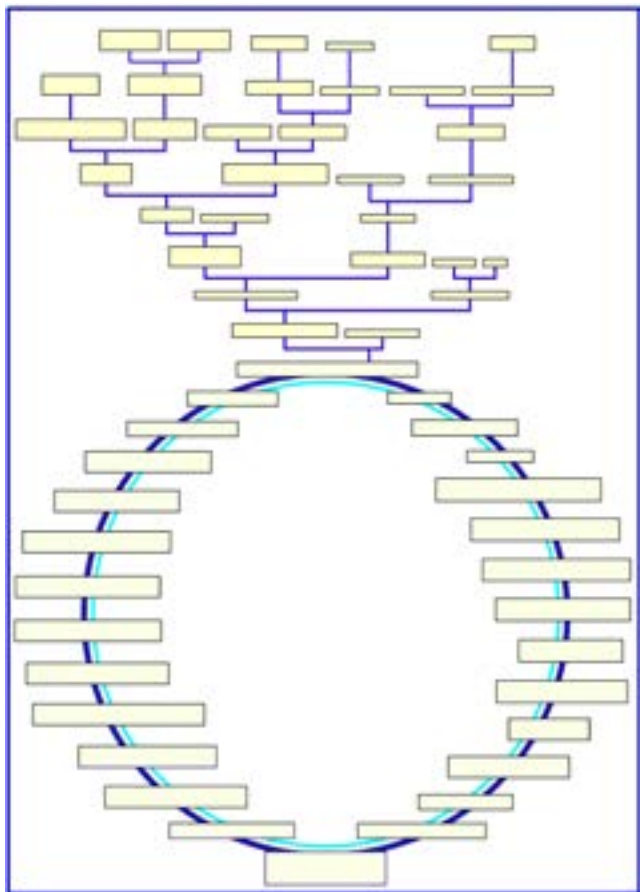
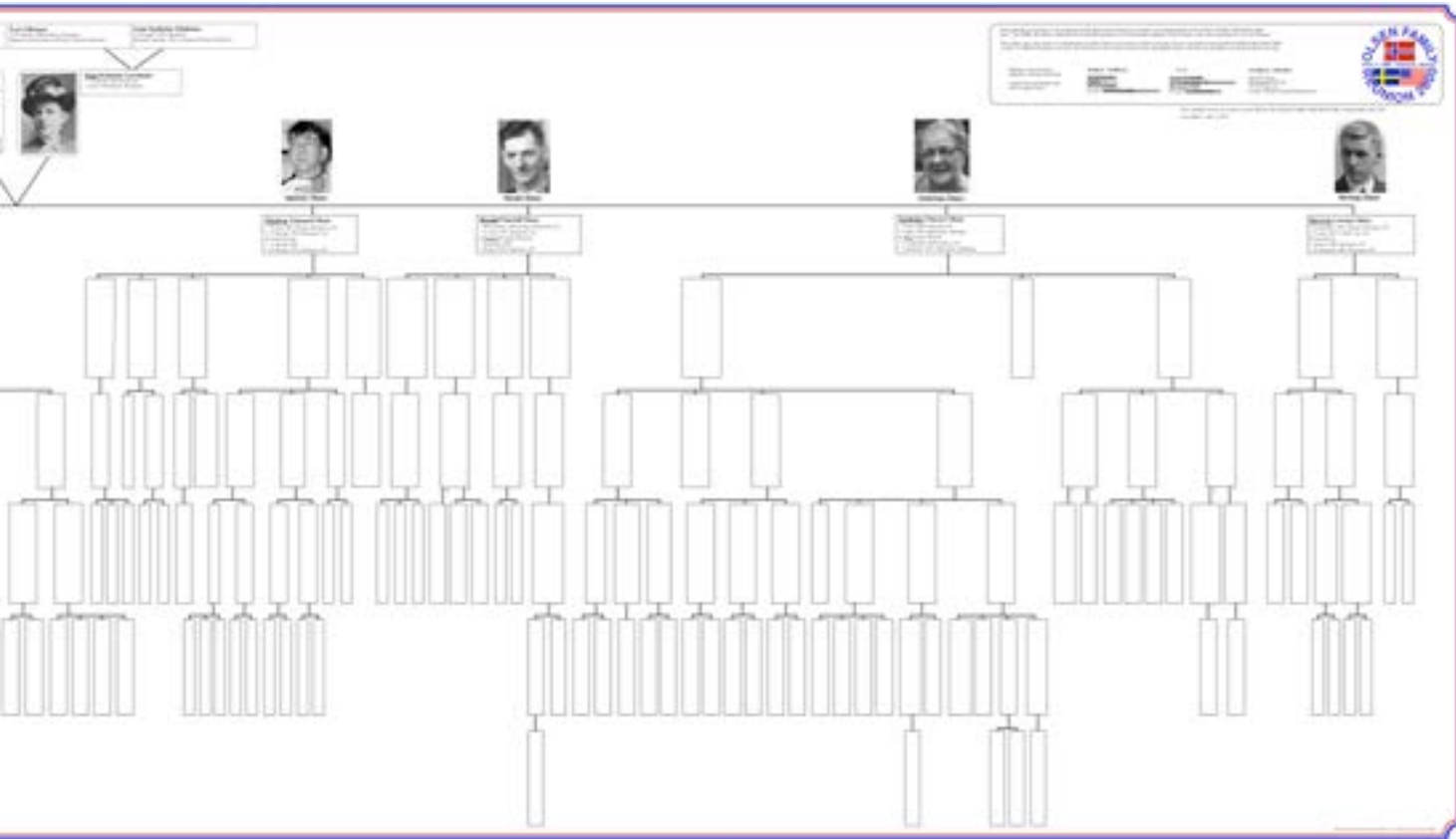
Man kan t.ex. vrida namnrutorna 90 grader i den första, eller de första generationerna, på ett ättlingaträd. Man kan lägga in ytterligare text och bilder, som man sedan kan flytta runt, rotera och ändra storleken på tills man är nöjd. Ett annat exempel på vad man kan göra

är att kombinera ihop en antavla och ett ättlingaträd utgående från samma person, och på så sätt få ett mycket elegantare träd än Reunions "timglaträd". Man kan också importera sina gamla släktträd gjorda i MacDraw till Intaglio. Ytterligare en användbar funktion hos programmet är att det kan användas för att redigera de flesta pdf-dokument.

Jag har använt Intaglio version 3.0.1 i några år med Reunion 9. Jag vet inte hur programmet går ihop med nya Reunion 10. På Intaglios hemsida finns en gratis demoversion att prova. Programmet kostar 89 dollar att köpa och laddas ned direkt från hemsidan: <http://purgatorydesign.com/Intaglio>.

På detta uppslag kan du se exempel på vad man kan göra med Reunion och Intaglio tillsammans (inför införandet i tidningen har många namn tagits bort).

Släktforskning

- mer än bara namn...

ARKIVDIGITAL

Nyfotograferade kyrkböcker i färg!

- Svensk släktforskning i färg
- Över 35 miljoner bokuppslag
- Mycket mer än bara kyrkböcker

Vi fördjupar samarbetet med DIS
för att ge alla medlemmar så bra
service som möjligt!

Priser från 75:-/vecka till 1045:-/år

Webb: www.arkivdigital.se

E-post: info@arkivdigital.se

Jakten på en serietecknare

VEM VET NÅGOT OM STURE RAMBERG SOM UNDER MÅNGA ÅR tecknade serien Pyret och Lasse (ca 1937–1961) i Sparfrämjandets *Lyckoslanten* och Karlssons Kalle (ca 1943–1964) i tidskriften *Tidsfördrif* som gavs ut i Göteborg?

Det är Sture Hegerfors på Göteborgs-Posten som kastat ut frågan och även jag har börjat leta – men ännu utan resultat. Sture Hegerfors är själv serietecknare, författare m.m. och eldsjelen i Svenska Serieakademien och har i decennier försökt kartlägga seriemarknaden i Sverige.

Trots alla våra digitaliserade kyrkoarkiv och CD-skivor med Sveriges dödbok, Sveriges befolkning, m.fl. har jag gått bet i frågan. Swedbank har ett historiskt arkiv som innehåller material om *Lyckoslanten*, men inte heller där vet man vem Sture Ramberg var.

Så därför lägger jag nu ut frågan till DIS skickliga släktforskare. Finns det någon som kan lämna upplysningar om Sture Ramberg? Den som kan svara på frågan belönas med boken *Emigrantforskning* samt Sture Hegerfors böcker om serier och humor i Göteborg. Är det flera som har den rätta lösningen får redaktionen dra lott.

Skicka ditt svar till diskulogen@dis.se.

BRITT JAKOBSSON I GÖTEBORG

ANNA LINDER
diskulogen@dis.se

DIS ÅRSMÖTE 2013

DIS TRETTIOTREDJE ÅRSMÖTE HÖLLS I MÖLNDAL. DET ÄR FJÄRDE gången DIS årsmöte hålls utanför Linköping. Förra året hölls årsmötet i Staffanstorp. Vid årets årsmöte var 97 röstberättigade medlemmar närvarande. Gunnar Wenngren valdes till mötets ordförande, Jan-Åke Thorsell till mötets vice ordförande och Elisabeth Leek till mötets protokollförare.

I jämförelse med tidigare år har medlemstillväxten planat ut. Vid årsskiftet var vi 26 389 medlemmar. Flest medlemmar hade DIS för några år sedan med drygt 27 000. Numera är något fler än hälften av DIS medlemmar även medlemmar i en regionförening. Vad DIS kan göra åt den minskade medlemstillväxten är främst utveckling av DISGEN och övriga produkter.

Liksom tidigare år hade DIS under 2012 en omfattande fadderverksamhet med 61 faddrar, de flesta för DISGEN. De hanterar ca 1500–2000 supportärenden per år. De gör ett stort arbete.

DISGEN 8.2d kom i augusti 2012. Det finns en gratis uppdatering att hämta på DIS webbplats för alla som har 8.2 eller senare versioner. Cirka 940 DISGEN har sålts under året. Utvecklingsarbetet pågår med en heltidsanställd utvecklare plus frivilliga krafter. Utvecklingsmiljön byts när en ny databas nu utvecklas. Det är en radikal förändring av DISGEN, internt, men användaren kommer att känna igen sig.

DISBYT rullar på som tidigare. Cirka 7000 medlemmar har skickat in DISBYT-utdrag. Det finns nu 26,5 miljoner poster i databasen som stadigt ökar. Åtta miljoner sökningar har gjorts i DISBYT under året. Man tittar fortfarande på hur man kan fräscha upp DISBYTs utseende.

DISPOS, som är en undervärderad resurs som hjälper dig att komma direkt till rätt sida i kyrkoboken, har under året haft 113 000 sökningar. Inte särskilt många medlemmar använder detta utmärkta hjälpmedel. Under året har ytterligare index-

erade längder fyllts på genom GIDx-projektet. Man har där nått en täckningsgrad på 80–85 %, 2150 församlingar. Projektet kommer att fortsätta även under 2013.

DIS har haft försöksverksamhet i distansutbildning i DISGEN. Man kommer att fortsätta arbetet i år för att sprida distansutbildningar till fler områden. DIS tror att distansutbildningen fyller ett stort behov som inte täcks av lokala kurser. Det finns många som inte kan eller vill ta sig till en kurslokal.

Ekonomi

Ekonomiansvariga Marianne Strömberg förklarade några poster i den ekonomiska rapporten.

– Personalkostnaden är bra mycket högre 2012 än under 2011. Vi bestämde under förra årsmötet att anställa en utvecklare, den kostnaden låg då i budgeten under Övriga kostnader, men då vederbörande varit anställd ligger de kostnaderna nu redovisade under Personalkostnader.

– Det är stor skillnad på Övriga skulder för 2012 mot tidigare år, men det beror nog främst på skillnader i hur bokföringen gjorts, t.ex. om skulder ska vara betalda eller härröra från året för att hänföras till samma bokföringsår.

– Under Eget kapital finns en post som heter Utvecklingsfond på 500 000 kr, som avsattes på årsmötet 2009 för utveckling av DISGEN.

Även under detta årsmöte ställdes frågan varför Dis, som har god ekonomi, fortsätter att samla miljoner på hög i stället för att använda dem t.ex. till utveckling av DISGEN. DISGEN måste fortsätta vara ett modernt och bra program för att mäta sig med konkurrenterna från USA med ett modernare gränssnitt, sades det.

– Om man ser på budgeten så är posten där vi förbrukat mer pengar under 2012 mot 2011 just Personalkostnader eftersom vi anställt en DISGEN-utvecklare, förklarar Marianne Strömberg.

Gunnar Wenngren, Jan-Åke Thorsell och Elisabeth Leek.

Foto: Jan Nilsson

– DIS kan inte anställa många personer för utveckling eftersom det innebär ett längre åtagande med höga kostnader. Konsulter har vi inte alls råd att anlita till allt vi vill göra. Att bränna hela kapitalet på en gång är inte effektivt. Anledningen till att vi eventuellt vill höja medlemsavgiften 2014 är att vi successivt nog kommer att dra på oss fler fasta kostnader för att få utvecklingen gjord. Pengarna på banken är till för punktinsatser och medlemsavgiften finansierar den anställda personalen och de fasta kostnaderna, så ser jag det, säger Daniel Berglund.

– På grund av de höjda personalkostnaderna budgeterar vi för ett negativt resultat som är ganska stort för 2013, så här föreslår vi att förbruka en del av våra sparade pengar. Vi budgeterar för ett minusresultat på ca 800 000 kr, säger Marianne.

Som man efterlyste så planerar DIS att använda lite av pengarna som samlats på hög.

Verksamhetsplan

En ny punkt i verksamhetsplanen för 2013 är att "undersöka möjligheterna till framtagande av för släktforskare intressant kartmaterial". Man kommer även att lägga större fokus vid punkten från förra årsmötet gällande utveckling av "appar för mobiltelefon, läsplatta m.m."

Styrelse

I valberedningen valdes Bernth Lindfors till ersättare för Olof Cronberg. Kjell Croné och Marie Hoving Wahlström valdes till suppleanter i valberedningen. Även detta år blev större delen av styrelsen omvald. Då Kjell Croné och Ulf Frykman avgick som styrelseledamöter nyvaldes Björn Ljunggren från Sturefors och Erik Thorsell från Sollefteå. Dessa presenterades skriftligen i årsmöteshandlingarna.

Björn Ljunggren är civilekonom och pensionerad auktoriserad revisor. Han tog initiativet till bildandet av Svenska Rovdjursföreningen på 1990-talet. Björn började släktforska

2010 och är stugvärd i forskarstugan i Linköping en gång i veckan. Erik Thorsell är pensionerad byggnadsingenjör och officer. Erik började släktforska för ca 20 år sedan och leder kurser i släktforskning och DISGEN samt indexerar generalmönsterrullor åt Svar.

Motion

Motionen från medlemmar i DIS-Mitts styrelse handlade om stadgeändringar med avseende på regionföreningarnas representation i DIS styrelse. "Som ett led i utökat demokratiarbete skall alla distriktsordföranden vara ordinarie ledamöter i DIS styrelse och inte bara adjungerade".

DIS-Mitts ordförande Rolf Lusth förklarade att då en regionförening inte kan lägga en motion, utan en enskild person måste lägga den, valde de att formulera motionen på detta vis för att väcka debatt.

– Vi tar bort vår ansats att ändra i stadgarna. Vi vill i stället att styrelsen tillsätter en utredningsgrupp med delegater från DIS styrelse och regionföreningarna, säger Rolf Lusth.

Styrelsen höll med om att en diskussion behövs om moderföreningen DIS förhållande till sina regionföreningar. Årsmötet beslutade att en arbetsgrupp tillsätts för att arbeta på det sätt som framfördes. Med tanke på de som enbart är medlemmar i DIS gjordes tillägget "med hänsyn tagande till de icke-regionanslutna medlemmarnas synpunkter".

Några närvarande regionordförande konstaterade att de inte gillade motionens ursprungliga formulering eftersom regionordförandena då skulle bli tvångsrekryterade till DIS styrelse.

Gunnar Wenngren avslutade årsmötetsförhandlingarna och framförde ett tack till styrelsen, alla funktionärer och personal, utan vilka föreningens verksamhet överhuvudtaget inte skulle fungera. 🐾

DIS EKONOMI 2012

På årsmötet redovisades föreningens ekonomi på sedvanligt sätt. Här återges i sammandrag föreningens budget, resultat och balans för år 2012, samt den budget för 2013 som styrelsen antog i februari, och som fastställdes av årsmötet.

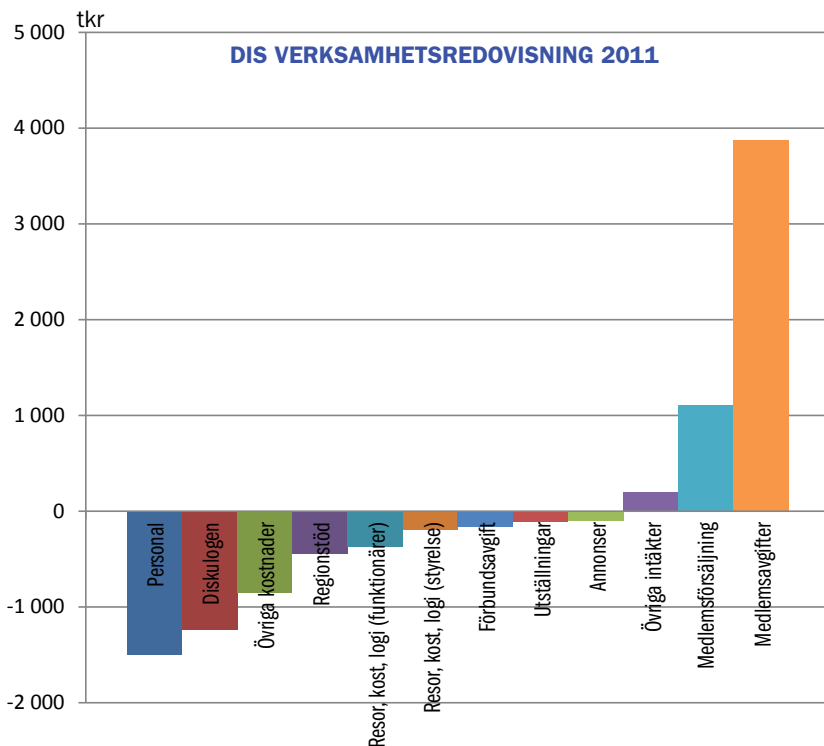
ARET HAR VARIT RELATIVT GOTT, BÅDE UR FÖRSÄLJNINGSSYNPUNKT OCH medlemsantal. Medlemsantalet har dock vid årets slut minskat med 545 st jämfört med året innan. Antalet medlemmar var vid årets slut 26 389 stycken.

DISGEN fortsätter att sälja ganska bra, både till nya och gamla medlemmar. Detta delvis för att man byter ut sina gamla datorer mot dagens datorer med nyare operativsystem som inte kan hantera gamla DISGEN-versioner. Även föreningens framtagna kartskivor har sålt bra. Föreningen har inte gjort några förändringar i sitt aktieinnehav hos Arkiv Digital, utan aktieposten kvarstår.

Mycket tack vara att kostnaderna har hållits nere har föreningen gjort ett positivt årsresultat på 218 414 kr. Det var budgeterat en förlust då en begäran på årsmötet i mars 2012 lades fram om att få ta utvecklingsfonden i anspråk till en DISGEN-utvecklare. I september anställdes en person som utvecklare. Hans kostnader är redovisade under personal, då han är anställd, och inte under övriga projekt. Utvecklingsfonden togs inte i anspråk då föreningen ändå gjorde ett positivt resultat.

På personalsidan har det skett en del förändringar. En person trappade ner till halvtid inför pensionering som skedde 31 augusti. Dessutom slutade föreningens kassör 1 november, och en utvecklare är anställd från och med 1 september.

Redaktörstjänsten för Diskulogen är inköpt. Inga arvoden utgår till styrelsens medlemmar, programmerare eller övriga funktionärer.

RESULTATRÄKNING (belopp i tusental kr)

	Budget 2012	Utfall 2012	Budget 2013
Intäkter			
Medlemsavgifter	3 900	3 871	3 900
Försäljning till medlemmar	975	1 106	985
Övrigt inkl räntor	92	196	92
	4 967	5 173	4 977
Kostnader			
Övriga projekt*	-450	0	-390
Internet	-61	-53	-60
Lokalhyra & lokalvård	-99	-90	-109
Förbundsavgift	-150	-158	-150
Övriga rörelsekostnader	-210	-188	-236
Resor, kost & logi (styrelse)	-331	-195	-261
Annonser & utställningar	-266	-208	-268
Redaktörstjänster	-252	-256	-285
Resor, kost & logi (funktionärer)	-348	-366	-428
Övriga kostnader	-399	-408	-466
Bidrag regionföreningarna	-420	-442	-420
Portokostnader	-596	-532	-588
Diskulogen tryck	-562	-572	-576
Personalkostnader	-1 065	-1 487	-1 539
	-5 209	-4 955	-5 776
	4 967	5 173	4 977
Årets resultat	-242	218	-799

BALANSRÄKNING

	Ing. Balans 1 jan 2012	Utg. Balans 31 dec 2012
Tillgångar		
Likvida medel	6 250	6 337
Aktier	40	40
Fordringar	75	90
Inventarier, lager	87	134
	6 452	6 601
Skulder och eget kapital		
Eget kapital	4 369	4 587
Förinbetalda medlemsavgifter	1 602	1 290
Skulder	481	724
	6 452	6 601

* Budgeterat för utvecklare, men kostnaden har gått under Personal.

TEXT: Marianne Strömberg, ekonomiansvarig

FÖRENINGEN DIS

verksamhetsberättelse 2012

(föreningens 33:e verksamhetsår)

Styrelsen har under året bestått av:

Ordförande

Daniel Berglund, Västra Frölunda

Vice ordförande

Eva Dahlberg, Jönköping

Sekreterare

Elisabet Leek, Sunhultsbrunn

Övriga ledamöter

Bo Kleve, Linköping

Karl-Ingvar Ångström, Härnösand

Ulf Frykman, Linköping

Charlotte Börjesson, Västra Frölunda

Josefine Nilson, Huskvarna

Kjell Croné, Göteborg

Marianne Strömberg, Handen

Staffan Knös, Ronneby, från 10 mars

Revisorer

Dag Köllerström, Forserum

Jan Lilliesköld, Sundsbruk

Marianne Strömberg har varit ekonomiansvarig i styrelsen. Vår kassör Bengt Karlsson har deltagit vid styrelsens möten, utan beslutsrätt, i egenskap av anställd.

Styrelsen har haft åtta protokollförda sammanträden under året, varav två via e-post och två via telefon (Skype). Regionföreningarnas ordföranden har varit adjungerade till styrelsen.

Föreningens årsmöte hölls den 10 mars i församlingshemmet i Staffanstorp, Skåne, med Gunnar Wenngren som mötesordförande. Årsmötesföredraget hölls av Cecilia Hägerhäll, Lunds Universitet, med titeln "Livets träd på

riktigt – om släktskap från molekyler till människa".

Antalet medlemmar i föreningen uppgick vid verksamhetsårets slut till 26 389, vilket innebär en ökning under året med 1660 medlemmar brutto och en minskning med 545 netto. Något mer än hälften av medlemmarna är anslutna till någon av regionföreningarna, vilka under året erhållit ekonomiskt stöd från DIS för regional verksamhet. Regionföreningarnas verksamhet framgår av egna årsberättelser.

Vid respektive avsnitt nedan ges referens till motsvarande punkt i verksamhetsplanen för 2012.

(4D) FÖRENINGENS SUPPORTANSVARIGE HÅKAN RENÉ HAR UNDER ÅRET ANSVARAT för fadderorganisationen. 61 DIS-faddrar – med inriktning på DISGEN, MinSläkt och några andra släktforskarprogram – har varit verksamma. Deras och övriga funktionärsers insatser är en avgörande del av medlems servicen. Många av våra medlemmar har liten datorvana. Support i datorfrågor och användningen av olika program är därför en nyckelfråga. DIS support är synnerligen uppskattad och ett starkt argument för både DIS och DISGEN. Inga frågor får bli obesvarade under längre tid. Under året har vi inom supportorganisationen arbetat med kompetensutveckling och svarstider. Uppskattningsvis hanterade vi under 2012 mellan 1500 och 2000 supportärenden.

(5B) CA 65 DIS-FUNKTIONÄRER FRÅN HELA LANDET DELTOG I en funktionärs-träff 13–14 oktober på Scandic Frimurarehotellet i Linköping.

(ÖVRIGT) FORSKARSTUGAN I GAMLA LINKÖPING DRIVS I SAMARBETE MED DIS-Filbyter och Östgöta Genealogiska Förening. Stugan är öppen förmiddagar och eftermiddagar hela året om. Eftermiddagar och helger året om bemannar DIS-Filbyter med stugvärdar. Under året har ett samarbetsavtal mellan de tre föreningarna utarbetats av Sture Bjelkåker. Detta godkändes av respektive föreningsstyrelse i oktober 2012.

(4A) VID SVERIGES SLÄKTFORSKARFÖRBUNDS STÄMMA I GÄVLE DEN 25/8 representerades föreningen av fyra ombud. Dessutom deltog regionföreningarna med egna ombud.

Föreningens ordförande Daniel Berglund har representerat DIS i Släktforskarförbundets framtidsgrupp.

(1D) DIS DELTOG I AUGUSTI MED EN MONTER MED mottot "DIS visar vägen" vid årets Släktforskar dagar i Gävle. Årets tema var delvis en följd av den utmärkelse "Årets organisation" som DIS tilldelades av Kartografiska Sällskapet.

(1D) I SEPTEMBER DELTOG DIS, MED ASSISTANS AV DIS-VÄST, som utställare vid Bokmässan i Göteborg. I övrigt har DIS verksamhet presenterats vid ett flertal

Programutvecklare, Patrik Hansson, visar upp hur långt man kommit i arbetet med nya DISGEN.

Foto: Jan Nilsson

→ möten och kurser runt om i landet, i de flesta fall genom regionföreningarnas försorg.

(1D) DIS SPONSRADE OCH DELTOG I SWEDGENTOUR 2012 MED besök och föreläsningar i Sturbridge/Worcester (Massachusetts), Cranston (Rhode Island), och Pittsburgh (Pennsylvania) vilket resulterade i 35 nya medlemmar.

DIS sponsrade och deltog, genom medlemmar i Dis-Väst, på Släktforskar-dagen på Riksarkivet i Oslo 27/10 2012. Normän visades där hur man kan hitta sina svenska rötter.

(2A) UNDER ÅRET HAR DIS ARBAT MED ATT TA fram kartor som kan användas som underlag för DISGEN. Tre dvd-skivor med kartor har tagits fram: dels en nyutgivning av Häradsekonomiska kartan, som kom ut på CD 2003 men som varit slutsåld sedan länge; här har vi arbetat om menysystemet för att passa dagens webbläsare; och dels två dvd-skivor med delar av Generalstabskartan. De senare kartorna är koordinatsatta så att de kan installeras i DISGEN. Vi fortsätter med att koordinatsätta och ge ut ytterligare generalstabskartor samt sockenkartor.

(2A) NÄSTAN 19200 AV DIS NUVARANDE MEDLEMMAR HAR SKAFFAT DISGEN, inräknat ca 940 program som distribuerats till nya användare under året. I augusti kom DISGEN 8.2d som en gratis uppdatering

till alla som köpt DISGEN 8.2. Denna uppdatering innehåller främst utökad funktionalitet för kartdelen i DISGEN.

DISGEN UTVECKLAS JUST NU TILL STOR DEL AV VÅR anställda utvecklare Patrik Hansson. Arbetet pågår med att byta databasmotor och utvecklingsmiljö. En tidig prototyp med den nya databasen visades under funktionärsträffen i oktober.

Förslagen på förbättringar är många fler än vi kan hinna och orka med och det är en grannliga uppgift att välja ut de förslag som är till störst nytta för våra forskare. Produktrådet har gått vidare med faddrarnas och Dis-funktionärernas prioriteringar och omprioriteringar för att prioritera ännu hårdare. Bytet av databasmotor och utvecklingsmiljö leder automatiskt till en hel del ställningstaganden som Produktrådet löpande måste göra i samråd med utvecklarna.

(4B) I DATABASEN DISBYT FÖR ANBYTTE MED DATOR DELTAR ca 7000 medlemmar med utdrag ur sina släktdatabaser, tillsammans ca 26,5 miljoner poster vid årets slut. Ca 58 % av alla personer födda i Sverige 1750–1900 är representerade i DISBYT-basen. Under året gjordes cirka 8 miljoner sökningar.

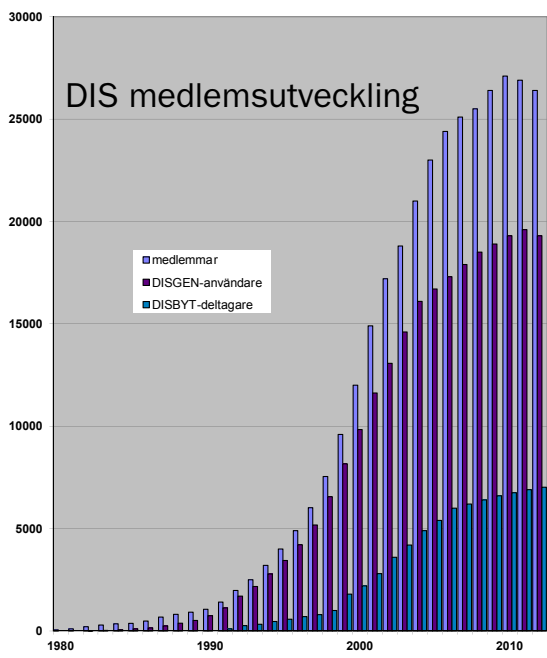
Ansvarig för DISBYT-databasen har varit Rolf Eriksson till och med september, därefter Carl-Olof Sahlin. Tolv DISBYT-ombud har utfört ett stort arbete med att ta emot medlemmarnas bidrag.

(2A) PLANER PÅ VIDAREUTVECKLING AV DISBYT HAR KONKRETISERATS UNDER ÅRET. DIS har i november haft ett arbetsmöte i Oslo med Dis-Norge för att närmare undersöka förutsättningarna till samarbete föreningarna emellan. Christer Gustavsson är projektledare och planerar för en utveckling och modernisering i flera steg.

(2C) MED SYSTEMET DISPOS FÖR ATT HITTA I KÄLLORNA har runt 113000 sökningar gjorts under året. DIS har i samarbete med *Ancestry/Genline* drivit vidare registreringsprojektet GIDx bl a i syfte att utveckla DISPOS för sökning i husförhörslängder på gårdsnivå. Ca 350 medlemmar har hittills deltagit i registreringen, och runt 2150 församlingar har blivit klara.

(4E) DIS ARKIV, FÖR FRAMTIDA BEVARANDE AV MEDLEMMARS SLÄKTDATA, innehöll vid årets slut uppgifter från 264 medlemmar. Av dessa har referenser till totalt 14 inlämnarens material lagts till i DISBYT, på begäran eller på grund av dödsfall.

(2A) SOM RESPONS PÅ MOTIONEN VID ÅRSMÖTET 2012 HAR styrelsen skissat på en handlingsplan med utkast till ett antal olika appar. Någon konkret utveckling har ännu inte ägt rum eftersom DISGENS databasbyte har prioritet.

Karl-Ingvar Ångström berättar om kartprojekt.

Foto: Jan Nilsson

(4C) FÖRENINGEN HAR ÄVEN DETTA ÅR HÅLLIT CENTRALA SOLDATREGISTRET tillgängligt och sökbart på Internet. I december flyttade dock Centrala Soldatregistret till en egen server som drivs av Linköpings universitet.

(4C) DIS HEMSIDA HAR UNDER ÅRET UNDERHÅLLITS MEN INTE förändrats väsentligt. Möjligheterna att köpa DIS-produkter och utvalda produkter från Sveriges Släktforskarförbund via DIS hemsida har förbättrats och gjorts synligare, vilket har resulterat i en märkbart ökad försäljning. Försäljningen sker enbart till medlemmar (med vissa undantag, t ex på Bokmässan) och priserna har därför hållits låga.

(1F) MEDLEMSTIDNINGEN DISKULOGEN MED SLÄKTFORSKARNYTT HAR UNDER ÅRET UTKOMMIT med fyra nummer, under redaktörskap av Anna Linder. Pdf-tidningen för engelskspråkiga medlemmar, Rooted in Sweden, har inte utkommit under 2012, men styrelsen har uppdragit åt Anna Linder att ge ut även Rooted och nästa nummer förväntas i februari 2013.

(1E) DIS HAR SAMARBETSAVTAL MED ARKIVDIGITAL OCH ANCESTRY/GENLINE. DIS äger vid årsskiftet 2012/2013 20 000 aktier i ArkivDigital AB.

(2A, 2C) DEN ARBETSGRUPP OM GENEALOGISK DATABAS OCH VERKTYG i fleranvändarmiljö som initierades vid årsmötet 2011 har arbetat vidare med god fart. Christer Gustavsson är projektledare. Styrelsen beslöt i oktober att gå vidare med framtagning av en prototyp under 2013. Styrelsen tror också att ett antal spinoff-produkter kan komma ut av detta arbete, t.ex. en förbättrad och kontrollerad församlingsdatabas och ett program för rimlighetskontroll av släktforskningsdatabaser. Produkter som kan bli till glädje både för våra medlemmar och för DISGEN, DISBYT och DISPOS.

(2B, 5A) DIS HAR FORTSATT ATT TILLHANDAHÅLLA UTBILDNINGSMATERIAL TILL DISGEN-kurser som drivs i vår egen regi. Vi arbetar för att hitta nya kursledare genom att sponsra deltagande i förbundets grundkurser. För att få ett bättre underlag har DIS beslutat att inventera grovt var det finns behov av ytterligare DISGEN-utbildning.

Vi har sett att det som ett komplement finns behov av distanskurser om DISGEN och om andra DIS-verksamheter. Under året har på försök en kurs startat i Skåne. Försöket ser lovande ut så vi avser att fortsätta utveckla distanskurserna.

(1D) DEN PLAN OCH POLICY FÖR ANNONSERING SOM TOGS fram förra året har följts. Vi har inriktat oss mot marknadsföring av kartor och DISGEN. För

DIS generellt är marknadsföringen riktad mot tidningar för studieförbund och pensionärsorganisationer.

Vid DIS kansli har Ragnhild Bergström tjänstgjort fram till 1 september då hon gick i pension efter 16 år vid kansliet. Marie Andersson är heltidsanställd vid kansliet. Kassör Bengt Karlsson tjänstgjorde på heltid fram till 31 oktober. Rekrytering av ytterligare en halv- eller heltid vid kansliet påbörjades i november.

Patrik Hansson är heltidsanställd sedan 1 september för olika utvecklingsuppdrag såsom DISGEN, DISBYT, med mera.

Christer Gustavsson har varit timanställd (omfattning runt kvartstid) sedan 1 juni för olika projektledningsuppdrag för DISBYT, och den genealogiska databasen.

Beträffande ekonomiska förhållanden hänvisas till styrelsens förvaltningsberättelse.

Till alla som aktivt bidragit till det gångna årets framgångsrika verksamhet vill vi framföra ett varmt tack.

STYRELSEN

ANNA LINDER
diskulogen@dis.se

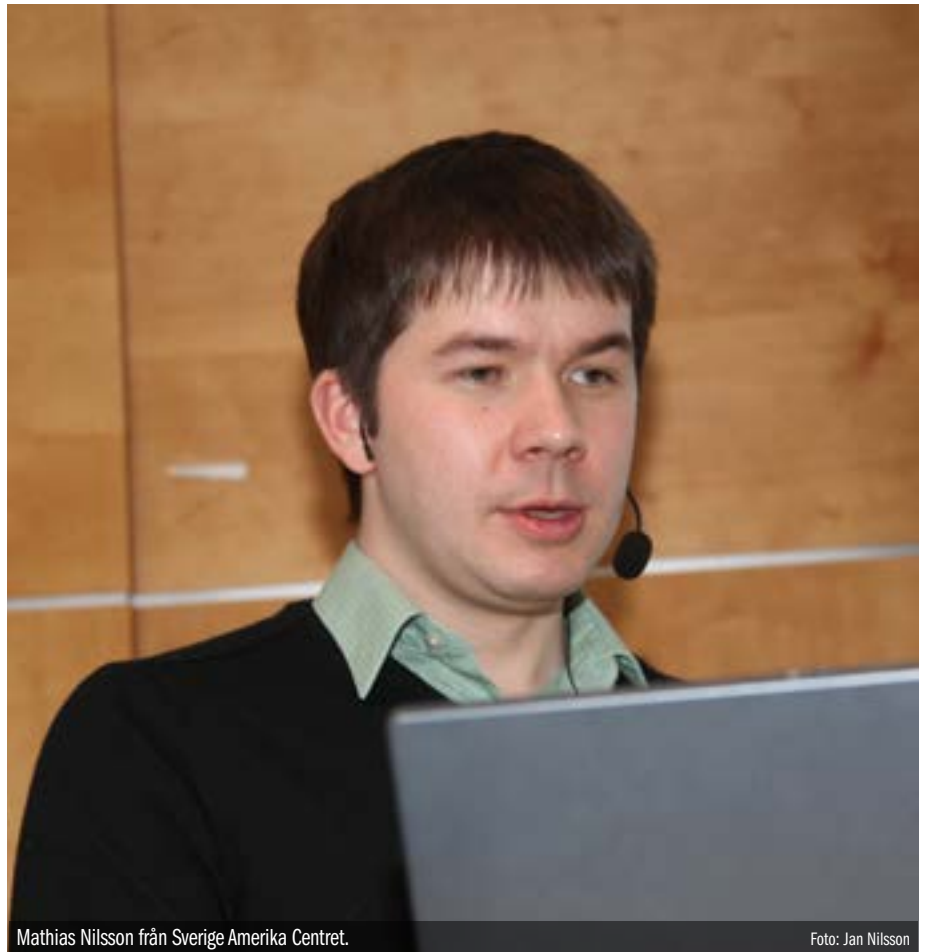
Länkar:

www.emiweb.se

www.emiweb.eu

www.swedenamerica.se

Sverige Amerika Centret

Mathias Nilsson från Sverige Amerika Centret.

Foto: Jan Nilsson

ÅRSMÖTESFÖREDRAGET HÖLLS AV MATHIAS NILSSON FRÅN SVERIGE AMERIKA CENTRET i Karlstad. De har sina lokaler i residenset, men gör även allt mer av sitt material tillgängligt på internet via tjänsten EmiWeb, www.emiweb.se.

Sverige Amerika Centret

Sverige Amerika Centret är en ideell förening som grundades 1960 av hembygdsrörelsen och Vasa Orden av Amerika, då med namnet Emigrantregistret/Kinship Center, i Karlstad. Då var syftet primärt att dokumentera den stora utvandringen till Nordamerika.

– Mycket har hänt sedan dess. Det vi arbetar med nu är migrationshistoria. Man ska inte låta sig påverkas av centrets namn, även emigranter till andra destinationer utanför Sverige än USA finns med i materialet. I våra lokaler har vi forskarsal, arkiv, bibliotek, konferensanläggning och utställningslokal. Förutom digitalisering arbetar vi med utställningar, något vi började med 2009

då vi flyttade in i residenset. Den aktuella utställningen heter Guld! och handlar om guldrusherna till Klondike och Nome i slutet av 1800-talet. I samband med detta har vi även satsat på pedagogiskt arbete, framför allt att förmedla emigranthistoria i skolorna, säger Mathias Nilsson.

Sverige Amerika Centret utvecklar och administrerar EmiWeb, något de gjort sedan starten 2005. Tjänsten har varit i drift sedan 2008. Det är på EmiWeb som centrets digitaliserade material publiceras. Många olika organisationer står bakom arbetet.

– Intresset för emigration och EmiWeb ökade så vi började även samarbeta med övriga nordiska länder. Nu kallar vi EmiWeb för en nordisk migrationsportal. Den söker bland 11 miljoner namn. Den röda tråden i allt material är migration.

Gruvarbetaren

Gustaf Löfgren, från norra Värmland, träffade en kvinna han fattade tycke för

Aktiva namn	Typ	Antal poster	Östra tidperiod	Registreringsstatus
Sverige				
Svenskregistret i amerikanska kyrkoböcker	Intern	6 315	1892-1913	Stutfert
Emigranter svenska kyrkoböcker	Intern	1 221 432	1830-1930	Pågående
Emigranter svenska kyrkoböcker	Intern	148 834	1830-1930	Pågående
SCB Emigranter	Intern	458 406	1895-1940	Pågående
SCB Emigranter	Intern	227 578	1895-1940	Pågående
Svenskar med tillståndslösa	Intern	18 000	1887-1889	Kommande
Tillståndsloset för tillståndslösa utvandrare	Intern	4 300	1886-1878	Stutfert
Norge				
Emigranter norske kyrkoböcker	Intern	10 203	1830-1940	Pågående
Emigranter norske kyrkoböcker	Intern	4 483	1830-1940	Pågående
Danmark				
Afrikatidning Danmark	Extern	100 000	1812-1914	-
Den danske emigrantstatistik	Intern	400 000	1868-1908	Stutfert
Finland/Rand				
Den svenska emigrantstatistik	Intern	1 800	1882-1901	Stutfert
Skandinavien				
Nordiska passagerarböcker Skandinavien	Intern	27 000	1853-1920	Stutfert
Nordamerika				
Tillståndsloset till USA Amerika	Intern	4 500	1836-1843	Stutfert
Tillståndsloset till USA amerikanska utvandrare	Intern	78 000	1842-1902	Kommande
Utvisningsloset till USA utvandrare	Extern	5 000 000	1845-1905	-
Northern Pacific Railway Company	Intern	3 100	1868-1902	Kommande
Emigrantstatistik Emigrantstatistik	Intern	21 000	-	Stutfert
Emigrantstatistik Emigrantstatistik	Intern	20 000	1890-1940	Stutfert
Svenskar i Alaska	Intern	4 800	1850-1900	Stutfert
Svenska Ameriska Centrets emigrantstatistik	Intern	1 700	-	Stutfert
Svenska Centrets utvandrare	Intern	1 800	1870-1900	Stutfert
Världen				
Emigranter svenska emigrantstatistik	Intern	5 500	1825-1880	Pågående
Totalt	Aktiva poster			

→ arbeta söderut. En del av dem reste vidare in i Arkansas för arbete på plantagen. – Där behandlades de inte väl. De fick knappt betalt, och nästan ingen mat. De levde under miserabla förhållanden. Många av emigranterna blev sjuka. En tid senare tog de sig äntligen därifrån. Brevet avslutas med att alla hade lämnat platsen, och brevskrivaren, som var sist att åka, var tvungen att ge ifrån sig klockan för att få gå.

Varför digitalisering?

Mathias förklarar att dessa miserabla historier visar varför Sverige Amerika Centret digitaliserar sitt material och gör det tillgängligt via internet.

– Det handlar om människor och skälen till varför man flyttar, oavsett om det handlar om historia eller nutid. Vi vill veta vad som hände när de emigrerat till Amerika. Vi vill se de personliga ödena. Detta arbetar vi för. Det finns oändliga möjligheter i dag, men samtidigt stora utmaningar i hur man hanterar det stora informationsflödet på bästa sätt.

Aktuella digitaliseringsprojekt

Sverige Amerika Centret arbetar främst genom crowdsourcing, vilket innebär

att flera olika parter hjälps åt att lösa problem, när man bygger upp databaser.

Uppbyggnaden av databasen Emibas har tagit lång tid och pågår fortfarande. I EmiWeb finns webbversionen av Emibas. Man plockar ut information om immigranter och emigranter ur det svenska kyrkoboksmaterialet, husförhör, församlingsböcker och flyttlängder, för användning i databasen. I nuläget finns luckor, som man jobbar på att åtgärda, i materialet för Norrbotten, Bohuslän, Uppsala och Stockholm. Det finns drygt 1,2 miljoner namn i databasen. Det har tillkommit ca 200 000 namn om man jämför med materialet på CD-skivan Emibas.

I databasen med immigranter, som man skulle kunna kalla ImmiBas, finns betydligt färre namn, ca 200 000. Den förväntas inte bli lika stor eftersom det var betydligt färre som invandrade än utvandrade.

Centret hade ett projekt för några år sedan där man kartlade rörelserna över gränsen till Norge. Man koncentrerade sig på områdena som angränsar till Sverige. Informationen har sina brister eftersom det norska materialet inte är lika heltäckande som det svenska. Det finns inte husförhör och kyrkans ansvar för

att registrera flyttningar tas bort längre fram i tiden. Det är ändå en ansenlig mängd namn som kommer från detta projekt. Här har man chansen att få ett bättre grepp om personer som transmigrerar – de som bor i Norge ett tag för att sedan flytta vidare.

Slutligen arbetar man på att få in information från SCB:s summariska folkmängdsredogörelser. Centret prioriterar först 1895–1940 eftersom man har dålig täckning för den perioden i kyrkoböckerna. Databasen växer mycket snabbt, den är redan uppe i över 762 000 namn. Arbetet går snabbt eftersom materialet är enkla listor som SCB sammanställde från på rapporter från församlingarna.

Länkar till originalen

Genom ett samarbete med Svar har man nu börjat länka från databaserna i EmiWeb till originalbilderna. Det som nyregistreras länkas alltid, medan äldre poster länkas efterhand. Arbetet tar tid, men ambitionen är att allt ska vara länkat till original så småningom.

Bröderna Larssons samling

Emigrantagenterna bröderna Larsson var verksamma 1879–1911, med bas i

Göteborg. Arbetet med att digitalisera denna brevsamling har pågått under en längre tid. Det första brevet skannades 2006, men nu är den sista bilden gjord. Hela serien är skannad och ska göras sökbar inför publicering på internet.

– Här finns mycket spännande material. Man får ta del av frågor och svar i breven. Folk skriver och frågar om Amerika-resyan. Vad kostar det? När åker båtarna? Är det farligt att åka till amerikanska mellanvästern? Finns det indianer där? Allt mellan himmel och jord frågas det om. Även svarsbrev finns bevarade i arkivet.

Andra samlingar

En relativt liten serie som finns i arkivet är svensk-amerikanska jubileumsskrifter – som liknar bygdeböcker till innehållet. De handlar om lokala platser, i det här fallet Salemsburg i Kansas. Det finns ofta fotografier i dessa skrifter. Några specialsamlingar som finns är John Ericson och Nydén Collection.

– Vårt eget arkiv i Karlstad jobbar vi också med. Där finns en serie med 6000 emigrantakter, främst brev, fotografier och släktutredningar, som man kan få träffa på via EmiWeb, men informationen finns inte digitaliserad. Men det ska göras så småningom.

EmiWeb

Abonnemang på EmiWeb kostar för privatpersoner och ideella föreningar 500 kr första året, medan påföljande år kostar 300 kr. EmiWeb finns tillgängligt på alla landsarkiv.

EmiWeb är första anhalten för forskare i Sverige, medan det för forskare i USA är en väg in i det svenska materialet, vilket är mycket användbart för dem.

– Vi hittade avskrivna Kristiania-listor i arkivet för något år sedan, så vi har lagt ut en del av dessa passagerarlistor på EmiWeb. Men det som är mer intressant är att Kristiania-listorna finns gratis tillgängliga hos norska digitalarkivet. Vi har fått tillåtelse att länka till deras material. Det är ju inget unikt material, vi erbjuder en del databaser som finns på andra ställen, men vi arbetar för att

samla alla migrationsuppgifter på ett ställe – EmiWeb.

Även den danska databasen vi har är densamma som finns hos danska utvandrarkivet i Ålborg (gratis på *www.emiarch.dk*), men vi har en annan sökmotor vilket gör att man kan få något olika sökresultat.

Svensk-amerikanska kyrkoböcker

Det finns ett register till svensk-amerikanska kyrkoböcker, med ca 600 000 namn, på Emigrantinstitutet i Växjö, samt även på en dator i residenset i Karlstad. Sverige Amerika Centret har länge drivit frågan om att få uppdatera databasen, eller digitalisera bilderna, för att lägga upp dem på EmiWeb, men det är många olika avtal som hindrar vidare arbete. De juridiska problemen sätter käppar i hjulen.

– När materialet blev filmat från början var Emigrantregistret, som vi hette tidigare, en av köparna. Vi köpte in filmer efterhand som de producerades, men hade inte råd att köpa in hela serien. Men den tredjedel vi har skulle vi kunna arbeta vidare med. Vi har faktiskt redan skannat de filmer vi har, vilka täcker ca 800 församlingar. Men vi har inte gjort något index än. Vi hoppas ju att hela serien ska kunna publiceras på internet snart.

– En amerikansk kyrkoboksleverantör har skrivit kontrakt med Evangelical Lutheran Church in America (ELCA) för att få digitalisera de lutheranska kyrkoboksarkiven, men de kommer att digitalisera allt utom det svenska material vi har på film. Det finns avtal som stoppar digitaliseringen. Norskt och danskt material går bra, men inte svenskt. Det är ett mycket komplicerat läge, med olika rättighetsfrågor som måste lösas.

Tidningsarkivet

Tidningsarkivet är sökbart på svenska församlingar och man får svar på vilka svensk-amerikaner som avlidit, och var de avlidit. Denna databas innehåller drygt 80 000 namn. Vilket är långt ifrån heltäckande, då ca 1,3 miljoner svenskar emigrerade. Sedan kan man inte heller

förvänta sig att hitta alla emigranter i svensk-amerikanska tidningar. Detsamma gäller för det svensk-amerikanska kyrkoboksmaterialet.

SwedGen Tour

Då vi pratade mycket om släktforskning i USA passade Charlotte Börjesson på att informera om SwedGen Tours material. De har fotograferat många svensk-amerikanska kyrkoböcker i original under sina resor. Just nu håller de på att bygga upp ett register att lägga upp på internet, men de har inte tillåtelse att även lägga upp bilderna.

– I dessa medlemsböcker, man är ju medlem i kyrkan, står det var man kommer ifrån (som i husförhörslängden), men även när man går ur kyrkan och om man då flyttat inom USA eller om man flyttat hem till Sverige. Det är ju mycket intressant information som borde bli sökbar i vårt register. Här finns även information om barnen som fötts i USA, säger Charlotte.

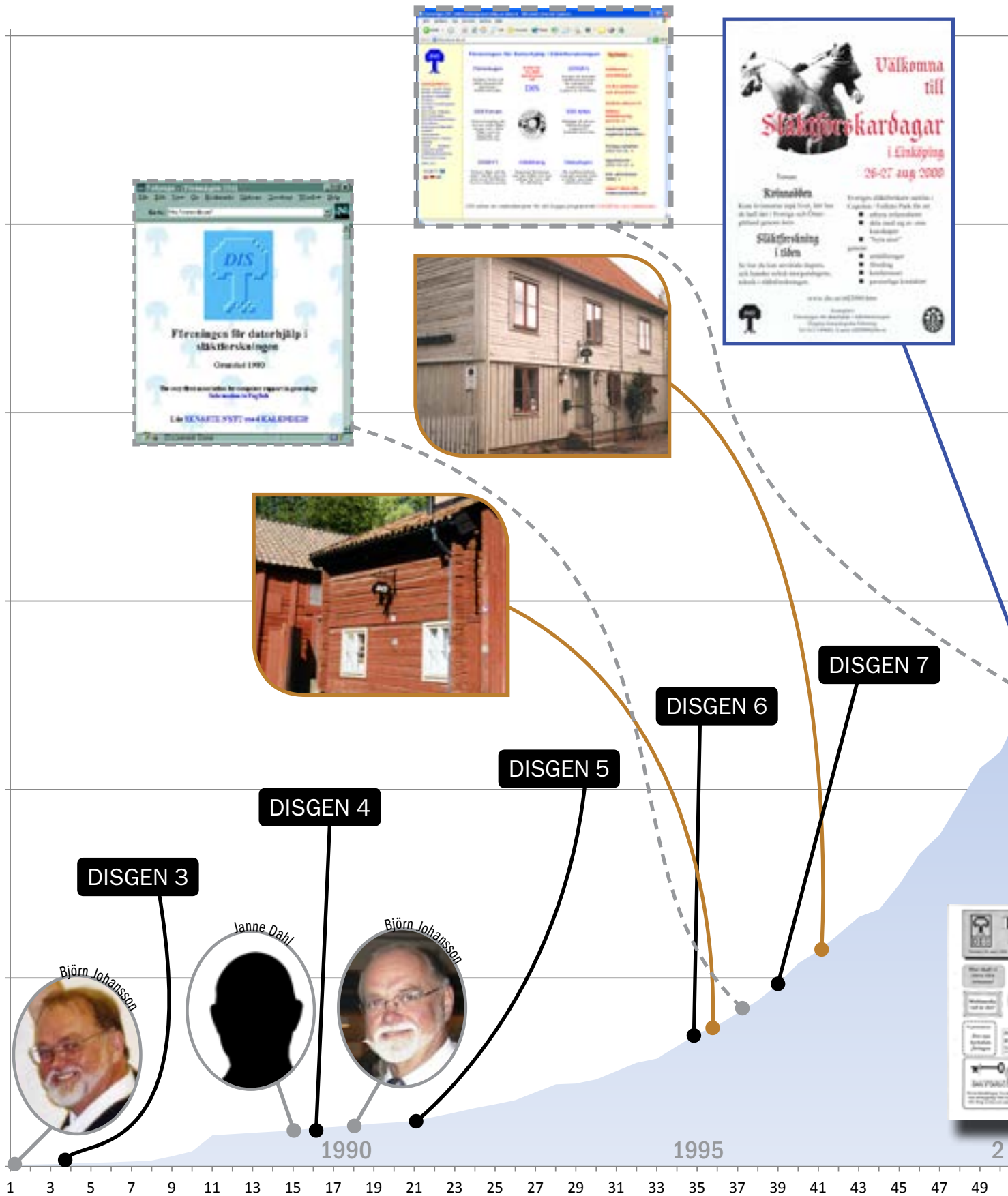
– I många församlingar har vi kunnat fotografera material ända fram till 1950-talet, så det får man ju inte lägga ut på grund av sekretess. Men vi får bygga ett sökbart register, det är det som är på gång nu.

Från åhörarna lyftes fram att man som komplement till EmiWebs emigrantregister, och uppgifterna i de svensk-amerikanska kyrkoböckerna, ska komma ihåg att läsa vad som står i de svenska kyrkoböckerna om återvändarna och deras familjer. Resultaten i SCB-längden motsvarar en notis i den församlingens inflyttningslängd, vilket kan ge mer information. Kanske står det var i USA de kommer ifrån.

Det finns en del passagerarlistor med returreisor, t.ex. engelska listor och listor för Svenska Amerika Linien, men ett bra tips på var man kan hitta återkommande emigranter är i Sveriges befolkning 1880, 1890, 1900 och Sveriges dödbok 1901–2009. 🌱

DIS-historia

Anna Linder

DISGEN 8.2

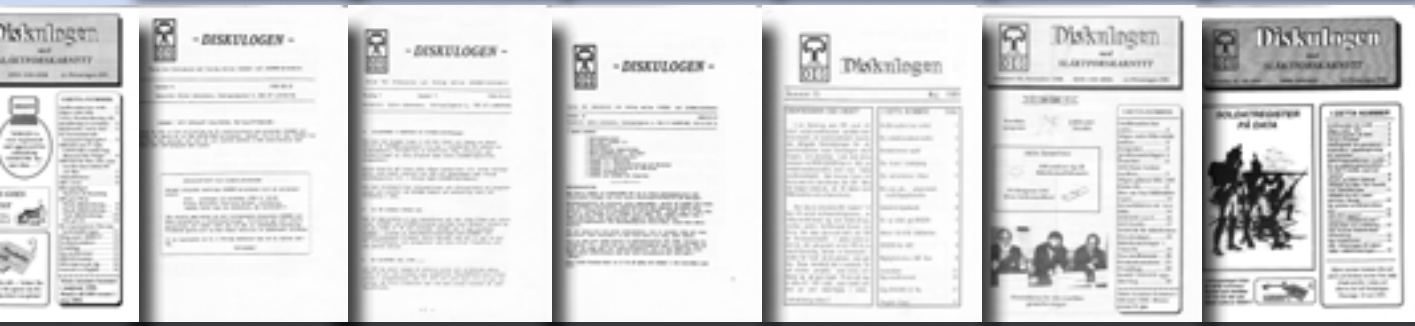
Bernt Stenmark

DISGEN 8.1

Upplaga

DISGEN 8

000 2005 2010 Nummer 51 53 55 57 59 61 63 65 67 69 71 73 75 77 79 81 83 85 87 89 91 93 95 97 99

En tillbakablick på Disbyt

Det är nog tur att man inte kan förutse framtiden. Dels skulle livet bli tråkigt om allt var känt i förväg, och dels skulle nog mycket inte bli gjort eftersom det inte skulle löna sig att börja.

DET VAR NOG RUNT ÅR 2000 OCH DIS 20-ÅRSJUBILEUM som Lars Blomberg, Björn Johansson och jag satt och filosoferade efter ett möte. Vi kände då att vi hade varit med om en fantastisk resa under 20 år. Föreningen DIS hade vuxit fram och blivit stor. DISGEN, som ju först kommit för ABC80 redan i början på 1980-talet, hade ständigt utvecklats vidare med ett antal Windows-versioner och hade allt fler användare. DISBYT hade bara ett tiotal år på nacken, men hade också successivt vuxit till 3 miljoner poster. Hur länge kunde detta fortsätta? Hur länge skulle intresset öka? Skulle det dyka upp konkurrenser med modernare verktyg som tog över?

DISBYT HADE SKAPATS I SLUTET AV 1980-TALET. TANKEN VAR att jämföra olika släktforskarens material för att finna gemensamma nämnare. Eftersom hårdiskar hade begränsad kapacitet på den tiden 5–10–20 Mb (obs. inte Gb), så kunde man inte lagra hur mycket data som helst. Genom att göra ett extrakt som bestod av kombinationen efternamn, församling och årtal, skulle man kunna göra jämförelser mellan olika forskarens material och få listor över möjliga gemensamma nämnare. Redan

när vi körde in de 15 första materialen i DISBYT, kunde vi se att det funkade. Jag tror förresten det var Björn som föreslog namnet DISBYT på ett av våra styrelsemöten. Tanken var ju att skapa förutsättning för att byta anor.

I början fanns DISBYT-basen bara i ett fåtal datorer. Medlemmar som skickade in utdrag på disketter (5 ¼ tums eller 3,5 tums – minns ni dem?) fick tillbaka disketterna med träfflistor från samkörningen. På släktforskar dagar och möten fanns även möjlighet att söka i databasen.

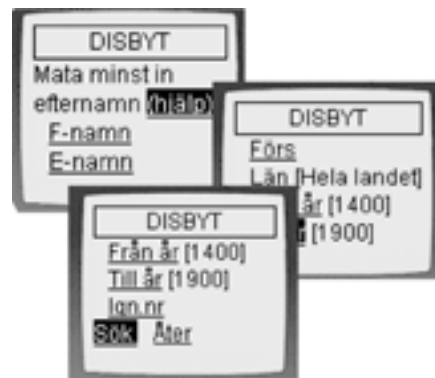
PÅ 1990-TALET HADE BO KLEVE STARTAT EN BBS-SERVER (BULLETIN board system) som kallades för DIS Family BBS och gick under nätet Fido-net. BBS-servern var via modem uppkopplad mot telenätet, så att man som DIS-medlem med ett eget modem kunde ringa upp denna server och läsa och skriva information, ta emot och skicka e-post. Varje natt ringde sedan BBS-servern upp sin moder-BBS i nätverket och utväxlade information, så att till exempel e-post och inlägg på diskussionsforum skickades vidare.

För DISBYTS vidkommande hade vi hittat en programvara, som gjorde att man kunde köra Dos-program på BBS-servern via modemuppkopplingen. På

det sättet kunde medlemmar söka i DISBYT-basen. Det fanns dock en hake. Det var bara en medlem i taget som kunde vara uppkopplad mot basen. Man skulle kunna tro att det alltid skulle vara upptaget, men detta var på den tiden då rikssamtal fortfarande kostade mer än 1 krona i minuten och man försökte hålla dessa korta.

VI HADE TIDIGT INLETT ETT SAMARBETE MED DIS-NORGE, SOM körde en egen version av DISBYT kallad DisTreff. Inom den norska föreningen hade man kunskap om hur man lade upp en databas på internet. Då, runt 1990-talets mitt, var detta med internet ganska okänt. Sveriges dåvarande kommunikationsminister Ines Uusmann var tveksam till nyttan med internet, vilket i Svenska Dagbladet ledde till rubriken *Internet är en fluga*. Efter ett möte i Karlstad hösten 1998, fick jag snabbt lära mig grunderna i programmering på internet, och översatte inom loppet av någon månad DIS-Norges sökmotor på internet till svenska. Jag lade upp koden på min filarea på ABC-klubben. Det besvärligaste var att jag inte fick spara programmet i rätt bibliotek på servern själv, utan fick be systemoperatören om hjälp varje gång. Det gjorde utvecklingsarbetet nå-

Disbyts WAP-gränssnitt.

got svårjobb. Vi lanserade DISBYT på internet i december 1998, och över julhelgen knåpade jag ihop programkoden för att kunna klättra i släkträden, som fortfarande används.

I SLUTET AV 1990-TALET VAR NOKIA- OCH ERICSSON-TELEFONERNA STÖRST på mobiltelefonmarknaden. Man strävade efter att få in internet i mobiltelefonerna, men minnena i telefonerna var fortfarande för små (1–4 kB, d.v.s. 1000–4000 tecken!). Ett sätt att hantera det var att använda ett särskilt protokoll för telefonerna, som kallades WAP – wireless application protocol. Det var egentligen html-liknande kod. Skillnaden var egentligen bara att man fick tänka på att varje enskild sida inte skulle bli större än ca 1000 tecken, för att rymmas i telefonerna. I den allmänna börsnyran som rådde i slutet av 1990-talet, dubblades börskursen så snart ett företag gick ut och sa att man skulle göra tillämpningar för WAP.

Vi ville inte vara sämre, utan kunde lagom till Släktoforskardagarna i Linköping år 2000 presentera DIS-portal för WAP-telefoner, och möjligheten att söka i DISBYT i sin telefon. Detta visade sig inte bli någon höjare, utan det var för minimalistiskt. Hade man en dator

tillgänglig, var det nästan bättre att via infraröd koppling mellan datorn och mobiltelefonen använda den senare som modem. Jag minns att jag gjorde så, när jag satt på Charles-de-Gaulle-flygplatsen i Paris den 11 september året därpå, för att få fram information om vad som hänt.

PÅ 1990-TALET VAR DET VANLIGAST ATT MAN LÅNADE MIKROKORT från Svar eller satt på arkiven och forskade. Detta har ju nu helt förskjutits till släktforskning via nätet, i varje fall när det gäller kyrkoböcker. De senaste åren har vi sett stora internationella aktörer skapa stora släkträd med uppgifter inlagda av släktforskare. Jag har haft tillfälle att titta på en del av dessa. Även om allting kan bli bättre tycker jag att kvaliteten i DISBYT är förhållandevis god.

ETT SIDOSKOTT TILL DISBYT ÄR DISPOS SOM JU ÄR en databas som länkar till källorna. Den bygger på en webb 2.0-teknik (Jag visste inte att det hette så på den tiden). DISPOS bygger på att DISBYT-deltagarnas källor kan användas inte bara för att visa vägen till den enskilda postens källor, utan även till andra posters källor. Om en släktforskare har angivit att födda 1820 finns på sidan 20, och en

annan forskare vet att födda 1833 finns på sidan 33, så kan man ju faktiskt ange en ungefärlig sida för alla som är födda däremellan. Glädjande nog kan DISPOS numera länka till alla de olika kyrkoboksleverantörerna vi har idag. DISPOS används en del, men skulle säkert kunna användas mycket mer.

DISBYTS UTFORMNING HAR JU FÖRBLIVIT RELATIVT OFÖRÄNDRAD OCH STÅTT sig bra. Basen har dock vuxit så pass mycket att det ibland har behövts uttryckningar för att hantera stora datamängder. Datastrukturen är fortfarande så enkel att databasprogrammerare får rysningar när de ser den och genast vill göra om den. Tanken är att vi nu ska modernisera databasen inom kort. Vi får då hoppas att funktionalitet och söktider blir ännu bättre än vad de är idag.

Sedan år 2000 har DISBYT-basen blivit nio gånger större och antalet sökningar är sju gånger större. Det är roligt att se att intresset fortfarande är så stort. I dagsläget finns ungefär 60 % av alla födda i Sverige mellan 1750 och 1900 i DISBYT, vilket ju är en fantastisk siffra. Jag skulle dock gärna se att ännu fler medlemmar skickade in sina släkträd till DISBYT. 🍀

Klippen berättar DIS-historia

Att "bläddra" i gamla Diskulogen på Dis hemsida ger många tankeväckande reflektioner över hur datorhjälpen i släktforskningen vuxit fram, det är en mängd idéer som kläckts och projekt som realiserats genom åren, en del mycket livskraftiga.

FÖLJANDE SAMLING NOTISER MED KOMMENTARER – I KRONOLOGISK ORDNING – ger bara några enskilda exempel på alla för DIS signifikanta händelser, vid sidan av flaggskeppen DISGEN och DISBYT.

1988-1990: DISMON

DIS-medlemmarnas behov av elektronisk kommunikation var påtagligt långt innan internet fanns, läs här om några av föregångarna.

Diskulogen 11, 1988: "Elektronik post för släktforskare... en MONITOR som man via modem från sin dataterminal eller persondator kan ringa upp ... utbyta information med sina släktforskarkollegor. Systemet kallas DISMON och har nu tagits i drift... ett konferens- och meddelandesystem där det finns ett särskilt möte SLÄKTFOR för utbyte av information mellan släktforskare. Du kan även skriva brev till släktforskarkollegor och DIS styrelse... och ett bibliotek DISKLUBB där du kan lägga in eller hämta filer, texter och dataprogram."

Nästa steg var s.k. BBS-er (Bulletin Board Services) av typ OPUS. **Dis-kulogen 16, 1989:** "Föreningens egen OPUS-bas kommer att heta DIS Family. Det är Bo Kleve som jobbar med att få igång DIS Family. På initiativ av

Ewert Johansson i Göteborg har sedan länge funnits en s.k. DIS-area i FIDONET med ett 20-tal anslutna noder. Genom automatisk uppringning på natten sprids inläggen över landet till de noder som är anslutna till DIS-arean och kan läsas dagen efter av andra deltagare – i många fall till lokal samtalstaxa."

Tio år senare var det dags att släcka ner DIS Family och övriga BBS-er. **Diskulogen 48, 1999:** "...bedömer vi BBS-ens tid som ute. Internet-tekniken har sprungit ifatt och snabbt passerat BBS-tekniken på kort tid. Därför har vi beslutat att stänga DIS Family inom kort. För ögonblicket visas endast en informationstext om BBS-ens annalkande nedläggning. Även regionföreningarna kommer efter hand under hösten att lägga ner sina BBSer."

1994: DIS till Gamla Linköping

Diskulogen 21, 1994: "Efter snart två års sonderingar och förhandlingar har DIS nu fått hyra ett hus – Gelbgjutaregården – i kulturreseptat Gamla Linköping. Styrelsen anser att detta är rätt miljö för DIS föreningslokal med helt andra möjligheter till utåtriktad verksamhet än vad vi haft hittills."

Gelbgjutaregården, som var ett lyft jämfört med den första lokalen på Sand-

gatan, blev ändå snart för trång och var dessutom mindre lämplig som arbetsplats för den kanslipersonal som DIS börjat anställa för att klara den stora medlemstillströmningen. Glädjen blev därför stor när vi erbjöds hyra i den betydligt större s.k. Scoutgården, som tidigare varit kopparslagargård.

Den 10 maj var det dags att högtidligen inviga den nya stugan för släktforskning i Gamla Linköping. DIS och ÖGF hade gemensamt inbjudit ett sextiotal personer att övervara ceremonin. För DIS var detta det fjärde (och sista?) steget i lokalfrågans lösning under den fantastiska expansionen från några hundratal medlemmar i början av 1980-talet. Under invigningen kunde DIS uppmärksamma sin 7000:e medlem, Karl Wilhelmsson.

Förutom att rymma DIS kansli med ordentliga arbetsplatser, kunde DIS och ÖGF i det nya huset inrätta den s.k. Forskarstugan i Gamla Linköping. **Dis-kulogen 44 och 45, 1998:** "... därmed erbjuda "fullservice" åt medlemmar och besökande i Gamla Linköping, genom att vi täcker såväl själva släktforskningen som dess datorhjälpmiddel. ... och en kurs- och konferenslokal i källaren. ... Så det var inte utan att det kändes "historiskt" när Linköpings borgmästare Eva Joelsson klippte det blågula ban-

det i närvaro av övriga honoratiories. Vi hoppas detta skall bli en ny välbesökt samlingspunkt för alla släktforskare i Linköping, i Östergötland och för alla andra släktforskare som har vägarna till och förbi Linköping.”

1995: Internet och hemsidor

Det är nu 2013 inte mer än 18 år sedan hemsidor på internet blev vanliga. Läs om DIS första hemsida 1995, som erbjöds plats bland ideella organisationer på Linköpings kommuns hemsida. Året därpå, 1996, fick DIS efter ansökan sin egen domänadress www.dis.se:

Diskulogen 37, 1995: "DIS har fått sin egen internet-hemsida! Du hittar oss på Linköpings Kommun Web-server och adressen är <http://www.linkoping.se/meny/samball/idorgfor/dis>. Vi har just startat vår internet-service och kommer att komplettera med mer material och släktforskarhänvisningar efterhand. Du kan nå DIS hemsida med hjälp av NETSCAPE eller motsv. programvara."

"Ut och surfa på internet! Ingen lång och krånglig adress längre! DIS NYA HEMSIDA: www.dis.se. E-post, DIS adress: dis@dis.se..."

Diskulogen 39, 1996: "Vi kan bara ana de nya möjligheter internet kommer att skapa framöver för oss släktforskare ge-

nom avancerade sökmöjligheter i genealogiska databaser, effektiv överföring av text och bilder mm. Detta får mig att fundera lite på kvalitén på den stora mängd släktdata som kommer att flöda genom internet. Felaktigheter kommer att spridas lika fort som korrekta uppgifter..."

1997: Kyrkböcker online

Numera ser vi det som självklart att kunna läsa kyrkböcker på nätet, men så sent som 1997 var det en stor nyhet som det lilla företaget Genline presenterade vid DIS årsmöte på Länsmuseet i Linköping. Läs om "suset som gick genom salen" nedan. Riksarkivet och SVAR var inte lika beredda i startgroparna för detta tekniska genombrott...

Diskulogen 42, 1997: "På senaste DIS-årsmötet berättade företrädare för Genline i Duved om ett tekniskt lovande projekt att scanna in mikrofilmade kyrkböcker för distribution via internet. Vi som var med minns suset som gick genom salen när man visade hur det skulle kunna se ut om bara några år när kyrkboksidorna skulle kunna plockas fram via internet direkt på våra dataskärmar för tolkning, utan att gå vägen via mikroort och läsapparater... Under våren har man arbetat med testverksamhet och

förhandlat med olika parter för att kunna starta upp produktionen. Genline säger att många släktforskare hört av sig och uttalat ett mycket stort intresse för möjligheten att abonnera på kyrkboksmaterial via internet... DIS följer med intresse utvecklingen av projektet, som kan bli ett rejält exempel på "datorhjälp i släktforskningen". Man får hoppas att Riksarkivet på rimliga villkor ställer mikrofilmerna till Genlines förfogande för inskanning av kyrkboksmaterial. Projektet bör få en chans att komma igång."

2001: Datorprofetior

Vid DIS 10- och 20-årsjubileer 1990 respektive 2000 medverkade universitetslektorn i datorteknik vid Linköpings Universitet, Tord Jöran Hallberg, och siade om den datatekniska utvecklingen. Han exemplifierade bl.a. med sådant som har bäring på släktforskningen, och därmed för DIS och dess ambition att hänga med i den allt snabbare teknikutvecklingen. Följande citat från Diskulogen nr 53, 2001, är axplock från föredraget 2000, med summering av dels profetian 1990 jämfört med år 2000, och profetian 2000 jämfört med år 2010, där vi nu har facit.

PROGNOSEN FRÅN 1990: Chip 100 ggr bättre år 2000. Skivor ca 100 ggr bättre

→ re år 2000. Laserskrivare 20 tkr 1990, priset sjunker. Fiberoptik för datakommunikation är som att öppna dörren, obegränsade datamängder, dröjer nog lite längre innan färdigbyggt. Platta bildskärmar kommer, lite trögt. Bildlagring och överföring segt, men blir bättre tack vare utvecklingen. Automatisk läsning av maskinskriven text. Automatisk läsning av handskrivna text till 90 %. Proffs- och amatör-databaser kopplas ihop med datakommunikation, kräver större krav på kvalitet. Robot som bläddrar själv och lagrar arkivhandlingarna som bilder finns nog år 2002. DIS en folkrörelse, rätt stor andel av kyrkoböckerna inknappade.

VAR STÅR VI IDAG? (ÅR 2000): Betyget blir ganska gott, de flesta punkterna blev uppfyllda. Men Tord Jöran konstaterar att platta bildskärmar – tja? Vi är ju inte så långt därifrån. Hanteringen av handskrivna text lär vi nog få vänta på. Kyrkoböckerna är ännu inte inknappade, men ett stort steg är taget. Databaserna kan väl anses vara på väg att knytas ihop, tekniken finns. Roboten som tar hand om arkivhandlingarna får vi nog vänta på också. Min stora miss 1990, säger Tord Jöran, var Inte ett ord om internet!

VAD KAN VI DÅ SE FRAM MOT ÅR 2010? Tord Jörans prognos lyder: Chip och skivor 30 ggr bättre. Skrivare och scanners som nu. Bredband sprids. Platta skärmar med lysande plast. Mer ljud och bild. Mindre papper. Tålmodiga datorer. Bankomaten i dödsryckningar. Begrepp som AI, WAP, SR, OCR för handskrift ej längre aktuella. Kyrkoarkivens material inmatat som text till 50 %. Automat-

verifiering och certifiering. Kyrkoarkiven 100 % inskannade som bilder, andra arkiv på gång, läsrobot? Foton och kartor – stark ökning och strul...

Tord Jöran avrundade med att citera några av gårdagens datorkändisar:

”Jag tror att det finns en världsmarknad för omkring fem datorer” (Thomas J Watson Sr, IBM, 1943)

”Det finns ingen anledning för enskilda personer att ha en dator i hemmet” (Ken Olson, Digital Equipment, 1977)

Avslutningsvis konstaterade Tord Jöran att ”DIS och IT går en lysande framtid till mötes och önskade Lycka till i röran!”

2008 DNA-forskning

DNA-teknik för genealogi togs första gången på allvar upp i Diskulogen för fem år sedan, sedan dess har teknikutvecklingen varit snabb och flera företag erbjuder avancerade tjänster, antalet DNA-släktforskare är dock ännu ganska lågt. Förutom att verifiera släktskap och få hjälp att hitta nya släktingar upp till ca tio generationer bort, kan man med DNA-teknik släktforska på ”folkgruppsnivå” flera 100 eller 1000 generationer bort, d.v.s. se när och på vilka vägar mänskligheten bredd ut sig på jorden. Tekniken är bara i sin linda. Läs vad som skrevs 2008:

Diskulogen 80, 2008: ”... i detta nummer av Diskulogen går vi in på genetik, som ju är rätt så närliggande till genealogin. Vi får se exempel på hur man kan testa sig. ... Det är ju en rätt spännande utveckling som håller på att ske, inte bara på den genetiska sidan utan också när det gäller våra allt större släkt-

databaser. Ska vi bara applådera utvecklingen eller finns det skäl för att stanna upp och tänka efter ett ögonblick? Som släktforskare tror jag det är viktigt att känna till genetikens möjligheter på gott och ont. Jag tror att man ska vara vaksam på i vilka sammanhang man lämnar ifrån sig både sitt DNA och sina släkträd. Vad står det för finstilt på den glassiga webbsajten? Är man bara medveten om vad man gör och har funderat på de etiska konsekvenserna, så kan man nog ge sig ut på en spännande resa!” (Olof Cronberg)

”... I USA har man börjat göra DNA-prov för genealoger. Tanken är att amerikaner utan släkträd ska kunna få reda på om de har släktingar någonstans. Man kan också se varifrån i Europa man kommer om man har påbrå därifrån. DNA i släktforskningen bygger på utur-Afrika-teorin och man antar att mutationsfrekvensen ... varit konstant över tiden, men detta kan inte helt säkert visas. Detta kan påverka tidpunkterna för när människan har nått en viss plats på vägen ut från Afrika. Vidare forskning kan förmodligen göra tidsbestämningarna mer exakta.” (Ulf Frykman)

Själv har jag gjort DNA-test 2010 och bl.a. funnit en tidigare för mig okänd sexmanning, och jag är redan ”DNA-kusin” med både Olof Cronberg och Ulf Frykman, ca 10 generationer bort. DNA-genealogi har ännu inte utmynnat i något konkret DIS-projekt, men det dröjer nog inte så länge. Blir kanske ett stort ämne i nästa jubileums-Diskulogen nr 150 år 2025...? 🐣

Landsfiskalen & lappmarksdoktorn

Arnold Lagerfjärd ser tillbaka och berättar om arbetet som landsfiskal och sina möten med den kände lappmarksdoktorn.

LANDSFISKALEN BERTIL ROSENLUND I ARJEPLOG FICK SEMESTER FRÅN JULI 1958 och jag förordnades av länsstyrelsen att uppehålla hans tjänst till augusti. Jag var då biträdande landsfiskal i Nederluleå distrikt.

Sedan ett par år hade jag min första bil, en Volvo PV 1956, vilken kostat 9 250 kronor som ny. Jag hade låtit montera in en begagnad radio i bilen så att jag på resan till Arjeplog kunde lyssna på det enda radioprogram som fanns då. Tänk er det, dagens ungdom! Någon mil före Arjeplog tog sändarens räckvidd slut.

Arjeplog hade begåvats med en järnvägsstation men var utan järnväg. Bygget av själva järnvägen hade avbrutits ett antal mil bort.

Arjeplog

På en hög backe vid Hornavans södra strand låg det hus som på nedre botten hyste landsfiskalskontoret. På övre botten fick jag bo i Rosenlunds och fru Majas lägenhet. Vinden var från nordväst och vågorna rullade hela tiden mot stranden vid backens fot. Det kändes ödsligt för mig, som kom från det grönskande Gammelstad. Jag kände det som om vågorna rullat så i tusen år och skulle göra det i tusen år till. Dag efter dag fortsatte det, en hel vecka.

Huset var gammalt. Mitt i bostaden var ett stort rum, och där stod telefonen. Vid ena väggen ingång till ett badrum. Min dåvarande hustru skulle komma på besök och skulle ringa när hon närmade sig. Jag stod i badkaret när telefonen ringde. Nu gällde det att vara snabb. Med våta fötter landade jag på korkmattan och nog blev färden framåt snabb alltid. Stortån tog först med stor kraft i den höga tröskeln. Kollisionen blev häftig – tån sprang i blod direkt! Fortsatt snabbfärd till telefonen: "Träffas Maja?"

För just ingenting hade min stortå drabbats hårt. Nästa dag fann jag behov av läkarvård och ringde doktorn, som själv svarade. Eftersom han inte kunde ha en aning om vilken figur jag var så sa jag: "Det är tillförordnade landsfiskal Lagerfjärd." Jag fick en tid.

Einar Wallqvist

Väntrummet var mycket långsmalt. Jag kom in vid ena änden av långväggen och satte mig ner där lite blygt och försiktigt. Längre bort på väggen fanns en stängd dörr. Efter motsatta långväggen satt många personer, som verkade vara från trakten.

Den stängda dörren öppnades och doktor Wallqvist trädde ut. Han vände blicken åt höger och flyttade den ansikte

för ansikte. Troligen kände han alla redan förut. Så hamnade hans blick på en obekant. På ett oefterhärmligt sätt lyfte han pekfingeret och frågade: "Är det – t.f.?"

Doktor Einar Wallqvist blev rikskändis 1935 när hans bok *Kan doktorn komma?* publicerades.

Landsfiskalskontoret

På landsfiskalskontoret fanns två anställda. Den ena var Anna Greta Ögren, som med tiden blev kronoassistent. Den andra var Rönnlund, en s.k. kontorspolis. Jag kom aldrig att fördjupa mig i hur dessa befattningar tillkommit eller den innersta meningen med dem.

År 1964 fick vi alla söka de nya tjänsterna inför omorganisationen av polis-, exekutions- och åklagarväsendet. Var och en valde en eller flera tjänster efter sina önskemål. Men inte Rönnlund. Efter vad jag hört ska han vid punkten "Sökta tjänster" ha skrivit: "Se bilaga!" Och bilagan var listan över alla utlysta tjänster i hela landet! Han ska visst ha hamnat i Falun.

På kvällarna hade jag inte mycket att syssla med. Men Rönnlund hade en ny stuga på toppen av en stenig bergknäbbe. En kväll samlades ett antal personer i stugan, bland dem ett yngre tyskt par.

Landsfiskalsudden med f.d. landsfiskalsbostaden och kontoret i Arjeplog. Foto: Arnold Lagerfjärd

➔ Jag kommer alltid att komma ihåg vad den unga frun sa: "Jag gick i klosterskola öster om Berlin när de ryska soldaterna kom. Jag grät i två år. Jag var arton år då."

Stalins "hovpoet" Ilja Ehrenburg hade skickat en uppmaning till de ryska soldaterna: "Tag de tyska kvinnorna som lovligt byte! Bryt ned deras rashögfärd!" Omkring 1950-talet hade tidningen VI artiklar om de hemsgheter som drabbade civilbefolkningen i bl.a. Ostpreussen och Berlin.

Kronofogdemyndighet

År 1965 omorganiserades polis-, åklagar- och exekutionsväsendet. Jag valde den senare banan och blev biträdande kronofogde hos C. O. Asplund i Luleå, en mycket kunnig och duktig chef. Han hade deltagit i förarbetena för den nya organisationen. Han var mycket stolt över att vi fått överta den gamla fina titeln kronofogde, som försvunnit 1918. Fram till dess hade kronofogdarna varit mäktiga män, var och en i sitt län. Nu blev det titeln för cheferna för kronofogdemyndigheterna, som i Norrbottens län var sex till antalet, med en sammanlagd personalstyrka på över etthundra. C.O. Asplund skulle nog vända sig i sin grav

om han fick veta, att hälften av myndigheternas personal började benämnas kronofogdar av kvällspressen. Numera har hela landet blivit EN kronofogdemyndighet och verkar benämnas "Kronofogden"!

Nytt museum

Piteå distrikt omfattade nu även Arjeplog, Arvidsjaur och Älvsbyn. Chefskronofogde Bernhard Rutfors begärde semester försommaren 1966 och jag blev vikarie. Det medförde bl.a. en resa till Arjeplog.

Jag hade nu påbörjat min 40-åriga forskning om lodbössorna och de smeder som gjorde dem. Därför passade jag på att besöka Silvermuseet och dess skapare Einar Wallqvist. Lappmarksdoktorn visade sina samlingar, bl.a. lodbössor. Så småningom skrev jag ett brev med frågor om sådana bössor, men fick inget svar.

Ny resa

Det gick några år. Nu var jag chef för kronofogdemyndigheten i Boden (inkl. Jokkmokks socken) och på en konferens för cheferna och deras närmaste män eller kvinnor, kronokommissarierna, i Arjeplog. Jag reste upp med min kronokommissarie Evert Nordlund, den

gamle hedersmannen från Svartbjörnsbyn. Vi klev ur bilen på den stora planen på sidan om Silvermuseet. Jag började gå mot museets ingång. Där på bron stod doktor Wallqvist, som tydligen höll på att ta avsked av en busslast pensionärer, som han visat runt på museet. Plötsligt vände han sig åt mitt håll. Ögonblickligen när han fick syn på mig höjde han ett finger och sa: "Det där brevet – det svarade jag inte på!"

Jag blev djupt imponerad av hans förmåga att direkt känna igen ett ansikte. Detta särskilt som jag själv har mycket dålig förmåga att känna igen ansikten. Jag läste en gång att denna brist har ett särskilt namn – prosopagnosi. Men jag tror mig vara bra på att känna igen röster.

Semester i Arjeplog

Ytterligare några år senare gick jag under semestern omkring på museet. Doktor Wallqvist visade en norsk familj runt och förklarade. Jag hörde honom tala om "gaupa", norska för lodjur.

Han visade också ett skåp med de långa, grunda träskålar, där man satte fil. Han berättade för den norska familjen hur man kunde veta när filen var färdig. "Jo se, det var så, att när katta kunde gå

Einar Wallqvist föreläser och visar samiska föremål för chefskronofogdar och kronokommissarier. Foto: Arnold Lagerfjärd

på filen utan att trampa genom – då var filen färdig!”

Doktor Wallqvist målade också akvareller och tecknade ansikten. Sistnämnda kallade han något vanvördigt för ”lappsallar”. Jag köpte senare några tavlor av honom.

Silvermuseet

Huset byggdes 1854 och blev skola för nomadernas barn till slutet av 1920-talet. Det skulle rivras, men doktor Wallqvist lyckades rädda byggnaden, som renoverades. År 1965 öppnades där museum med massor av föremål från stenåldern till vår tid. Det kan nämnas att man funnit spår av mänsklig verksamhet 9000 år bakåt i tiden i Arjeplogs socken.

I museet finns en förnämlig samling silver, t.ex. dryckeskärl, smycken, bälten, kragar och skedar. Samerna for redan på medeltiden till marknader i Norge och bytte fina skinn mot silver, som norrmän och tyska handelsmän haft. Silvret var alltså då inte av samisk typ. Från 1700-talet beställde samerna silverföremål från yrkesmän vid svenska kusten och lämnade ofta en hornsked eller annat föremål som mall. Silversmeden formade då efter mallen, och ske-

darna fick mönster av samisk typ. Det blev s.k. ”lappscedar”.

Bland gammal hornslojd finns skedar med flätbandsornamentik – liknande har hittats i Birka och i jordlager i norska Bergen. Denna ornamentik lär ha sitt ursprung från trakterna av Palestina och Egypten för kanske 2000 år sedan. Bland samiska föremål finns pulkor för olika ändamål, selar, körkäppar och kistor. Av samedräkter finns cirka 40 st. Samernas textilier var färgrika i motsats till bondebefolkningens hemvävda. Jag har själv sett det i min hemtrakt vid Lule älv inom Bodens kommun. T.ex. var böndernas skoband svarta eller grå liksom andra kläder – sistnämnda mest ullgrå.

Nybyggare

I museet visas ett litet kök av en typ som nybyggarna i socknen byggde sig. Tröskeln var hög för att undvika golvdrag och för att snön inte skulle yra in. En tjärdervinge vid öppna spisen för att sopa in glöd och aska – jag tycker själv att ving- en är bättre till det än vanliga borstar. Ull, härvel samt vävstol från 1850 visas liksom dörrar från en bondgård.

Lärarens rum med möbler samt de saker som fanns i skolor på tidigt 1900-tal

är företrädna liksom samiska biblar från 1754 och 1811.

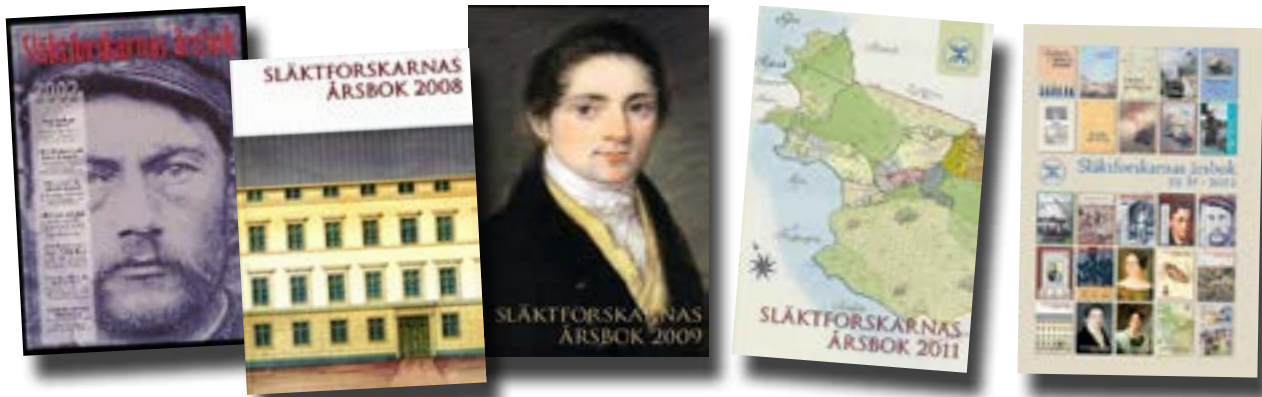
1640 års karta över kyrkplatsen är utställd jämte en bok över ätbara lavar samt äldre författares böcker om samer, t.ex. av Schefferus, Petrus Laestadius och Högström.

Nasafjäll

Silver bröts i Nasafjäll på 1600- och 1700-talen. Därifrån finns föremål och även från Silbojokks hytta och kapell. Exempel är Hornemanns karta, medicinskrin från 1772, hyttmästare Carlbergs klocka, major Stael von Holsteins sekretär samt kalk och kanna från kapellet.

Runt åren 800 till 1100 hade norrmän en hel del verksamhet runt Uddjåure i Arjeplog, kanske säsongsvis. Berättelser finns om årliga tåg över fjällen från norska kusten. En gång förekom rykten om att samerna tänkte göra motstånd mot skattkrävarna, varför man förstärkte manskapet ordentligt.

Från sådan tid visas yxor, spjut, smältdegel, gjutformar och eldslagningsstenar samt täljstensskålar att använda som lampor. 🕯

Släktforskarnas årsbok

SVERIGES SLÄKTFORSKARFÖRBUNDET GER INTE BARA UT DATABASER PÅ CD- och dvd-skivor och tillhandahåller Nättidningen Rötter med efterlysningsforumet Anbytarforum. Släktforskarförbundet ger även ut böcker, som t.ex. handböckerna som du kan köpa genom DIS eller Rötterbokhandeln. Men det som Släktforskarförbundet publicerat allra längst är tidskriften Släkthistoriskt Forum och boken Släktforskarnas årsbok som fyllde 25 år förra året.

Årsboken är en dold resurs, som inte marknadsförs särskilt stort av Släktforskarförbundet trots att den är en guldgruva på många sätt för oss släktforskare. Men Släktforskarförbundet ger i alla fall varje år möjligheten att förhandsbeställa årets årsbok till ett lägre pris, i år 240 kr om du beställer senast den 30 april 2013 (priset inkluderar porto). Normalpriset kommer sedan att ligga en bit över 300 kr (förra årets bok kostar nu 325 kr och förhandspriset var 235 kr). Du beställer boken via Släktforskarförbundets prenumerationstjänst som du når via Rötters hemsida, www.genealogi.se.

Nya infallsvinklar

Varje årsbok innehåller välskrivna och intressanta artiklar som ofta ger nya per-

spektiv på både släktforskning och förfädernas liv och omgivning. Boken innehåller årligen omkring 12–20 artiklar som totalt spänner över 250–350 sidor och redaktör är sedan många år Håkan Skogsjö. Ämnena täcker alla sociala miljöer, så oavsett om du forskar om adel, präster, borgare, bönder, torpare, soldater eller resandesläkter så finns det något matnyttigt för dig. Artiklarna rör olika delar av landet, ibland även släkter utanför Sveriges gränser. Du kan få nya infallsvinklar i din forskning, uppslag till ovanliga källor att använda, eller rent av nya rön om din egen släkt. De första nio åren var innehållet mer temainriktat, men numera är det blandade ämnen varje år.

Exempel på tidigare artiklar

I förra årsboken (2012) finns en latinsksvensk ordlista för släktforskare av Urban Sikeborg. Samme författare har bidragit med flera väl genomarbetade artiklar om Bureätten, senast 2011. I flera böcker återfinns artiklar om 1600-talets Halland, av Andreas och Anna Karlsson, t.ex. en 2010 med titeln "*Kriminaltekniska undersökningar i 1600-talets Halland*". Bo Lindwall har i 2005 års bok en artikel om Hund-Fias härstamning, om de resandes ursprung. I 2009 års bok har

samme författare artikeln "*Identitet okänd – jakten på Sofia*" som beskriver jakten på Johanna Sofia Schedin alias Johanna Sofia Kihlström, Johanna Sofia Lundström, Maja Lisa Pettersson, Johanna Sofia Pettersson, Maria Sofia Ström, Helena Sofia Ramström, Johanna Sofia Pers...

Tidigare årgångar

Vill du köpa äldre årgångar av årsboken, så finns flera av dem kvar i Släktforskarförbundets bokhandel på internet, Rötterbokhandeln, www.genealogi.se > BOKHANDEL > Böcker > Årsböcker.

I Släktforskarförbundets Wikirötter håller nu varje utgiven årsbok på att få en egen sida med detaljerad innehållsförteckning, du hittar dit via startsidan www.genealogi.se. Sök i Wikirötter på "årsbok" så hittar du förteckningen.

Det finns för de första årgångarna även ett personregister i databasen Årsbok-Sök, se www.genealogi.se > SÖK-FUNKTIONER > Databaser > Årsbok-Sök.

Passa på att beställa 2013 års bok före den 30 april! 🐾

Familjeöversikt för Kristina Charlotta Sandlund

Jöns Nilsson Sandlund f 1767 Nederkalix, Norrbottens län (**) v 1795 Hedvig Eleonora, Stockholms län (**) d 1821 Nederkalix, Norrbottens län (**)	Brita Elisabet Flodberg v 1795 Hedvig Eleonora, Stockholms län (**) f 1853 Nederkalix, Norrbottens län (**)
Kristina Charlotta Sandlund f 1797 Nederkalix, Norrbottens län (***) v 1819 Nederkalix, Norrbottens län (***) d 1879 Nederkalix, Norrbottens län (***)	
Gått med	Per Jonsson f 1790 Nederkalix, Norrbottens län (***) v 1819 Nederkalix, Norrbottens län (***) d 1873 Nederkalix, Norrbottens län (***)
Johanna Josefina Pettersson f 1838 Nederkalix, Norrbottens län (***) v 1861 Nederkalix, Norrbottens län (***) d 1903 Nederkalix, Norrbottens län (***)	

EVA DAHLBERG
eva_dahlberg@bredband.net

Antavla för Christina Charlotta Sandlund

Jöns Nilsson Sandlund f 1767 Nederkalix, Norrbottens län (**) v 1795 Hedvig Eleonora, Stockholms län (**) d 1821 Nederkalix, Norrbottens län (**)	Jöns Jacobsson v 1732 Nederkalix, Norrbottens län (**) f 1748 Nederkalix, Norrbottens län (**) v 1770 Nederkalix, Norrbottens län (**) d 1797 Nederkalix, Norrbottens län (**)	18 år
Brita Elisabet Flodberg v 1795 Hedvig Eleonora, Stockholms län (**) f 1853 Nederkalix, Norrbottens län (**)	Ellen Mikona Larsdotter v 1809 Nederkalix, Norrbottens län (**)	10 år
Christina Charlotta Sandlund f 1797 Nederkalix, Norrbottens län (***) v 1819 Nederkalix, Norrbottens län (***) d 1879 Nederkalix, Norrbottens län (***)	Per Jonsson f 1790 Nederkalix, Norrbottens län (***) v 1819 Nederkalix, Norrbottens län (***) d 1873 Nederkalix, Norrbottens län (***)	11 år
Johanna Josefina Pettersson f 1838 Nederkalix, Norrbottens län (***) v 1861 Nederkalix, Norrbottens län (***) d 1903 Nederkalix, Norrbottens län (***)	Johanna Josefina Pettersson f 1838 Nederkalix, Norrbottens län (***) v 1861 Nederkalix, Norrbottens län (***) d 1903 Nederkalix, Norrbottens län (***)	12 år
Christina Charlotta Sandlund f 1797 Nederkalix, Norrbottens län (***) v 1819 Nederkalix, Norrbottens län (***) d 1879 Nederkalix, Norrbottens län (***)	Christina Charlotta Sandlund f 1797 Nederkalix, Norrbottens län (***) v 1819 Nederkalix, Norrbottens län (***) d 1879 Nederkalix, Norrbottens län (***)	13 år
Christina Charlotta Sandlund f 1797 Nederkalix, Norrbottens län (***) v 1819 Nederkalix, Norrbottens län (***) d 1879 Nederkalix, Norrbottens län (***)	Christina Charlotta Sandlund f 1797 Nederkalix, Norrbottens län (***) v 1819 Nederkalix, Norrbottens län (***) d 1879 Nederkalix, Norrbottens län (***)	14 år
Christina Charlotta Sandlund f 1797 Nederkalix, Norrbottens län (***) v 1819 Nederkalix, Norrbottens län (***) d 1879 Nederkalix, Norrbottens län (***)	Christina Charlotta Sandlund f 1797 Nederkalix, Norrbottens län (***) v 1819 Nederkalix, Norrbottens län (***) d 1879 Nederkalix, Norrbottens län (***)	15 år

DISBYT

att bidra ger mervärde
för dig som medlem

ETT STÄNDIGT AKTUELLT FORSKNINGSVRKYTG

DISBYT ÄR JU EN DATABAS SOM HUVUDSAKLIGEN BASERAS PÅ material som DIS-medlemmar skickar in. Det innebär att du som medlem kan bidra med ditt material för att få den att växa – men framför allt får du när du skickar in material en jämförelse med andra forskares material och därmed möjlighet att kontakta andra som forskar i samma släkt. Nya okända släktingar, eller släktingar du känner men kanske inte sett på länge och som du inte visste att de också börjat släktforska.

Som framgår av Olof Cronbergs artikel med en tillbakablick på DISBYT, så innehåller databasen i dag ca 60 % av alla som har fötts i Sverige mellan 1750 och 1900. Så omfattande är den, och ändå har bara ca 7000 av våra 26 500 medlemmar skickat in material. Under 2013 gör vi successiva utskick till de medlemmar som skickat in material till DISBYT för över två år sedan, för att be om uppdateringar av flera olika skäl. Dels för att de ska kunna få nya träffmöjligheter på sitt material, databasen har ju vuxit mycket, dels för att de själva kanske har större databaser eller korrigerat uppgifter i sin databas. Dessutom finns ju några extra funktioner som bara är tillgängliga för de medlemmar som skickat in material de senaste åren.

Det är lätt att glömma de extra funktionerna, men om du har skickat in uppgifter om minst 200 personer det senaste året, får du en bläddringsfunktion där du enkelt kan bläddra mellan olika "familjebilder" för samma person inskickad av olika

forskare. Denna funktion funkar om det finns en födelsenotis för personen. Om du har skickat in uppgifter om minst 1000 personer de senaste två åren, får du möjlighet att se en antavla i fyra generationer för varje person (om det finns fyra generationer inlagda förstås!). Som vanligt, vilket gäller alla databaser på Internet, betonar vi förstås att det är uppgifter som behöver kontrolleras, både genom att ta kontakt med den forskare som du får träff med, men även genom att gå tillbaka till källorna.

Så du som inte har skickat in ditt material ännu, tänk på att det ger dig andra möjligheter än att bara se personerna en och en, du får möjlighet att klättra i släktträden och gå vidare på anor eller ättlingar till den person du ser. Du kan skicka in ett utdrag till DISBYT oavsett vilket släktforskningsprogram du använder, genom att skicka ett GEDCOM-utdrag från ditt program med e-post till närmaste DISBYT-ombud.

Vad händer med DISBYT bakom kulisserna under året? Som du kan läsa på annan plats i denna tidning, i verksamhetsberättelsen och årsmötesreferatet, så pågår en del arbete bakom kulisserna för DISBYT. Det är ännu inte konkretiserat med tidplan för arbetet, men Christer Gustavsson är projektledare för en vidareutveckling och modernisering av DISBYT. Vår utvecklare, Patrik Hansson, ska arbeta även med DISBYT, när det utkristalliserats vad som ska göras. Vi ska försöka hålla dig uppdaterad! 🍄

BJÖRN JOHANSSON
bjorgnjohan@gmail.com

Du vet väl att du har tillgång till alla Diskulogen på vår webbplats?

Du hittar alla nummer av Släktforskarnytt (1979-1987) samt äldre nummer av Diskulogen (1984-2004) via www.dis.se > Publikationer, där du väljer Alla nummer av SFN och Äldre nr av Diskulogen. För båda serierna ger sökbara index dig möjlighet att navigera i de olika artikelgrupperna och hjälper dig att hitta till rätt nummer. För de senare årens tidningar finns inget register, men du kan hitta rätt mycket med Google som ju kommer åt de nummer av Diskulogen som inte är skyddade med lösenord. Sök efter ett specifikt begrepp, t.ex. efter artiklar om "disgenorter" genom att i Googles sökruta skriva `site:dis.se filetype:pdf disgenorter`, så hittar du åtskilliga artiklar i Diskulogen som innehåller ordet Disgen-orter.

Diskulogen

från användarblad till medlemstidning

BÖRJAN AV 1980-TALET HÄNDE DET GANSKA OFTA ATT EN medlem, som använde DISGEN för hemdatorn ABC80, kunde ringa eller skriva brev och beskriva något problem. Vi programmerare kunde då hjälpa till att lösa detta genom att tipsa om att ändra i någon programrad eller lägga till några nya.

De första versionerna av DISGEN var nämligen skrivna i datapråket Basic. Då ABC-datorn var utrustad med en inbyggd programtolk, s.k. interpretator, för detta programspråk, kunde användaren ladda in programmets källtext från kassettband eller diskett och direkt köra programmet. Vi behövde alltså inte först göra om källkodens klartext till binärkod med bara 1:or och 0:or, s.k. kompilering, innan vi distribuerade programmen. Detta hade många fördelar. Det var lätt att tala om hur användarna skulle lösa olika problem då de själva kunde ändra i programmets källkoder. Flera medlemmar gav sig också på att själva göra egna tillägg och utvidgningar. En av de flitigare var Carl-Olof Sahlin i Stockholm.

Version 2 av DISGEN hade släppts under hösten 1983 och vi insåg snart att det behövdes en kanal för att förmedla rättelser, tips och erfarenheter mellan programanvändarna och utvecklarna.

Ett "forum för diskussion och dialog" mellan DISGEN-användare var vad vi behövde. Jag gjorde en sammandragning av denna målsättning och så var namnet på det tänkta nyhetsbladet klart. Resultatet blev Diskulogen.

Första numret

Första numret av Diskulogen skickades ut i april 1984. Det var på fyra sidor. På första sidan skrev jag att detta blad inte skulle ses som en konkurrent till Släktforskarnytt, det medlemsblad som föreningen redan gav ut, utan snarare som ett komplement med riktad medlemservice till i första hand DISGEN-användarna. Så skulle det också förbli fram till nr 11, i juli 1988. Från och med nr 12, september 1988, blev Diskulogen föreningens ordinarie medlemstidning.

Man kunde också läsa att vi redan var 38 användare av DISGEN och 9 användare av DISREG. DIS hade vid denna tid totalt ca 320 medlemmar.

Det första medlemsbidraget i bladet var ett förbättrat förslag till sortering av Å, Ä och Ö insänt av Olof Cronberg.

Detta nummer innehöll också en enkät om användarnas tillgång till datorer, media, och hur mycket material man registrerat och utbytt med andra medlemmar. Av tolv enkätsvar kunde vi senare

utläsa att de flesta hade egen ABC80-dator med diskettenhet. Antalet registrerade individer låg mellan 100 och 3500 per person. Tillsammans hade dessa tolv medlemmar registrerat ca 10 000 individer. Antalet generationer varierade mellan 4 och 33. Fyra forskare skulle vilja byta flockar med varandra.

Sista sidan i bladet innehöll en lista över dessa 40 programanvändande medlemmar. Flera av dessa pionjärer har under åren gjort sig kända för olika fina insatser i DIS och andra släktforskarföreningar.

Diskulogens vinjett var grafisk med DIS logga och namn. I övrigt var bladet utskrivet på matris skrivare. Den i början måttfulla upplagan trycktes på Ericssons interna tryckeri till självkostnadspris. Diskulogen distribuerades bara till programanvändarna, inledningsvis i deras utskick av medlemstidningen Släktforskarnytt. Men från nummer 7, maj 1986, skulle Diskulogen skickas ut i eget kuvert för att ge en mer oberoende hantering.

Ny medlemstidning

Från och med nr 12 beslutade styrelsen att Diskulogen skulle bli föreningens officiella medlemsblad, med fortsatt mål att stå för "DISKUsion och diaLOG",

men nu mellan styrelse och övriga medlemmar. Tidningens fullständiga namn blev *Diskulogen med Släktforskarnytt*. Den grafiska utformningen var fortfarande rudimentär, då ett desktop-program och lämplig dator för ett sådant fortfarande saknades.

Tillfällig utlokalisering

För att fördela arbetet och få in nytt blod i Diskulogen bildades en redaktionskommitté med ny utlokaliserad redaktör fr.o.m. nr 15. Men avståndet mellan Kalmar och Linköping var för stort för att arrangemanget skulle fungera. I och med nr 18 blev "ordningen återställd" och tidningens framställning och tryck kom tillbaka till Linköping. Ett antal lokala representanter engagerades att ingå i redaktionskommittén för att bidra med redaktionell text från sina regioner. Vidare introduceras nya stående teman som *Forskarkontakten*, med olika notiser om olika forskningsinsatser och *Pressklipp* från andra släktforskararkällor.

I nr 19, juni 1990, fick framsidan sin nya layout och programmet PageMaker började användas för framställningen. I de följande numren blev det också mer bilder till textmaterialet. Under jubileumsåret för DIS tioåriga tillvaro dök det upp klipp med återblickar från tidigare nummer.

Första och enda korsordet

Det första och hittills enda korsordet i Diskulogen var infört i nr 22, maj 1991. För svårt eller för lätt? Tja, säg det, men alla fyra insända lösningarna var rätta och fyra av de fem reserverade priserna kunde delas ut. I detta nummer tillkom även en stående spalt, nämligen *Summary in English*.

I nummer 24, dec 1991, kunde man beställa sin egen t-shirt i olika färger med DIS logga på. Det var faktiskt ganska många som beställde sin egen tröja.

Nyckeln till ...

Som mittbilaga till Diskulogen inkluderades nu ett 4-sidigt faktablad – *Nyckeln till ...* Första nyckeln i nummer 25 handlade om datorköp. Flera nycklar skulle följa.

Nya DIS-medlemmar med jämna medlemsnummer skulle komma att uppmärksammas. I nr 33 välkomnade vi medlem nr 3000.

DIS geografiskt spridda fadderorganisation sjuösettes under hösten 1993. I nr 34, nov 1994, presenterade vi för första gången listan över dessa entusiastiska och värdefulla medlemmar.

Som komplement till Diskulogen föddes DIS första webbplats under våren 1996 och presenterades i Diskulogen nr 39.

Som pdf till tryckeriet

Från och med nr 40 levererades Diskulogen som pdf till vårt tryckeri. Från och med detta nummer är alltså texterna i alla Diskulogen idag lätt sökbara på DIS webbplats.

Medlemstillströmningen överträffade alla förväntningar. Tidigare hade vi presenterat alla nya medlemmar löpande i varje nummer. I nummer 45, juni 1998, fylldes fler än tre sidor av ca 700 nya medlemmar sedan föregående nummer i februari – d.v.s. på fyra månader! Men detta blev sista numret vi redovisade dessa i. Vi ansåg att spalterna kunde användas till annat.

En udda företeelse som det berättades om i Diskulogen nr 47, feb 1999, var

adventskalendern på DIS hemsida i dec 1998. Några av nyheterna som doldes bakom luckorna var lanseringen av DIS-GEN 7.0e, DIS Forum, erbjudande om rabatt på Reunion för Mac-innehavare, DISBYT på nätet och DIS 8000:e medlem.

Diskulogen i färg

Från och med nummer 54, maj 2001, blev det äntligen lite färg på Diskulogen. Logga och rubriker trycktes i blått.

Även DIS webbplats fick ett ansiktslyft. Vår nye webbredaktör, Urban Windahl, stod för utformningen, som presenterades i nr 56, dec 2001.

Kommersiell reklam hade varit portförbjuden sedan start. Föreningen hade velat hålla sig fri från annonser från olika datorfirmor. Men från och med nr 60, feb 2003, öppnades dörren för annonser. Den första annonsen var, förstås, från Geline.

Nya redaktörer

Under årens gång blev utgivningen av Diskulogen inte så regelbunden som förväntat. Tre nummer per år blev mer legio än de förväntade fyra. Den tillgängliga tiden, ofta sena timmar, skulle också räcka till programutveckling, utformning av utställningar och mycket annat.

I och med nummer 61, juni 2003, lämnade undertecknad, efter 19 år, över tangentbordet till den nya redaktören Bernt Stenmark. Kommande nummer fick en ny utformning med fyrfärgstryck och framför allt ett redaktionellt material med en ny inriktning och bredare referensramar.

Vår nuvarande redaktör, Anna Linder, tog över redaktörskapet från och med nummer 81, juni 2008. Layout och innehåll fick på nytt en ny profil. 🍀

Rötters Vänners databaser

Nättdningen Rötter består numera av två delar, en öppen del med t.ex. Anbytarforum och Porträttfynd. Den andra delen har inloggning och är kopplad till Rötters Vänner.

Om du blir Rötters vän, för 100 kr per år, får du tillgång till följande intressanta databaser:

- Sveriges 100-åringar
- Släkthistoriskt Forum (2008–2010)
- Svenska lantmätare
- Nationalitetsmatriklar
- Medborgarskapshandlingar

Sveriges 100-åringar

Sveriges 100-åringar av Aron Valentin innehåller 521 sidor och är en biografisk uppslagsbok som finns att köpa på antikvariat för ett par hundra kronor. Här får du tillgång till den som en e-bok som delvis är sökbar. Du kan även ladda hem boken om du vill. Om man kopierar text därifrån, så uppstår en hel del felaktigheter. Kontrollera med bilden på datorskärmen.

Aron Valentin levde mellan åren 1885 till 1969 och avled i Stockholm. Boken påbörjades redan 1909 och innehåller nästan 5 500 längre eller kortare biografier över åldringar mellan 80 och 100 år från hela Sverige. Det är både fattigfolk och adel som författaren dels har intervjuat och dels porträtterar via artiklar från tidningar.

Släkthistoriskt Forum

Samtliga nummer av Släktforskarförbundets tidskrift, Släkthistoriskt Forum, från åren 2008–2010 finns nu tillgängliga att bläddra och söka i.

Svenska lantmätare

Denna databas innehåller två böcker om lantmätare: *Svenska landtmätare*

1628–1900: biografisk förteckning av Viktor Ekstrand och *Sveriges lantmätare 1964* utgiven av Sveriges Lantmätareförening. I inledningen på den första står följande:

"Sedan Gustaf II Adolf under polska kriget funnit nödvändigheten af tyska landtmätare i arméns tjänst, synes han strax därefter kommit på idén att låta Anders Bure som nyss utgifvit sin ypperliga karta öfver Norden, upplära några landtmätare i Sverige, att dels utmäta socknarne och landskapen geografiskt, dels geometriskt hvarje bys ägor. Landtmäteriet började sålunda 1628 med sex stycken landtmätare, som att börja med uppburö lönen i Stockholm, men 1655 utplanterades på landsstaterna och arbetade i sina respektive län på samma gång deras antal ökades."

När jag sökte i den första så fann jag att det verkar vara över 3000 lantmätare av olika benämningar som är omnämnda. De är inte bara verksamma i Sverige utan även i Finland, Estland, Livland, Ingermanland och Keksholms län samt i Pommern.

Det finns ett register på många sidor längst bak, där även föräldrar och hustrur är med. En del sidor är sökbara men inte registret. Det får man gå igenom sida för sida. Alla lantmätarna har ett nummer, så sen är det lätt att hitta personen i fråga.

När jag sökte på Gråmanstorp fick jag en träff och en på Riseberga. Det var två auskultanter:

- 1912 – Liljenroth Johan Georg, född 1841 i Riseberga, son till fältkamrer Sven Adolf Liljenroth och Britta Vilhelmina Vittlov. Student 1858. Exa-

men 1866. Hos P.S. Herbst. Furir vid N. Skånska inf. reg. Död 1866 i Sthlm.

- 1913 – Nilsson Sven Otto, född 1854 i Gråmanstorps socken. Malmö tekniska skola 1877. Examen 1880. Hos A. F. Lagergréen.

I den andra boken, *Sveriges lantmätare 1964*, finns det texter och bilder på yrkesverksamma och pensionerade lantmätare. Den håller på att indexeras d.v.s. bli sökbar.

Nationalitetsmatriklarna

I konsulatsarkiven finns det många godbitar, varav de allra mest matnyttiga förmodligen är de s.k. Nationalitetsmatriklarna, en sorts "husförhörslängd" över svenskar och svenskättlingar i respektive konsulats ansvarsområde. Där finns mer eller mindre utförlig information om de utvandrade, deras äktenskap, barn, adresser, flyttningar, dödsfall o.s.v.

En del matriklar, som t.ex. Hamburg och Lübeck, innehåller tusentals poster medan andra kanske bara har något hundratal. När det gäller just Hamburg och Lübeck var det stora skaror av arbetsvandrare som kom till Tyskland för att arbeta inom jordbruket. Där fanns också gott om gesäller och hantverkare som troligen reste in i landet för att bygga på sina yrkeskunskaper.

Matriklarna från konsulatet i London omfattar i stort sett endast sjömän som rapporterats in som döda till sjöss eller i främmande länder.

Det finns 16 178 poster från Ryssland, Schweiz, Tyskland, Peru, Kina,

Sök bland 16 178 poster

Kommunland: [val] Födelseland: [val]
 Kommun: [val] Födelseort: [val]
 Förnamn: [val] Födelsedatum: [val]
 Efternamn: [val] Födelseort: [val] gråmansorp
 Valslag: [val] Yrke: [val]
 Frisök: [ ] Exakt [ ] Alla ord [ ] Något ord [ ] Sök [ ] Ny sökning

Sida 1061 1030 av 1 Post 1 till 4 av 4

Förnamn	Efternamn	Födelsedatum	Födelseort	Födelseår	Födelseland	Valslag	Yrke
Fredek Wilhelm	Wendel	18620327	Gråmansorp	Kastaröd län	Sverige	Sjöbohus län	[Se post]
Nik	Johannesson	18480004	Gråmansorp	Kastaröd län	Sverige	Sjöbohus län	[Se post]
Oscar Jakob	Holmers	18850415	Gråmansorp	Kastaröd län	Sverige	Hovås län	[Se post]
Agnes Ellen Maria	Malmström	18820501	Gråmansorp	Kastaröd län	Sverige	Sjöbohus län	[Se post]

Harald Andersson, född i Riseberga.
(Ur Sveriges lantmätare 1964)

Sökning i Nationalitetsmatriklarna.

England, Frankrike, Colombia, Sydafrika, Indien, Japan och Uruguay. Det är lätt att söka i och läsa dessa texter.

När jag sökte fann jag 581 födda i Kristianstads län, varav fyra från Gråmansorp och en från Klippan.

Medborgarskapshandlingarna

Medborgarskapshandlingar, även kallade förbehåll, är de svenska konsulatens hemskickade handlingar.

Bakgrunden till skapandet av dessa dokument var en ny lag från den 10 oktober 1894 om förvärvande och förlust av medborgarrätt. Den stora emigrationsvägen skapade uppenbarligen ett behov av att dokumentera vilka av alla emigranter, som fortfarande kunde betraktas som svenska medborgare. Gränsen sattes till 10 år. Hade man varit frånvarande längre tid än så förlorade man sitt medborgarskap, om man inte till närmaste konsulat inkom med ett förbehåll om att få behålla det.

Ansökningarna, eller snarare "förklaringarna", om förbehåll är författade efter en mall, och är mycket utförliga. Innehållet varierar dock men de flesta har följande uppgifter: Sökandens namn, födelsedatum, födelseort, utvandringsår, föräldrar och deras födelsedata och födelseort, maka/ make med födelseuppgifter och alla barn födda i Sverige eller utomlands, inkl. deras födelsedata och födelseort. Dessutom finns ofta en förklaring om var sökanden har vistats under åren sedan utvandringen, uppgifter som är ovärderliga och som inte kan hittas i andra källor.

Förbehållen omfattar över 10 000 akter och med kanske i genomsnitt fyra personnamn i varje akt kommer det att handla om en mycket stor databas med säkert över 20 000 poster.

En del av samlingen handlar givetvis om svenskar i USA, eftersom det var där den överlägset största delen av emigranterna hamnade. Dock inte så stor del som det procentuellt borde vara. Detta beror säkert på att svenskarna i USA redan efter 7 år hade möjlighet att bli amerikanska medborgare, och därför inte var så intresserade av att fortsätta vara svenskar. I stället är det länder som Tyskland, Danmark, England, Ryssland och Finland som dominerar. Exotiska är onekligen inslagen från Sydamerika, Afrika och Asien, för att inte tala om en och annan "Jerusalemfarare" och affärsmän i Mexico och Rio de Janeiro.

Mycket fakta

Jag fann 13 personer födda i Gråmansorp (se bild) och 12 282 födda i Sverige. Det fanns mycket långa och intressanta berättelser om när och var de hade bott, om familjen m.m. 🗨️

Länkar:
www.genealogi.se

Sida 1061 1030 av 1 Post 1 till 13 av 13

Förnamn	Efternamn	Födelsedatum	Födelseort
Johan Otto	Jonsson-Eckermann	18711104	Gråmansorp
Fredek Wilhelm	Hannarlund	18430102	Gråmansorp
Fredek Wilhelm	Hannarlund	18430102	Gråmansorp
Fredek Wilhelm	Hannarlund	18430102	Gråmansorp
August	Danielsson	18740708	Gråmansorp
Olof	Urdval	18600426	Gråmansorp
Eva Charlotta	Bengtsson	18990418	Gråmansorp
Alfred	Bengtsson	18990812	Gråmansorp
Johanna	Johansson	18571119	Gråmansorp
Bengt	Bengtsson	18430816	Gråmansorp
Ola	Svensson	1822	Gråmansorp
Johannes	Oloson	18551121	Gråmansorp
Elna Bengt	Hjortskär	1825	Gråmansorp

Sökning i Medborgarskapshandlingarna.

SLÄKTFORSKARFÖRBUNDET
 RÖTT
 NÄTTIDNINGEN RÖTTER
 KONTAKT
 Medlemsföreningar (n)
 Släktforskarernas Årsbok
 Förbeställ den här till ett förmånligare pris!
 RIKSFÖRBUNDET
 Förbundskansliet
 Förbundsnytt
 Förbundsforum
 Konsulatsarkiv
 Släktforskarlagarna
 Medlemsföreningar
 Röttersvärde-Logga in
 2013-03-26 9:00
 Wiki-Rötter firar
 Tusen artiklar om släkt
 Wiki-Rötter, släktforska

Inloggningen når du på Rötters hemsida: www.genealogi.se.

GUNNAR WAHLBERG
gunnar.wahlberg@rodang.se

Lidgatu

Gunnar Wahlberg i Umeå har sammanställt en del av sin släktforskning, eller hembygdsforskning, i ett 28-sidigt häfte ur vilket vi här redovisar valda delar.

MIN MOR, ANNA INGEGÅRD SJÖDIN, FÖDDES I NORDMALING, VÄSTERNORRLANDS län och landskapet Ångermanland. Släkten Sjödin härstammar ursprungligen från Gästrikland, Arbrå socken och en gård som kallades Brickgården. Där började släktens historia under minst fem generationer. Så småningom flyttade min morfars farfar till Västernorrland och byn Lidgatu.

Familjen Sjödin

I slutet av 1700-talet föddes en son vid namn Göran Jonsson, som lindrigt sagt inte blev den mest ordningsamme och som fick stora problem med familjen. Av den anledningen lämnade han hemmet i Gästrikland och for norrut mot Västernorrland. Där hamnade han vid Ångermanälven inom Ådalslidens härad. Efter diverse bostadsplatser så hamnade han som färjkarl i närheten av Näsåker och Lidgatu. Han och hans hustru Kajsa Lisa fick så småningom sju barn som alla fick leva till hög ålder och fem av dem bildade egna familjer med flera barn.

Den äldsta sonen Jonas Göransson tog sig namnet Sjödin och gifte sig med Lena Brita Jakobsdotter som var bördig från Lidgatu.

Byn Lidgatu

När jag började studera byn Lidgatu närmare upptäckte jag att den i början av 1700-talet bara bestod av fyra gårdar

(hemman). Jag tänkte då att det skulle vara roligt att kartlägga byn utifrån hemmanen och började arbetet. Trots att byn vid denna tidpunkt bara bestod av dessa fyra gårdar är det inte lätt att förstå hur marken ägdes och brukades bara efter någon generation. När personerna i byn dessutom gifte sig med varandra och i stort sett alla var släkt med varandra blev inte saken lättare.

Om man börjar från början så finns det flera källor som räknar Lidgatu till en av Ådals-Lidens äldsta byar, d.v.s. redan i början av 1300-talet skall det ha funnits bosättare här. I de skattböcker som uppstod under 1500-talet finns Lidgatu med från 1543 med en bonde.

Byn Lidgatu har dessutom behållit sitt namn under hela denna 500-årsperiod vilket anses som mycket ovanligt. Däremot finns det många olika förklaringar till själva bynamnet. "Lid" har ju betydelsen nipa, d.v.s. en form av sandavlagringar som uppstår i ett vattendrag. Ångermanälven är känd för sina nipor och byn Lidgatu ligger vid en av dessa. Den andra stavelsen "gatu" kan komma från ordet "gatt" som ju betyder sund. En betydligt roligare förklaring till namnet är något som enligt Paul Lundin i boken "Sanningar och sägner i Ådalsliden", den förste nybyggaren yttrade när han och hans hustru byggde sin första koja: "Här kan vi båda ligga tu".

Eftersom Lantmäteriet har digitaliserat och lagt ut väldigt mycket historiskt

material på internet kan man hjälpligt följa med i utvecklingen, men samtidigt får man gissa och göra antaganden för att få ihop alla delar.

Geografi

Lidgatu by låg inom dåvarande Ådals-Lidens socken i Västernorrlands län. Idag ligger Lidgatu inom Sollefteå kommun, som i sin tur bildades genom att Sollefteå stad och landskommunerna Ramsele, Helgum, Långsele, Junsele, Ådalsliden, Resele samt norra delen av Boteå slogs samman 1970 och 1974.

Ådals-Lidens socken har medeltida ursprung under namnet Lidens socken som 17 april 1885 namnändrades till det nuvarande. Vid kommunreformen 1862 bildades Ådals-Lidens landskommun och Ådals-Lidens församling.

Hemman

I källmaterialet som kartor, ägarförteckningar, husförhörslängder etc. är i regel ett hemman en kameral enhet, d.v.s. en enhet som fungerar som ett skatteunderlag. På ett hemman kan det finnas flera gårdar, d.v.s. det kan bo fler än en familj på varje hemman.

I samband med arvsskiften delades ofta ett hemman i lika många delar som det fanns barn (pojkar), men det innebar inte alltid att denna delning registrerades på en gång hos lantmätaren. Ju fler arvsskiften desto fler delningar och till sist blev varje del så liten att det inte gick att

livnära sig på den, vilket ställde till med problem både för staten och jordägarna.

Mantal

Efter slutet av 1600-talet fick man inte dela ett hemman i mindre delar än $\frac{1}{4}$ mantal. Ett mantal var ett mått som visade hur många familjer som kunde leva på den brukade jorden. Först i mitten av 1700-talet blev mantalet fast, d.v.s. ett visst markområde fick en viss storlek av mantal. I stort sett enbart i Västernorrland använde man måttet seland i stället för mantal.

Seland

Måttet seland användes i Västernorrland som ett mått på förmågan att betala skatt för sin odlade jord, men kunde även användas för skog och fiskevatten. Senare har man beräknat att ett seland motsvarar 3458 kvadratmeter, eller att 24 seland motsvarade ett mantal. Ett annat mått som hade sitt ursprung i hur mycket marken gav var öresland.

Öresland

Ett öresland var den landyta där man betalade ett öre i skatt. Ytan var olika eftersom den beräknades efter avkastningen, t.ex. antalet lass hö man fick från området. Vid skiften av hemman genomförde lantmätaren mycket detaljerade beräkningar på varje delområde just utifrån hur stor skörd varje del kunde ge.

Dessa mycket komplicerade beräkningar och angivande av mått innebär

att det är svårt, för att inte säga omöjligt att exakt förstå hur stora markområden varje hemman utgjorde, speciellt efter arvsskiften. Utifrån kartor och beteckningar går det dock att följa delar av detta, åtminstone så länge som delningar och avstyckningar håller sig inom rimliga antal.

Hemman i Lidgatu

Exakt när de första nybyggarna kom till Lidgatu är lite svårt att fastställa, men så långt tillbaka går inte jag utan jag startar i mitten av 1700-talet då fyra familjer ägde och brukade marken. Det första hemmanet, med beteckningen A ägdes och brukades av Johan Andersson, hemman B av Erik Andersson, hemman C av Hans Persson och hemman D av Per Andersson. Eftersom det förekommer en hel del giftermål mellan de olika hemmanen finns dessutom en total sammanställning över de olika familjerna i slutet av denna artikel.

Hemman A (litt. 1)

Hemman A ägdes 1782 av hemmansägaren Johan Andersson (han var född 1746 och dog 1837). Johan kom från Rödsta i Resele socken och tjänstgjorde som Klockare, sannolikt i Ådals-Lidens kyrka. Under sin långa levnad satt han i bystämman, i kyrkorådet och hade flera andra officiella uppgifter. Det sägs att han dessutom var den som stod bakom socknens första auktoriserade barnmorska.

Han gifte sig första gången med Barbro Hansdotter (1754–1790) från Mo i Resele socken. De gifte sig 1780 och fick tillsammans två döttrar Sara (1786–1863) och Margaretha (1790–1790). Barbro dog i barnsäng i januari 1790 och några månader senare dog även dottern Margaretha. Sara gifte sig med Per Persson, som var son på hemmanet C (se mer om detta under Hemman C).

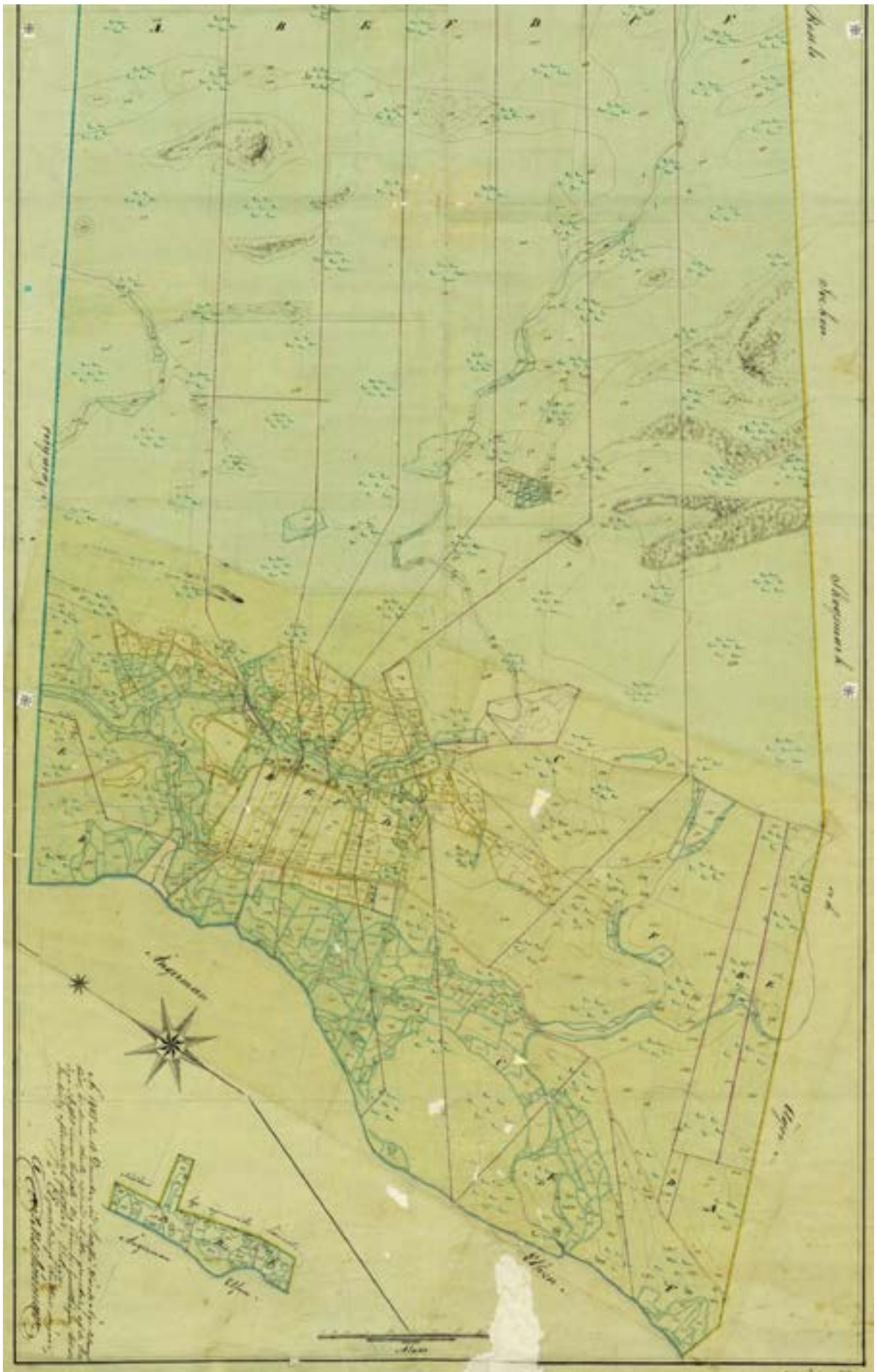
Hemman B (litt. 2)

Hemman B ägdes i mitten av 1700-talet av hemmansägaren Erik Andersson (1707–1786). Hans första hustru, Elisabeth Hauffman (1717–1747), kom till Lidgatu tillsammans med sin far prästen Erik Hauffman och hans hustru Märta Persdotter Noraea.

Erik och Elisabeth fick tillsammans två barn, dels dottern Märta (1741–1818), dels sonen Erik (1746–1827). Efter Elisabeths död gifte Erik om sig 1748 med Helena Persdotter från Tängsta, Resele. De fick också två barn, nämligen Brita (1752–1785) och Helena (1754–1841). Dottern Märta gifte sig 1785 med Olof Nilsson från Västanbäck, Brita gifte sig med Anders Eriksson från Krånge och Helena gifte sig med Nils Mikaelsson från Fors i Nätra socken.

Enda sonen Erik Eriksson övertog hemmanet och gifte sig med Anna Andersdotter (1746–1802) från Moflo i Ådals-Liden året 1766. De fick tillsammans sju barn. Anna dog 1802 i en ålder

Beteckning		Litt.	Ägare	Yta
gammal	ny			
A	A	1	Zackarias Lidbloms (1801-1841) dödsbo	7 1/4
B	B	2.1	Eric Lidén (1819-1878)	5 1/24
C	D	3.1	Pehr Persson (1789-1862) d.ä.	4 1/12
D	F	4	Hans Lidholm (1810-1873)	7 1/2
E	C	2.2	Per Persson (1817-1885) d.y.	5 1/24
F	E	3.2	Zackarias Persson (1793-1871)	4 1/12

Ovan: Lista över hemman i Lidgatu 1845.

Till vänster: Laga skifte, 1845, akt 22-ÅDA-97 © Lantmäteriet

av 56 år. Vid 58 års ålder gifte Erik om sig med Margareta Henriksdotter från Ramsele (1760–1839), som var 13 år yngre än han.

Hemman C (litt. 3)

I början av 1700-talet bodde hemmansägaren med hustru Märta på hemmanet C. Väldigt få uppgifter går att få fram om dessa, men hemmanet övertogs så småningom av deras son Per Hansson (1717–1802). Han gifte sig med Ingeborg Andersdotter (?–1741). Det verkar inte som att de fick några barn. Sex år efter hennes död, d.v.s. 1747 gifte Per om sig med Ingeborg Markusdotter (1724–1796). De två fick däremot tio barn.

Tre av barnen dog i tidig ålder, nämligen Hans (1758–1759), Sara (1761–1765) och Helena (1763–1765). Äldsta dottern Marta (1749–1811) gifte sig med Daniel Persson från Mo i Ådals-Liden och dottern Karin (1750–1837) gifte sig med Jöns Persson från Rå i Resele socken. De bosatte sig sedermera i Kläpp i Näsåker. Inga uppgifter finns kring dottern Margaretha (1751–?), men dottern Brita (1752–1806) gifte sig med Nils Abrahamsson från Rå och dottern Kristina (1754–1824) gifte sig med Jakob Jakobsson från Näsåker.

Tyvärre finns inga uppgifter om yngste sonen Hans (1763–?) men det var sonen Per Persson (1756–1853) som så småningom övertog hemmanet. Per gifte sig med Sara Zackrisdotter (1753–1839) och de fick tillsammans två döttrar Greta (1782–1863) och Sara (1786–1864), samt två söner Per (1789–1862) och Zackarias (1793–1871). Greta gifte sig med Josef Olofsson från Ås och de bosatte sig i Näsåker och Sara gifte sig med

Zackarias Näsström från Näsåker där de bosatte sig.

De två sönerna Per och Zackarias ärvde hemmanet som 1821 delades i två exakt lika stora delar (litt. 3.1 och litt. 3.2).

Hemman D (litt. 4)

Hemman D ägdes i början av 1700-talet av hemmansägaren Anders Andersson (1704–1729). Han gifte sig 1724, d.v.s. som 20-åring med Barbro Persdotter (1691–1772) och de hann få 3 barn innan han avled, nämligen Margreta (1724–1792), Pehr (1726–1809) och Barbro (1728–1793). Barbro gifte om sig med Olof Hermansson (?–1742). Tillsammans fick Barbro och Olof två barn, nämligen Helena (1732–?), och Malin (1733–1816).

Så småningom övertog Pehr Andersson hemmanet och 1761 gifte han sig med Kerstin Jacobsdotter (1731–1810) från Eden i Junsele socken. Pehr står antecknad som Klockare och Hemmansägare och tillsammans med Kerstin fick han tre barn, nämligen Anders (1762–1831), Jacob (1764–1857) och Barbro (1769–1839).

Barbro gifte sig med Nils Olofsson och flyttade till Västanbäck där hon efter Nils död gifte om sig med Nils Adams-son.

Anders Persson, som i regel kallades för Stor-Ante var en mycket stor man, omkring tre alnar och en tvärhand lång, d.v.s. ungefär 190 cm. "Han var frisk och stark men mycket svag till sina sinnen", som man uttryckte sig på den tiden. Stor-Ante umgicks en hel del med en annan "svagsint man" från Rå som kallades Erik-Sävrings-Ecke och tillsammans bildade de ett osannolikt

par, som bland annat älskade att utföra klockringningen i kyrkan. Tack vare sin storlek och styrka utnyttjades Stor-Ante ofta av släktingar och var i det hela aldrig till något egentligt besvär. Vid 69 år ålder ramlade han nedför en slänt och drunknade i Ångermanälven.

Göran Jonssons familj

Som tidigare nämnts flyttade Göran Jonsson från Arbrå i Gästrikland till Ådals-Liden. Efter ett kortare uppehåll i Junsele där han hade svårt att få arbete återvände han till Ådals-Liden hösten 1817. Tack vare hjälp av prosten Berlin i Resele fick han bygga och bo på den lilla jordlott som låg mellan allmänna vägen och den s.k. Lappbäcken vid färjestället. Paret fick sju barn, fem pojkar och två flickor. Lena Helena (1811–1852) gifte sig med Per Hendricsson i Stugsjön, Ådals-Liden och Kajsa Greta (1820–1900) gifte sig med Hans Persson i Krånge, Resele. Av sönerna så gifte sig Hans (1815–1872) med Anna Nilsson och flyttade till Långsele, Erik (1822–1900) gifte sig först med Brita Hermansson och flyttade till Forsås och senare med Anna Stina Hansdotter. Han står antecknad som sockenskräddare. Den yngsta sonen Per (1825–1883) gifte sig med Gertrud Persdotter och hamnade i Näsåker.

Den äldsta sonen Jonas (1813–1889) gifte sig med Lena Brita Jakobsdotter som föddes på hemmanet D.

Sonen Göran (1818–1873) gifte sig med Aurora Filipdotter (1813–1880) som var fosterbarn till Zackarias Lidblom (se hemman A ovan). Paret fick tillsammans tre barn, sonen Johan Peter (1848–1939), dottern Andrietta Helena (1850–1910) och dottern Kristina Mar-

→ garetta (1854–1934). Andrietta gifte sig med sin kusin Nils "Nicke" Sjödin som var son till Jonas Sjödin.

Laga skifte 1845

Efter delningar av hemman B och C, samt oklara skiften av skogsmarken begärde byborna 1843 att byns marker skulle skiftas på nytt.

Detta s.k. laga skifte medförde ganska stora förändringar så att gårdarna, d.v.s. själva husen, för Litt. 3.2 Pehr Persson d.ä. och Litt. 2.2 Per Persson d.y. måste flyttas eller byggas upp på nytt.

Kartan visar ägorna efter detta laga skifte. Kartan finns att studera på Lantmäteriets hemsida, historiska kartor över Lidgatu 1845. Beteckningar, ytor och ägare framgår av tabellen.

Efter det stora skiftet 1845 börjar uppdelningen av hemmanen att bli allt fler och tätare och därigenom mycket svåra att följa. Förutom att vissa hemman bytte ägare och delades på nytt så skedde även s.k. avyttringar, d.v.s. mindre delar av de olika hemmanen såldes eller uppläts till enskilda personer som födorådsplatser eller torp.

Under slutet av 1800-talet blev även skogsbruket allt viktigare och många hemmansägare sålde ut sin skog både till enskilda personer och till företag. Det var dessutom vanligt att man inte sålde marken utan bara avverkningsrätten under ett antal år. Att söka reda på alla dessa avtal är ett mycket omfattande arbete som kanske går att genomföra när alla dessa handlingar digitaliserats och gjorts sökbara i databaser.

Familjen Göransson–Sjödin

Familjen med fadern Göran Jonsson (1789–1852) och modern Kajsa Greta

(1782–1871) samt de sju barnen bodde på färjestället fram till Görans död 1852, men modern bodde kvar och fortsatte att frakta folk över älven i flera år därefter.

Trots den svåra uppväxttiden blev alla barnen starka och friska och bildade så småningom familjer och fick flera barn. Som tidigare nämnts så gifte sig sonen Göran med fosterdottern till Zackarias Lidblom (se hemman A), Aurora Filipsson (1813–1880). De bosatte sig på Prästgården i Ådals-Liden och fick tillsammans tre barn.

Äldsta sonen Johan Peter (1848–1939) gifte sig med Brita Greta Lidmark (1842–1888), som var dotter till Henrik Erssons dotter Anna Dorotea (från hemmanet B). Johan och Brita fick två döttrar.

Dottern Kristina Margareta (1854–1934) gifte sig med Jonas Olof Lind Hedberg från Minkelberget, Graninge där de även bosatte sig.

Den äldste sonen Jonas (1813–1899), som tog efternamnet Sjödin, gifte sig med dottern till Jakob Persson på hemmanet D, Lena Brita Jakobsdotter (1812–1891). Jonas var skräddare och familjen flyttade väldigt ofta de första åren. Ibland bodde de hos fadern och modern på färjestället i Forsås, ibland hos svärföräldrarna i Lidgatu. En kortare tid ägde han ett torp i Forsås och senare ett bebyggt torp i Norrnäs inom Edsele socken.

Hela årtiondet från 1840 och framåt försökte Jonas Sjödin att skaffa sig ett eget hemman i Kläpp, som var en del av Näsåker, men det var inte alldeles lätt eftersom han fick kämpa mot flera intressenter, bland annat sina egna svågrar, d.v.s. makarna till hustrun Lena Britas sysstrar Margreta och Anna Magdalena.

Till sist fick Jonas ett s.k. "fastebref" och var därefter den rätta ägaren till hemmanet nr 4 i Kläpp. Byborna begärde ett "laga skifte" år 1844 och efter flera års arbete med överklaganden och intriger fastställdes delningen först 1846. Vid denna delning tilldelades Jonas Sjödin en ersättning på 70 kronor av sin egen svåger Zackris Josefsson, vilket ledde till viss osämja mellan släktingarna.

Hemman och släkter 1880

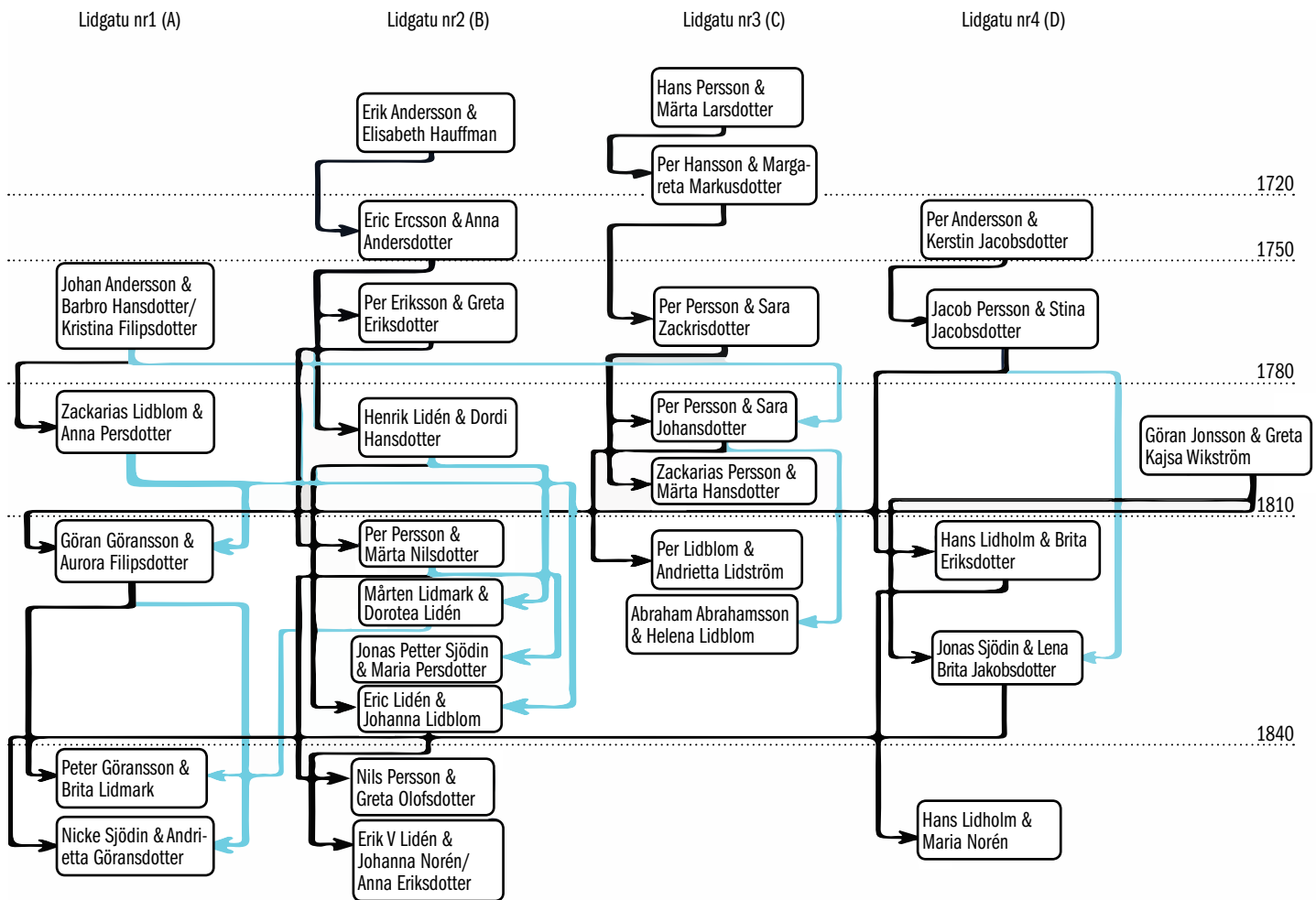
För att förstå alla de förändringar av ägande, avstyckningar och avyttringar som skedde under mitten och slutet av 1800-talet i Lidgatu har jag försökt göra en sammanställning för året 1880 utifrån de ursprungliga fyra hemmanen. Det är svårt att exakt fastställa inom vilka hemman som olika torp var belägna och var inhysefolket egentligen bodde, men jag har åtminstone försökt göra en korrekt sammanställning.

Det var med andra ord 121 personer som år 1880 bodde på de ursprungliga fyra hemmanen och vid 1890 års folkräkning registrerades 156 personer. Som jämförelse kan nämnas att år 1778 bodde ungefär 29 personer i byn. Idag (2012 i maj) finns det 26 personer över 15 år med postadressen Lidgatu.

Släktskap

Av praktiska skäl måste det under 1700- och 1800-talen varit mycket svårt att träffa människor, speciellt om man bodde på landsbygden. De färdmedel man hade var ju först och främst de egna benen. Fattigare människor hade knappast möjlighet att använda häst för nöjesturer och förutom att färdas på vatten fanns inte så många alternativ. Detta ledde i sin tur till att man sökte sin make eller maka

i den egna byn eller i grannbyn, vilket i många fall leddde till korsvis släktskap och i vissa fall även inavel. I en liten by som Lidgatu blev det naturligtvis så att man gifte sig med barn i granngården och oftast fanns det ju många barn på varje gård att välja mellan.

Tittar man specifikt på detta förhållande i Lidgatu under en hundraårsperiod uppstod det släktskap mellan gårdarna i ganska stor omfattning, men det kom in många människor från närliggande bygder också så att det blev aldrig tal om någon inavel. Jag har försökt att titta lite närmare på dessa släktförhållanden, men det är svårt att åskådliggöra det på ett enkelt sätt. I översiktsskildern visas endast de personer som har kopplingar mellan de ursprungliga gårdarna.

Sammanfattning

Min anfader Göran Jonsson, som av privata skäl flyttade från Gästrikland

till Ångermanland, kom att få stor inverkan på byn Lidgatu inom Ådals-Lidens socken på Västernorrland genom sina ättlingar. Byns utveckling präglades så småningom av skogsindustrin, precis som väldigt många byar efter Ångermanälven. Man upplevde en storhetstid kring sekelskiftet 1800–1900 och sedan har utvecklingen i stort följt den vanliga utvecklingen för skogsbyar, d.v.s. med avfolkning.

Naturligtvis finns det oerhört mycket mer att berätta både om släkten Sjödin och alla de som har bott och bor i Lidgatu, men det överlåter jag åt andra släktforskare. 🌲

Källor:

- Paul Lundins bok "Sanningar och sägner i Ådalsliden".
- J.P. Sjödens bok "Vår släkt".
- Hemsidor, speciellt Magnus Johanssons och Anita Berglunds.
- Kyrkoböcker, www.ancestry.se.
- Lantmäteriet, www.lantmateriet.se.

1 Hemsidan DISBYT- info

FÖRNAMN:
Per

EFTERNAMN: (Måste anges!)
Näsvis

SOCKEN (församling):
Dädesjö

LÄN:
Hela landet

TIDSPERIOD: (Årta)
från till

ANTAL TRÄFFAR PER SIDA:
25

Ignorera träffar från följande forskarnummer:
(Ex: 123 4567)

Sök Rensa HJÄLP

Senaste uppdateringar:
DISBYT-basen: 2013-02-04
Medlemsuppgifter: 2013-02-04
Antal sökningar:
Sun Feb 17

Familjeöversikt för Per Svensson Näsvis

Sven Månsson
f 1723 Dädesjö, Kronobergs län (**);
v 1751 Dädesjö, Kronobergs län (**);
d 1784 Dädesjö, Kronobergs län (*);

Maria Månsson
v 1751 Dädesjö, Kronobergs län (**);
d 1812 Dädesjö, Kronobergs län (*);

Per Svensson Näsvis
f 1762 Dädesjö, Kronobergs län (**);
v 1791 Dädesjö, Kronobergs län (**);
d 1806 Tyskland, (*);

Gift med Elin Nilsson
f 1759 Dädesjö, Kronobergs län (*); v 1782 Dädesjö, Kronobergs län (**); v 1791 Dädesjö, Kronobergs län (**); d 1820 Dädesjö, Kronobergs län (**);

Sven Persson
f 1792 Dädesjö, Kronobergs län (**);

David Pettersson
f 1794 Dädesjö, Kronobergs län (**); d 1848 Ronneby, Blekinge län (*);

Katarina Persdotter
f 1797 Dädesjö, Kronobergs län (**);

Jonas Persson
f 1802 Dädesjö, Kronobergs län (**);

Dispos ännu bättre

Under 2012 har Dispos blivit ännu bättre. Husförhörslängderna i fler församlingar har blivit gårdsindexerade i GIDx-projektet. Vi har fått underlag från Svar, så att kopplingarna till Svares volymer har blivit lika bra som till ArkivDigital och Genline. Det går nu också lätt att få fram kyrkoböckerna i Ancestry.

Kom igång att testa DISPOS, och se hur effektivt du kan forska med det. I denna artikel vill jag beskriva hur man finner en källa till en person man hittat i DISBYT, och hur man kan finna kyrkoboken, husförhörslängden eller en karta som visar byn.

Hitta källa från Disbyt

Jag har i DISBYT funnit Per Svensson Näsvis som jag är intresserad av [Bild 1]. Då trycker jag på boken efter födelsenotisen. Jag får då upp en sida i DISPOS som är uppdelad i olika avdelningar. Överst står att DISPOS har beräknat att födda 1762 i Dädesjö ska finnas i volym C:2, sidan 189. Det finns också symboler för de fyra kyrkoboksleverantörerna. Därunder finns en tabell över tillgängliga kyrkoböcker för 1762 i Dädesjö [Bild 2]. Längre ner finns möjlighet att söka efter en by i husförhörslängden. Ytterligare längre ner finns en tabell över personregister för Dädesjö som finns på CD eller via internet [Bild 3]. Till sist finns information från Skatteverkets bok *Sveriges församlingar genom tiderna* [Bild 4]. På högerkanten finns en Sverige-karta som visar var församlingen är belägen. Undertill finns länkar till både moderna och historiska kartor [Bild 5].

Jag är intresserad av Pers födelsenotis och jag har ett abonnemang på Ancestry, så jag trycker på Ancestry-ikonen. Jag får då upp sidan 188–189, och överst på sidan 189 står 1762, vilket ju var Pers födelseår [Bild 9].

Om jag kommer till exakt rätt sida eller ej beror på en kombination av faktorer. Sidnumret beräknas på andra släktforskares uppgifter om var andra notiser i kyrkoboken finns. En släktforskare har kanske angivit att födda 1760 finns på sidan 180 och en annan att födda 1763 finns på sidan 197. Sedan sker en uträkning av på vilken bild sidnumret finns hos respektive kyrkoboksleverantör. Denna uträkning blir ibland inte optimal. Mest rätt blir det hos ArkivDigital, eftersom vi där kan hänvisa till sida istället för bild. Det är också så att precisionen är bättre för födelseuppgifter än för vigsel- eller döduppgifter helt enkelt eftersom dessa oftare finns registrerade i DISBYT.

Den här gången fungerar allt bra, och vi har turen att Per är född i början av året. Som femte barn för året föds Per Svensson den 20 februari i torpet Askenberg.

Söka sida i husförhörslängd

Vi vill nu veta vad som står i husförhörslängden om Askenberg 1763. Vi går tillbaka till DISPOS-sidan och ungefär på mitten finns ett fält som heter *Uppslag i husförhörslängd*. Fyll i Askenberg och tryck på Visa [Bild 7]. Denna gång provar vi att trycka på Svar-ikonen, och efter inloggning får vi upp en ganska kladdig sida, men efter lite förstoring, ser vi att det faktiskt står Askenberg och vi finner familjen.

När det gäller sidhänvisningarna till husförhörslängderna är dessa gjorda i Genline, och stämmer exakt även i Ancestry, eftersom de använder samma bildtabas. För att hitta rätt sida i ArkivDigital, krävs att det finns ett sidnummer och att

Nya DISPOS - Söker efter Födda i , Dädesjö 1762

Ny version Juni 2012 - Rapportera glösa problem stora som små helt på DIS.Forum annars till dispos@da.se

2

Kyrkoböcker			
Församling	Volym	Sida	Visa sida*
Dädesjö/G	C:2	189	

Tillgängliga kyrkboksvolymer				
Volym	Period	Innehåll	Visa volym*	Synka
A:2	1738-1769	Husförhör		
C:2	1700-1775	Födda, Vigda, Döda, Inflyttade, Utflyttade		

3

Uppslag i husförhörslängder

För denna församling finns i Dispos ortregister till husförhörslängden.

Ange by eller gård:

SÖK I DISBYT

[per socken](#)

Register till kyrkoböcker				
Typ av länk	Period	Media	Länk	Producent
Vigda	1713-1854	cd	KGF:s databas 2004	Kronobergs genealogiska förening
Gårdar	1717-1923	Internet	SVAR:s by- och gårdaregister	SVAR
Döda	1811-1854	cd	KGF:s databas 2004	Kronobergs genealogiska förening
Födda	1811-1854	cd	KGF:s databas 2004	Kronobergs genealogiska förening
Födda	1861-1904	cd	KGF:s databas 2004	Kronobergs genealogiska förening
Vigda	1861-1920	cd	KGF:s databas 2004	Kronobergs genealogiska förening
Döda	1861-1920	cd	KGF:s databas 2004	Kronobergs genealogiska förening
Folkräkning	1880	Internet	Personregister till folkräkning	SVAR
Folkräkning	1890	Internet	Personregister till folkräkning	SVAR
Folkräkning	1900	Internet	Personregister till folkräkning	SVAR

4

Sökers sökfunktioner	
Socken Sök	Dädesjö
Register Sök	Dädesjö

Sveriges församlingar genom tiderna	
Namn i Disbyt	Dädesjö/G
Församling	Dädesjö
SCB-kod	078006
Pastoratskod	060508
Indelning	1600-talet utbrutet Herråkra, 1704 (beslut 1778-06-04, 1779-06-07 och 1793-01-17) införlivat Eke.
Pastorat	ca 1600 Dädesjö och Eke, ca 1600-1794 Dädesjö, Eke och Herråkra, 1704-1961 Dädesjö och Herråkra, 1962 Sjöåsa.
Uppslag i husförhörslängder	1717
Födelseregister från	1688

5

Karta
Modern karta från Biltta.se
Dädesjö Gamla Kyrka
Dädesjö Nya Kyrka
Historiska kartor från Lantmäteriet
Dädesjö Gamla Kyrka/G
Dädesjö Nya Kyrka/G
Dädesjö 1737-1787
Dädesjö 1737-1787

Olof CRONBERG
olof.cronberg@abc.se

Nya DISPOS - Söker efter Födda i Näsby, 1800 (0) 0

Ny version Juni 2012 - Rapportera gärna problem stora som små helst på [DIS Forum](#) annars till dispos@dis.se

Lista över indexerade församlingar med aktuellt ortnamn

Nr	Ortnamn	Församling	Län	Visa volym*
1	Näsby	Näsby	F	Visa församling
2	Näsby	Gärdslov	M	Visa församling
3	Näsby	Tollånga	M	Visa församling
4	Näsby	Vanstad	M	Visa församling
5	Näsby	Kristianstad Stadsförsamling	L	Visa församling
6	Näsby	Nosaby	L	Visa församling
7	Näsby	Söderbärke	W	Visa församling
8	Näsby	Bogsta	D	Visa församling
9	Näsby	Ås	H	Visa församling
10	Näsby	Forssa	D	Visa församling
11	Näsby	Botkyrka	A	Visa församling

Ortnamn	Årtal	Sida	Visa sida*
Askenberg	1763	0	
Askenberg	1789	188	
Askenberg	1806	341	
Askenberg	1818	263	
Askenberg	1818	136	
Askenberg	1825	333	
Askenberg	1831	197	
Askenberg	1835	199	

→ det är samma sidnumrering som använts hos ArkivDigital. I just detta fall finns inte någon sidangivelse, därför kan sidan inte hittas direkt hos ArkivDigital. Svar-sidorna bygger på att det är samma bild i den ursprungliga mikrofilmsrullen, och för det mesta blir det rätt.

Vill jag sedan se husförhörslängden i nästa volym går jag tillbaka till DISPOS-sidan och väljer Askenberg 1789. Denna gång trycker jag på Genline och får upp sidan där. Detta är ett mycket snabbt sätt att bläddra igenom husförhörslängder för torp och gårdar eftersom man får många volymer efter varandra.

Namnen som använts vid indexeringen i GIDx är de namn som finns på kartor idag eller som användes i den senaste husförhörslängden i slutet på 1800-talet. Vi har försökt hålla namnen normerade, men eftersom det är många olika personer som hjälpt till att registrera kan det växla. Får man inga träffar beror det på att någon annan stavningsvariant har använts.

Har du oturen att hamna på en församling som inte är indexerad får du gärna hjälpa till. Se slutet på denna artikel.

Hitta karta via Dispos

Askenberg är ju bara ett torp, så det kan man inte förvänta sig att finna i Lantmäteriets kartor som en egen enhet. Det kan finnas som ett torp på en bys ägor. Per Svensson Näsvis blev så småningom soldat i byn Näsby, därav soldatnamnet. Om vi vill se hur Näsby såg ut runt 1800 kan vi göra en sökning direkt i DISPOS. Tryck på länken *DISPOS-info* högst upp till höger.

I sökformuläret kan vi skriva in byn Näsby och året 1800. Trycker man på Sök-knappen får man upp att Näsby finns i minst 32 olika församlingar i landet [Bild 6]. Vi väljer Näsby i Dädesjö socken och trycker på *Via församling*. Till höger på skärmen finns ju Sverige-kartan och därunder finns länkar till kartor. Vi kan då titta på en modern karta hos *bitta.se*. Klicka på Dädesjö nya kyrka, zooma in och välj satellitbild för att se att det är kyrkan. Byt till vanlig kartbild igen, och zooma ut lite, så ser du Näsby by nertill till höger.

Vi kan sedan välja att titta på historiska kartor från Lantmäteriet. Klickar man på Dädesjö nya kyrka där, får man upp en tabell över kartor som finns inom en kvadratkilometer runt kyrkan, d.v.s. i huvudsak kyrkbyn. Under detta finns Näsby i två olika kartserier. Den ena serien är den som funnits i Gävle och den andra serien är den som tidigare funnits på länsnivå. Klickar man här, får man upp kartor som är gjorda under den angivna tidsperioden. Lantmäteriet tycker att det tar för mycket datakraft om vi söker på en för lång period, så därför har vi blivit tvungna att begränsa perioden.

Fungerar min webbläsare?

DISPOS fungerar bra med alla vanliga webbläsare. Ancestrys och Svares sidor öppnas automatiskt via webb-länkar som inte kräver några handgrepp. För att öppna sidor hos ArkivDigital och Genline tar man emot en liten fil med uppgift om vilken sida som ska visas. Ofta får man klicka i en ruta, att man ac-

cepterar att filen hämtas och visas. Detta kan se lite olika ut i olika webbläsare. För att se källorna måste man naturligtvis ha ett abonnemang hos den kyrkoboksleverantör som man vill använda.

Hur fungerar det med Ancestry?

Om man klickar på Ancestry-symbolen kommer man till en inloggningssida (om man inte redan är inloggad). Efter att du angett ditt lösenord, kommer du direkt till önskad sida. Fungerar bra på både PC och Mac.

Hur fungerar det med ArkivDigital?

När du trycker på en AD-länk får du en fråga om att öppna en fil som heter *show.aiid*-link. Svara ja på frågan och kryssa om möjligt i att filen ska öppnas automatiskt. Om inte filen öppnas automatiskt, får du klicka på den hämtade filen. Detta kan se lite olika ut beroende på vilken webbläsare du använder. Fungerar bra på både PC och Mac.

Hur fungerar det med Genline?

För att använda Genline, måste du tanka ner och installera ett särskilt program från DIS hemsida, som heter DisGid. Instruktioner för hur du gör det finns på hemsidan. När du sedan trycker på en Genline-länk får du en fråga om att öppna en fil som heter *show.digid*-link. Svara ja på frågan och kryssa om

möjligt i att filen ska öppnas automatiskt. Detta kan se lite olika ut beroende på vilken webbläsare du använder. Fungerar enbart på PC.

Hur fungerar det med Svar?

När man klickar på en Svar-länk kommer man till en inloggningssida (om man inte tidigare är inloggad). Efter inloggning, klickar man på en knapp som heter Bild. Man får då upp den önskade sidan. Funkar bra på PC och Mac, samt enligt uppgift även med Linux.

Hjälp till att indexera de sista församlingarna

I samarbete med Geline har DIS medlemmar inom ramen för GIDx-projektet hjälpt till att indexera ortnamnen i husförhörslängderna. Under 2012 blev ytterligare 300 församlingar klara, så nu är totalt 2150 församlingar klara. I dessa församlingar finns 10 miljoner registreringar av platser kopplade till sidnummer. Fortfarande finns ett antal församlingar kvar att indexera. Luckorna är störst i följande län: Skaraborg, Älvsborg, Stockholm och Jönköping. Indexeringen görs i Geline, som man får gratis tillgång till under registreringsperioden. Är du intresserad? Läs mer på DIS hemsida under *Projekt > GIDx > gårdsvindexering* eller kontakta *gidx-samordnare@geline.se*. 🐼

Avlidna Dis-medlemmar

141	Gösta Simmons, Norrtälje	22893	Åke Ottosson, Aspabruk
192	Hans Ahlberg, Farsta	22933	Nils Nyman, Sundsvall
1053	Olle Hellberg, Göteborg	23111	Sven Sjöns, Sollentuna
1532	Ulla Sköld, Västerås	23418	Per Nyberg, Västra Frölunda
1671	Inge Andreasson, Brandbergen	24217	Kjell Carlsson, Osby
2044	Bengt Berg, Göteborg	24476	Kjell Öhman, Vallentuna
4551	Ingmar Svensson, Växjö	25808	Jan Schoug, Lidköping
4989	Per Olof Nordell, Falun	25814	Eje Hultgren, Oskarshamn
5501	Allan Karlsson, Torshälla	25842	Karin Björklund, Örebro
5675	Oscar Dahlbäck, Habo	26210	Lars-Eric Gullberg, Västerås
5921	Åke Andersson, Tyresö	26958	Gunilla Flaig, Göteborg
6095	Inger Björklund, Veberöd	26990	Arne Hansson, Ystad
6875	Olof Rosenius, Östersund	27360	Pia Appelgren Källberg, Ösmo
7291	Gunnar Svensson, Malmö	27532	Per-Evert Engvall, Kista
7660	Ulla Wastesson, Rönninge	27783	Ingvar Svensson, Eksjö
7795	Hans Hederström, Surahammar	27977	Kent Sjöberg, Källinge
8185	Ulla Drakenberg, Stocksund	29158	Sven Windrup, Bromma
9452	Nils Ferm, Värnamo	29204	Nils-Erik Sundstedt, Klagshamn
9486	May Britt Nyberg de González, Helsingborg	29823	Phil Osen, USA
9530	Lars Pehrsson, Klagshamn	29943	Olle Ericsson, Färila
9654	Bengt-Åke Sollenius, Handen	30065	Knut Oskar Blomdahl, Kungsbacka
10060	Lennart Olsson, Stensungund	30968	Kent Eriksson, Lindome
10189	Nils-Åke Ek, Täby	31186	Alf Blomdahl, Timmersdala
10514	Birgitta Nilsson, Gnesta	32556	Stefan Ronnerstam, Hjo
10534	Anders Gotthardsson, Skövde	34574	Bo Nylander, Härnösand
10543	Bitten Ölander, Linköping	34624	Reinhold Wallenberg, Vänersborg
11662	Anna-Märta Hafström, Jonsered	37248	Kenneth Sanborn, Lycke
13449	Leif Velén, Billdal	38301	Arne Levin, Gamleby
13942	Sven Jartorp, Malmö	40461	Carl-Åke Hjalt, Munka-Ljungby
15400	Sten-Olof Forsberg, Noraström	40976	Inge Hesselius, Uppsala
17408	Lars Debrén, Gävle	41051	Åke Ling, Angered
17779	Reinhold Carlsson, Västra Frölunda	41934	Göran Persson, Jonstorp
19643	Åke Wik, Ånge	42027	Roland Haglund, Östersund
19990	Per-Arne Ohlsson, Österbymo	42502	Karl-Emil Eriksson, Vaggeryd
20103	Sune Lundgren, Hörby	43304	Gunilla Runwall, Värmdö
21098	Rolf Karlsson, Falkenberg	43662	Christer Ljung, Söderhamm
21459	Rune Bergkvist, Mölndal	45099	Barbro Nilsson, Linköping
21734	Arne Johnsson, Kode	45285	Christer Karlsson, Malmö
22037	Olof Larsson, Kinnared	46392	Gunnar Bylin, Rönninge
22048	Elfrid Isaksson, Kiruna	46434	Maria Lagerström, Norrköping
22744	Stina Jeppsson, Järnforsen	46647	Kenneth Duncker, Umeå

Nya cd-skivor i Forskarstugan

Häradsekonomska kartan ny (DISCD#386)

Häradsekonomska kartan gjordes från 1859 till slutet av 1930-talet. Den baseras på laga skifteskartor och ger en bra överblick över markanvändning, vegetation, bebyggelse och kommunikationer. Föreningen DIS har gjort en omarbetning av skivan från 2003 med ett nytt menyprogram som passar dagens webbläsare. Kartmaterialet är detsamma.

Häradsekonomska kartor har tyvärr inte producerats för alla län. Avsevärda delar som mellersta Norrland, Småland, Gotland och Bohuslän finns inte karterade och ingår inte på skivan.

Skivan innehåller kartbilderna i DjVu-format. Skivan kan användas både i Windows och på Mac men kräver en nyare webbläsare.

DIS - www.dis.se Pris: 250 kr + porto

Generalstabskartor söder om Mälaren (DISCD#387)

Generalstabskartan framställdes under en ca 150 år lång period. Gravyren av det första bladet påbörjades 1827, men utgivning för civila ändamål påbörjades först 1857. De sista reviderade generalstabskartorna utgavs under 1970-talet, då kartserien ersattes helt av den topografiska kartan.

Kartorna på våra dvd:er är sammansatta generalstabskartor över ett antal tätortsområden. De har anpassats till koordinatsystemet RT90. DIS har konverterat kartorna till JPG-format och preparerat så att de enkelt kan importeras som färdiga underlagskartor i Disgen 8.2c eller senare version.

De två dvd:erna innehåller kartor söder respektive norr om Mälaren. Skivorna innehåller inte alla generalstabskartor som framställts utan endast en del av dem!

Skivorna innehåller kartbilderna i vanligt jpg-format. Dessa kan läsas i alla webbläsare. Skivan kan användas både i Windows och på Mac men menysystemet kräver en nyare webbläsare.

DIS - www.dis.se Pris: 250 kr + porto

Generalstabskartor norr om Mälaren (DISCD#388)

DIS - www.dis.se Pris: 250 kr + porto

Medlemsbeställningar

Medlemmar kan beställa från Dis på vår hemsida www.dis.se > Butik eller genom att ringa Dis kansli på telefon 013-149043. Betala i förskott till Dis plusgirokonto 14033-5 eller bankgiro 5009-6742. Ange alltid medlemsnummer och vilken vara det gäller. Porto ingår i priserna om annat ej anges. Ring Dis kansli vid frågor!

Disgen

- DISGEN 8.2d 750 kr
- Uppgradering 350 kr
(uppgradering från Disgen version 8.1 eller äldre)

Vill man köpa en uppgradering för 350 kr krävs oavbrutet medlemskap sedan förra köpet av DISGEN. Saknas oavbrutet medlemskap får man köpa en 8.2d för 750 kr för att uppgradera sig.

CD/DVD-skivor

- Sveriges befolkning 1880, 1890, 1900, 1970, 1980 och 1990.
- Sveriges dödbok (1901-2009)
- Begravda i Sverige, version 2
- Rotemannen

Pris: 500 kr per cd/dvd-skiva. Porto tillkommer med 30 kr oavsett antal skivor.

- Svenska ortnamn
- Pris: 200 kr per cd/dvd-skiva. Porto tillkommer med 30 kr oavsett antal skivor.

- Generalstabskarta syd
- Generalstabskarta nord
- Häradsekonomisk karta

Pris: 250 kr per dvd-skiva, porto tillkommer med 30 kr oavsett antal skivor.

Paketpris: De tre dvd-skivorna för 650 kr, inkl. porto.

Släktforskarförbundets handböcker

1. Emigrantforskning
(Anna-Lena Hultman & Ted Rosvall)
2. Fader okänd
(Elisabeth Reuterswärd)
3. Kartforskning
(Karl-Ingvar Ångström & Björn Johansson)
4. Soldatforsa!
(Lars Ericson Wolke)
5. Smedforsa!
(Ulf Berggren)

Pris: 200 kr per del 1-3, 230 kr för del 4, 220 kr för del 5, porto tillkommer med 50 kr oavsett antal handböcker.

Paketpris: del 1-4 (ej del 5) för 830 kr, inkl. porto.

Äldre nr av Diskulogen

- 1 mån av tillgång 20 kr/nr

Dis-pin

Dis-pin emalj/gulmetall 25 kr

Register till vigsellängder

Se Dis hemsida.

Ny Disgen-fadder är Hans Nyman i Sjömarken utanför Borås.

Faddrarna har talat om på vilket sätt de vill bli kontaktade. Den kontaktinformation som *inte* står inom parentes bör användas i första hand. Faddrarna är listade i postnummerordning.

DisGEN/Linux Sverige

Roy Johansson, Götene	0511-58020
roykleva@gotanet.com	dag+kv
Peter Landgren, Brunskog	0570-53021
peter.talken@telia.com	

Äldre DisGEN/Mac

Kerstin Bjernevik, Kista	08-7511630
kerstin.bjernevik@bredband.net	
Kerstin Olsson, Eslöv	0413-15697
kerstin@dis-syd.se	
Sven Olby, Västerås	021-20494
sven.olby@telia.com	

Reunion/Mac

Helge Olsson, Anderslöv	0410-20002
helge@dis-syd.se	
Sven Lövfors, Axvall	0511-62025
sven@lovfors.se	
Gunilla Hermander, Hudiksvall	0650-94188
macnilla@telia.com	
Micael Olsson, Åre	
micael.olsson@itare.se	
Kerstin Farm, Marfors	0701-770111
kerstin@farm.se	

Min Släkt/PC

Torgny Larsson, Malmö	(040-510766)
t.larsson@tele2.se	
Elinor Elmborg, Södertälje	08-55013205
jagelli@hotmail.se	
Lotta Sörensen, Sölvesborg	0704-407436
lotta.1957@gmail.com	
Kjell Croné, Göteborg	031-159538
kjell.crone@home.se	kv
Annelie Lindgren Kedehag, Bollebygd	(033-288388)
petared@gmail.com	kv
Daniel von Schantz, Falun	
daniel.von-schantz@edu.borlange.se	
Bo Svartholm, Frösön	063-44286
bo.svartholm@snf.se	

DisGEN/PC Sverige

Fadderlista i postnummerordning

Rolf Ahlinder	Handen	0739-127288	rolf.ahlinder@dis-ost.se
Staffan Bodén	Tullinge	08-7788733	(hampus3249@gmail.com)
Stig Geber	Uttran	08-53030734	stig.geber@telia.com
Håkan René	Vällingby	08-57974560dag	(hakan.rene@gmail.com)
Carl-Göran Backgård	Åkersberga	08-54061136	cg@milstolpen.org
Torgny Larsson	Malmö	(040-510766)	t.larsson@tele2.se
Bengt Kjellerström	Lund	(0702-703944)	bengt@kj2.se
Anders Larsson	Svedala	040-400233	anders@dis-syd.se
Jan Nilsson	Staffanstorps	046-255788kv	(fotojanne@bredband.net)
Gunnar Persson	Höganäs	042-330515	(gunnar.persson@mailbox.swipnet.se)
Caj Nilsson	Svalöv		caj.nilsson@tele2.se
Rune Jönsson	Kristianstad	044-245217	(runejoensson@telia.com)
Donald Freij	Värnamo	(0370-650793)	donald@freij.se
Arne Sörlöv	Tving	0455-70304	(arne@sorlov.com)
Jan Jutefors	Rockneby	0480-66565kv	(jan.jutefors@telia.com)
Christina Claeson	Göteborg	031-159538kv	ch_claeson@hotmail.com
Jan-Åke Thorsell	V Frölunda	031-291155	(jama.thorsell@spray.se)
Kent Lundvall	Uddevalle	0522-74740	(k.lundvall@telia.com)
Karl-Erik Lerbro	Kinna	0320-13235	(karl-e.Lerbro@telia.com)
Hans Nyman	Sjömarken	033-254993	hansnyman@telia.com
Kristina Andersson	Lidköping	(0510-27093kv)	foreningar.kristina@gmail.com
Robert Mallander	Taberg	(036-308148kv)	robert@mallander.se
Börje Jönsson	Eksjö	0381-10840	(b_json@hotmail.com)
Karl-Edvard Thorén	Linköping	013-101151	0708-594629
Torsten Ståhl	Norrköping	011-148066	(totta.stahl@telia.com)
Elisabeth Molin	Havdhem	0498-481377	(elisabeth@imolin.se)
Stig Svensson	Flen	0157-70138	(runeby@telia.com)
Gunnar Jonsson	Säffle	(0533-10559)	dis707@kilagenealogen.se
Bengt Hammarström	Karlskoga	0586-36587	b.hammarstrom@telia.com
Jan Wallin	Örebro	(019-183830kv)	jan.wallin.orebro@telia.com
Claes Embäck	Gävle	026-192500	(classe.e@tele2.se)
Kurt Wikholm	Gävle	026-102344	(kwikholm@gmail.com)
Tony Rödin	Bollnäs	(070-3506304)	tony.rodin@gmail.com
Bodil Orremo	Frösön	063-44666	(bodil.orremo@bredband.net)
Arne Bixo	Fränsta	0691-30502	(arne.bixo.dis@telia.com)
Joacim Söderström	Sundsvall	060-155030	(joacim.h.soderstrom@telia.com)
Örjan Öberg	Härnösand	0611-22188	(orjan@bakskuru.se)
Peter Johansson	Örnsköldsvik	0660-375567	(peter.johansson-oer@telia.com)
Lennart Näslund	Örnsköldsvik	0660-372109kv	(lintagan@home.se)
Tommy Jacobsson	Umeå	090-32493	tommy.umea@gmail.com
Laila Larsson	Ersmark	0910-720041	(laila.tuva@telia.com)

DisGEN/PC Danmark

Georg Agerby	Brändby	+45-43965337	g.agerby@jubii.dk
--------------	---------	--------------	-------------------

DisGEN/PC Finland

Max Forsén	Nämnäs	+358-405857158 kv	(mforsen@tawi.fi)
Henrik Mangs	Vasa	+358-500268361 kv	henrik.mangs@netikka.fi

DisGEN/PC Norge

Knut Egil Hamre	Halden	+47-69176169	keh-dis@online.no
Alf Christophersen	Songe	+47-37164209	alf.christophersen@medisin.uio.no

Dis faddrar är en grupp erfarna medlemmar som på ideell basis åtagit sig att dela med sig av sina erfarenheter till andra medlemmar, via telefon och mejl. Det finns inga garantier för att dina problem blir lösta genom att du kontaktar en fadder, eller att du slipper datorrelaterade olyckor. Genom att kontakta en fadder har du förbundit dig

1. att ha tagit en säkerhetskopia innan samtalet (mejljet)
2. att följa fadderns råd på egen risk
3. att ha samtyckt till att faddern inte kan göras ansvarig på något sätt för eventuella fel, misstag, dataförluster eller annan skada.

DISBYT-ombud (Sverige)

Carl-Olof Sahlin, Täby 08-7563314
carl-olof.sahlin@telia.com

Christer Thörn, Perstorp 0709-967687
disbyt@dis-syd.se

Donald Freij, Värnamo 0370-650793
donald@freij.se

Lena Zariqi Henriksson, Lessebo 0702-444115
leza@bredband.net

Charlotte Börjesson, V Frölunda 031-478093
charlotte.borjesson@telia.com

Hans Vappula, Landvetter 031-945132
hans.vappula@gmail.com

Håkan Asmundsson, Linköping 013-154126
hakan@asmundsson.nu

Rolf Eriksson, Vikingstad 013-81283
rolferiksson@brevet.se

Kerstin Malm, Örebro 019-260585
kegubi60@gmail.com

Boine Nurmi, Västerås 021-417344
boine.r@nurmi.nu

Bernth Lindfors, Njurunda 060-31524
bernth.lindfors@telia.com

DISBYT-ombud (Sverige & Finland)

Gunnar Bergstedt, Stockholm 08-250966
gunnar.bergstedt@gfh.se

Dis Arkiv

c/o Jan Nilsson, Lagerlöfs väg 14, 245 32 Staffanstorps
dis_arkiv@dis.se 046-255788 kv

Daniel

Eva

Elisabeth

Marianne

Staffan

Josefine

Charlotte

Björn

Bo

Karl-Ingvar

Erik

Ordförande

Daniel Berglund,
 Hängestensvägen 38, 421 67 Västra Frölunda,
 031-443 143,
daniel.zz.berglund@gmail.com

Vice ordförande

Eva Dahlberg, Brunnsgratan 28, 553 17
 Jönköping, 036-169 857,
eva_dahlberg@bredband.net

Sekreterare

Elisabeth Leek, Norra Notåsa,
 573 73 Sunhultsbrunn, 0140-212 25,
elisabeth.leek@telia.com

Ekonomiansvarig

Marianne Strömberg, Sleipnervägen 13 2tr
 136 42 Handen, 08-777 66 82
marianne.stromberg@bredband.net

Övriga ledamöter

Staffan Knös

Kyrkogatan 5, 372 30 Ronneby
 0457-14093, 1338-sek@telia.com

Josefine Nilson, Brunstorpsvägen 26 A
 561 36 Huskvarna

036-145450, *josfine-nilson@swipnet.se*

Charlotte Börjesson

Tenorgatan 8, 42138 Västra Frölunda
 031-478093, *charlotte.borjesson@telia.com*

Björn Ljunggren

Strandrågsvägen 7, 59054 Sturefors
 013-52577, *bjornljunggren@swipnet.se*

Bo Kleve, Solhaga 7, 582 47 Linköping,
 013-104 204, *bok+dis@kleve.se*

Karl-Ingvar Ångström

Hemmansvägen 87,
 871 53 Härnösand, 0611-203 41,
karl-ingvar.angstrom@telia.com

Erik Thorsell

Storgatan 33 A, 88130 Sollefteå
 0620-58313, *erik.thorsell@telia.com*

Valberedning

Sammanställande: **Sture Bjelkåker**,
 013-150902, *sture.bjelkaker@comhem.se*

Dis-Nord

c/o Linder, Burliden 7,
937 92 Burträsk, 070-2294804
ordf_nord@dis.se
Hemsida: www.dis-nord.se
Ordf: Anna Linder

Medlemsträff i Skellefteå

DIS-Nord hade en träff, där vi bjöd in alla medlemmar i DIS-Nord och DIS, i februari. Vi höll till i Stiftsgårdens mysiga ryggstuga som blev fullsatt. Vi hade en trevlig träff där vi bland annat pratade om Disgen, Disbyt och Dispos. I stället för en traditionell föredragshållare tog vi ett nytt grepp genom att bjuda in berättaren Pär-Erik Wikström. Pär-Erik vann SM i BerättarSlam 2008. Han underhöll oss med släkterelaterade berättelser på bonnska. Tack alla medlemmar för en trevlig dag!

Foto: Göran Skog

Årsmöte i Luleå

DIS-Nords årsmöte kommer att hållas i Luleå lördagen den 13 april.

ANNA LINDER

Dis-Mitt

c/o Lilliesköld, Johannedalsv 150,
863 37 Sundsvall,
060-155 030, ordf_mitt@dis.se
Hemsida: www.dis-mitt.se
Ordf: Rolf Lusth

DIS-Mitt har haft sitt årsmöte och årsmötesförhandlingarna klarades snabbt och effektivt av med externt inkallade årsmötesordföranden Johnny Torvaldsson. Valberedningen hade gjort ett gott jobb, och den vakanta styrelseplatsen fylldes nu, med en i styrelsesammanhang helt ny person, vid namn Patrik Åslund. Han är bosatt i Östersund, men har anknytning till Härjedalen. På så sätt är nu styrelsen lite mer täckande vad avser vårt geografiska område. Det sistnämnda är som bekant väldigt vidsträckt. Vad som skulle behövas nu, är att hitta intresserade medlemmar som kan verka i X län, både vad avser Hälsingland och Gästrikland.

Vad gäller just breddning av vår verksamhet, så har vi planerat att tillsammans med JLS träffa DIS Sør-Trøndelag på Släktforskningsdag i Östersund den 16 mars. Vi påbörjade diskussioner om samarbete över landsgränsen redan sent i höstas, när representanter för både JLS och DIS-Mitt var till Trondheim, på den norska Släktforskningsdag. Det är för övrigt planerat en gränsträff mellan släktforskare från Norge och Sverige under hösten. I planeringen av denna träff har DIS Sør-Trøndelag varit engagerade, så därför har även DIS-Mitt beslutat att vara med i diskussionerna runt detta evenemang. Mötet kommer att hållas i Oslo den 14 mars så efter detta möte kommer föreningen att gå ut med information till medlemmarna.

Allmänt sett avser styrelsen att under kommande verksamhetsår fokusera på utbildning och information då det gäller datoranvändning, så därför behöver vi finna personer som är villiga att engagera sig i föreningens aktiviteter på dessa områden. Ett första steg i detta är att delta i en utbildning av kursledare för Disgen vilken kommer att äga rum inom kort. På så sätt hoppas vi på ett bättre sätt kunna uppfylla önskemålen om kurser på alla nivåer vad avser Disgen.

ROLF LUSTH

Dis-Bergslagen

Ekevägen 2 B, 722 18 Västerås,
021-14 33 61
ordf_bergslagen@dis.se
Hemsida: www.dis-bergslagen.se
Ordf: Brage Lundström

Ny lokal

Den 30 januari 2013 hade vi invigning eller "Öppet Hus" i Västerås, i en för oss ny lokal. Vi har hyrt in oss i en datorlokal som ABF Vux har för vuxenutbildning. Den tidigare lokalen, som vi haft under ett tiotal år, har drabbats av vattenskada och är obrukbar för vårt utåtriktade behov.

Ett 20-tal medlemmar besökte invigningen. Alla var helt överväldigade av de kvaliteter som fanns i förhållande till den "gamla" lokalen. Vi kommer att ha "Öppet hus" varannan onsdag fram till i april. Det finns sex datorer med fri surfning och tillgång till våra abonnemang på ArkivDigital, Genline (svenska Ancestry) och Svar samt ett stort antal cd-skivor. I fikalokalen har man fritt kaffe i automaten. I förhållande till den tidigare lokalen är det rena lyxtillvaron för våra besökare.

DISGEN-handboken

Eftersom vi inte längre kan anlita det tidigare tryckeriet, som tryckt våra handböcker i DISGEN kommer vi tvingas höja kostnaden för tryckta handböcker. Det nuvarande priset på 200 kr exkl. frakt torde behöva höjas med minst 50 %. Antagligen blir det därmed slut med tryckning och försäljning till andra än möjligtvis våra egna medlemmar.

Trots detta jobbar vi oförtrutet på med ett fortsättningsmaterial, och hoppas hitta ett sätt att producera billigare. Möjligtvis får det bli svartvitt tryck.

Den 9 mars 2013 medverkade vi vid släktforskarklubbarna i Lindesberg och Noras egna "Släktforskarmässa" i konferensanläggningen Masugnen i Lindesberg. Sista veckoslutet i augusti kommer därefter Släktforskardagarna i Köping, som släktforskarklubbarna i KAK-regionen ansvarar för.

Utöver vår egen hemsida www.dis-bergslagen.se där vi har ett stort antal handledningar bidrar vi med material om Bergslagen i "Bergslagsrötter" www.genealogi.se/bergslagen. Där kan man hitta mycket om det område som kommer att behandlas på Släktforskardagarna i Köping.

BRAGE LUNDSTRÖM

Dis-Öst

Anderstorpsvägen 16,
171 54 Solna, 08-7511630,
ordf_ost@dis.se
Hemsida: www.dis-ost.se
Ordf: Carl-Olof Sahlin

När släkten är full av soldater

Har du koll på dina soldater? De i släkten alltså. Om inte kan jag varmt rekommendera ett besök på Krigsarkivet (KA), Banérgatan 64, Stockholm. Vi var ca femton personer från DIS-Öst som fick en mycket trevlig och initierad guidning av arkivarie Carina Gunnarsson tidigare i år. Det hela började med en historiebeteckning från 1805, då Gustaf IV Adolf beordrade att alla gamla arkivhandlingar från försvarsmakten skulle samlas på ett enda ställe. Det benämndes Konungens krigsarkiv.

I arkiven finns nu äldre militära handlingar ända från 1500-talet. De äldsta består framförallt av kartor, som på den tiden var handritade. Där finns ca 20 000 hyllmeter akter på första våningen, men samlingen rymmer dessutom 60 000 hyllmeter som förvaras i en depå i Frihamnen. En trappa upp rymmer ett bibliotek med ca 230 000 titlar, som speglar arkivets ämnesområden.

Man kan inte boka plats i forskarsalen, men de 17 platserna brukar oftast räcka till. För att få tillgång till en akt, måste man förbeställa den (aktuell volymbeteckning anges) några dagar i förväg via e-post eller telefon, se www.ra.se. Referenslitteratur finns i salen och tjänstgörande arkivarie hjälper gärna till med att finna det man behöver. På tredje våningen finns den digra kartsamlingen och skanningsateljén där ca 35 000 handritade kartor från 1600-, 1700- och början på 1800-talet, samt kartor och sjökort från hela världen finns samlade. Skannade handlingar skickas vidare till SVAR och kan sökas via deras hemsida. Som sagt, vem som helst kan besöka KA för att forska efter sina släktingar. Alla handlingar är tillgängliga för allmänheten förutom vissa som är hemligstämplade. Dessa fordrar särskild prövning för att få utlämnas.

LOUISE NORMAN

Foto: Göran Skog

Dis-Filbyter

c/o Frykman, Arrendegatan 5,
583 31 Linköping,
013-214937, ordf_filbyter@dis.se
Hemsida: www.dis-filbyter.se
Ordf: Ulf Frykman

Dis-Filbyter

DIS-Filbyter är en ideell regionförening för Östergötland och södra Södermanland.

DIS-Filbyter startades 30 november 2006 och har i dag ca 700 medlemmar. Ca 30 % av alla DIS-medlemmar i regionen är också med i DIS-Filbyter. Medlemsavgiften är 100 kr/år. Medlemskap förutsätter medlemskap i DIS (150 kr/år).

DIS-Filbyter har som ändamål att på olika sätt främja kunskap om, förståelse för samt användning av datorn som ett redskap inom släktforskningen.

DIS-Filbyter för, via sin ordförande, medlemmarnas talan i styrelsen för Föreningen DIS. DIS-Filbyter är medlem i Sveriges Släktforskarförbund.

Vår verksamhet är bl.a. medlemsträffar med föredrag, demonstrationer av datorprogram och annan teknisk hjälp för släktforskare. Kursverksamhet i DISGEN, från nybörjarnivå till avancerad användning.

Vi bedriver fadderverksamhet. Medlemmarna kan kontakta en fadder, för att få svar på enkla frågor, råd etc. både vid programstart och körning av DISGEN eller andra släktforskningsprogram. Vi samarbetar med släktforskarföreningar inom området. Vi har en egen hemsida för att underlätta elektronisk kontakt släktforskare emellan.

På hemsidan framgår också våra föreläsningar och kurser som hålls runt om i verksamhetsområdet.

STYRELSEN

Dis-Väst

c/o Holm, Lilla Fridhemsgatan 2,
414 73 GÖTEBORG
ordf_vast@dis.se
Hemsida: www.dis-vast.o.se
Ordf: Jonny Holm

Dis-Väst har en spännande vår framför sig, med ett vårmöte i maj i det fagra Bohuslän. Den 4 maj besöker vi Vikarvets museum i Lysekil. Innan dess hade vi vårt eget årsmöte och vi arrangerade tillsammans med DIS deras årsmöte den 9 mars i Mölndal.

I lokalen på Götaforsliden har vi under våren flera kurser och temakvällar och en och annan träff på bibliotek i närområdet. Släktforskningsdag(ar) lockar en mängd besökare och i bland annat Göteborg, Uddevalla och Borås kommer det att anordnas olika evenemang.

Hemsida

Vår hemsida håller äntligen på att få ett välbehövligt ansiktslyft. Den nya hemsidan finns att beskåda på: <http://dis-vast.o.se/wordpress>. Än så länge finns båda sidorna parallellt men fokus kommer att vara på den nya versionen.

Att forska om sin släkt, eller någon annan sidogren, är allt populärare och den ökade användningen av surfplattor och smartphones gör det möjligt att ha med släktforskningen i handväskan eller fickan, en fantastisk utveckling. Det finns nu många olika släktforskningsappar att välja bland. Disgen finns ännu inte som app, men ett alternativ är att ladda upp släktforskningen på Disbytt för att på så sätt göra den lättillgänglig, eller att använda ett annat program som komplement. Den nya tekniken innebär också nya utmaningar för våra faddrar som försöker hålla jämna steg med tekniken.

CHRISTINA CLAESON

Dis-Småland

c/o Timander, Landshövdingeg. 10,
392 31 Kalmar
ordf_smaland@dis.se
Hemsida: www.dis-smaland.se
Ordf: Rainer Timander

Årsmöte i Älmhult

DIS-Smålands årsmöte går av stapeln lördagen den 13 april, kl 10.00 i Aktivitetshuset, Ikeagatan 8, Älmhult.

Vårt föredrag vid årsmötet handlar om "Arkivmaterial som inte finns på Internet". Förste arkivarie Claes Westling, Riksarkivet, är föredragshållare. Då vi idag är bortskämda med att allt finns på internet kan det vara hälsosamt att få veta vad som inte finns.

I samband med en frågestund om Disgen finns det möjlighet att se ett föredrag på videolänk från Universitetet i Uppsala. Ämnet är DNA, högaktuellt i högsta grad.

För 15 år sedan började jag i liten skala släktforska på min hustrus släkt. På mödernet gick det snabbt att få ihop en ansedel som gick tillbaka till 1700-talet. På hennes fars sida var det trögare, men jag kämpade på. När det var som mest besvärligt fick jag frågan om varför jag inte släktforskar på min egen släkt. Jag hade ju bara ett tjugotal levande släktingar i Sverige och Kanada och då alla kyrkoböcker förstördes under kriget fanns inget material att börja släktforska i.

Men en släkting i Varberg ringde sedan och berättade att det nu finns kyrkoböcker från hemtrakterna på nätet. Jag var skeptisk, men det stämde. Numera har jag funnit släkt, förutom de som gått ur tiden, i Ryssland två grenar, Finland två grenar och Kanada två grenar.

Det bekymmer som jag har just nu är att släkten i Ryssland inte vill att födelsedata delas ut till alla i släkten medan släktingarna i Kanada vill publicera allt på Facebook. Där sitter jag som ett får mellan två höttappar. För stunden gör jag ingenting åt saken. Min personliga åsikt är att jag ska följa svensk lag samt att jag ska respektera Ryssland-grenarnas åsikt.

Som ni har märkt så har vi en duktig redaktör för vår medlemstidning SmåDi-sigt, han har vid ett par tillfällen framfört åsikten att jag skall skriva om mina upplevelser om min släkt och det historiska skeendet som har förevarit det som ledde till att det blev som det blev. Kanske jag kan samla tillräckligt med mod att skriva om det. Som ni kan ana så är det en psykologisk spärr som man måste kliva över för att orka ta sig an saken.

Välkomna till vårt årsmöte!

RAINER TIMANDER

Dis Syd

Porfyrvägen 20,
224 78 Lund,
ordf_syd@dis.se
Hemsida: www.dis-syd.se
Ordf: Jan Nilsson

Landskrona 600 år och årsmöte

2013 fyller den skånska staden Landskrona 600 år. För att högtidlighålla detta jubileum kallar DIS Syd sina medlemmar till årsmöte i Landskrona söndagen den 14 april kl. 13. Mötet äger rum i Landskrona församlingshem som är beläget i hörnet av Artillerigatan och Eriksgratan.

Landskrona firar att det är 600 år sedan Erik av Pommern utfärdade stadens första privilegiebrev. Det var den 20 mars 1413 som Landskrona fick sina stadsprivilegier. Från och med 2009 firas stadens födelsedag. Jubileumssymbolen är lanserad och ett räkneverk har startat som räknar ner år, dagar, timmar, minuter och sekunder fram till invigningen av jubileumsåret den 20 mars 2013.

Hur firar man en stad som fyller 600 år? Det och Landskronas förändringar under 600 år kommer föredraget på vårt årsmöte att handla om.

Efter en kaffepaus blir det sedanliga årsmötetsförhandlingar med redovisning av hur år 2012 förflutit samt val av funktionärer för kommande verksamhetsår. Årsmöteshandlingarna och valberedningens förslag finns tillgängliga via föreningens hemsida, www.dis-syd.se, cirka två veckor före mötet.

Välkomna till årsmötet och påverka föreningens kommande verksamhet eller bara umgås en stund med likasinnade. Som vanligt serveras kaffe, te och smörgåsar till en billig penning.

MATS J LARSSON

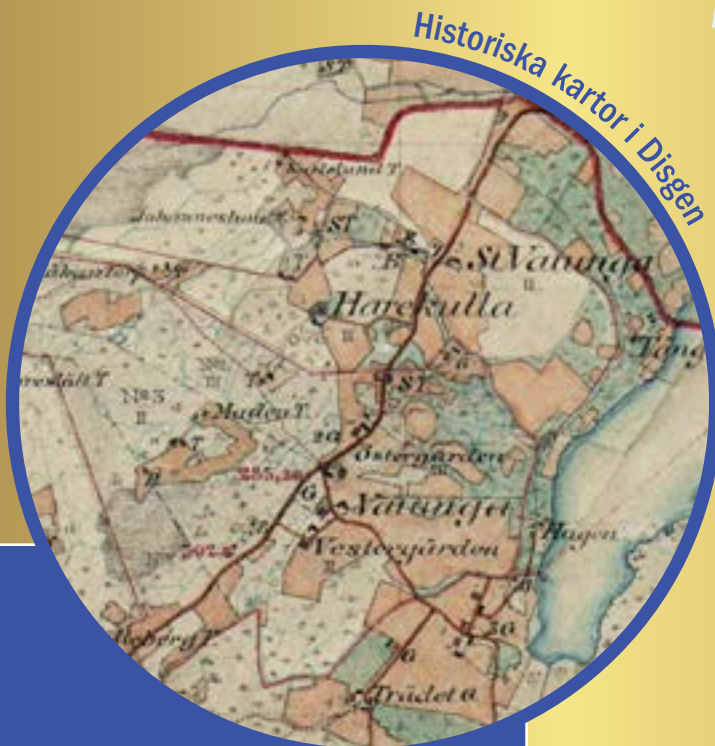

MEDLEMSFÖRMÅNER

REGIONFÖRENINGAR: Få tillgång till regional verksamhet med kurser, möten och extra medlemservice. **DISBYT:** Få tillgång till vår släktdatabas med över 27 miljoner poster. **DISGEN:** Köp Sveriges mest spridda släktforskningsprogram med support. **DISKULOGEN:** Få en tidning 4 gånger per år med det senaste inom området datorhjälp och släktforskning.

RABATTER: · Få rabatt på cd-skivor och böcker som Sveriges Släktforskarförbund säljer i sin bokhandel. · Få rabatt på abonnemang hos ArkivDigital, Genline och Ancestry. · Få rabatt på tidskrifter från IDG.

Lägg in historiska kartor och bilder i DISGEN och gör trevliga släktpresentationer. Häradskartan kan t.ex. berätta mycket om hur det såg ut där dina släktingar levde. Var det bergigt? Var det skogigt? Fanns där en sjö?

Beteckningar på Häradskartan: B=backstuga, T=torp, ST=soldattorp, G=gård, 3G=Tre gårdar.

www.dis.se

Gamla Linköping, Hovslagaregatan 3
013-149 043
måndag-fredag kl 9-12 och 13-16